

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

HANDELINGEN 65-66-67-68

VERGADERINGEN VAN JULI 1993

AANWENDINGSPERCENTAGE IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

CULTURELE BETREKKINGEN MET DE CHINESE VOLKSREPUBLIC

CULTURELE UITSTRALING VAN VLAANDEREN

DECREET BEHOUD MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

DECREET HOUDENDE GOEDKEURING VAN DE OVEREENKOMST BETREFFENDE
DE EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE

DECREET HOUDENDE MAATREGELEN TOT BESCHERMING VAN DE KUSTDUINEN

DECREET HOUDENDE TOEKENNING VAN ZENDVERGUNNINGEN
AAN DE OMROEPORGANISATIES

DECREET TOT OPRICHTING VAN HET GRINDFONDS EN TOT REGELING VAN
DE GRINDWINNING

ERKENNING VAN REGIONALE TELEVISIEVERENIGINGEN

EVENTUELE ONREGELMATIGHEDEN IN DE GEMEENTE ZWALM

EXTRA-KREDIETEN VOOR HET BASISONDERWIJS

INTERPELLATIES

MEERJARENPLAN BRTN

SST

TAALGEBRUIK IN DE BRUSSELSE ZIEKENHUIZEN

VERZOEKSCRIFTEN

Inhoud

Nr. 65

Maandag 5 juli 1993

Berichten van verhindering, blz. 2463

Ontwerp van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 2463

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 2463

Voorstellen van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 2463

Beleidsbrief

Indiening en verwijzing, blz. 2464

Verslagen

Indiening, blz. 2464

In eerste lezing aangenomen artikelen

Indiening, blz. 2464

Aanvullende verslagen

Indiening, blz. 2464

Jaarverslag

Indiening en verwijzing, blz. 2464

Adviezen van de Vlaamse Mediaraad

Indiening en verwijzing, blz. 2464

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 2465

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 2465

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)

Indiening, blz. 2465

Ontwerp van decreet tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning

— 154 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 10

Algemene bespreking, blz. 2465

Sprekers : De heer V. Vautmans, M. Didden, J. Ulburghs, G. Vermassen, H. Olaerts, minister-president L. Van den Brande, minister T. Kelchtermans
Artikelsgewijze bespreking, blz. 2474

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2483

Ontwerp van decreet houdende de toekenning van zendvergunningen aan de omroeporganisaties

— 298 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 2483

Sprekers : de heer F. Sarens, verslaggever, de heren G. Geens, H. Coveliers, W. Seeuws, M. Bartholomeeusen, minister H. Weckx

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2489

Voorstel van decreet van de heer M. Capoen houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen

— 96 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 10

Voorstel van decreet van de heer J. Vande Lanotte c.s. betreffende de duinen

— 174 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3

Voorstel van decreet van de heer D. Ramoudt betreffende de kustduinen

— 288 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer M. Maertens en mevrouw V. Dua houdende maatregelen tot bescherming en beheer van het maritieme duingebied

— 306 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van resolutie van de heren D. Ramoudt en M. Verwilghen betreffende de bescherming van de kustduinen

— 375 (1992-1993) — Nr. 1

Algemene bespreking, blz. 2490

Sprekers : de heer R. Landuyt, verslaggever, de heren M. Verwilghen, J. Vande Lanotte, J. Van Looy, M. Capoen, D. Ramoudt, A. Denys, mevrouw V. Dua, minister N. De Batselier

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2503

Sprekers : de heren J. Vande Lanotte, J. Van Looy

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2507

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 2509

Nr. 66

Dinsdag 6 juli 1993
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2515

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1994-1998

— 350 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 2515

Sprekers : de heer M. Bartholomeeusen, verlaggever, de heren D. Van Mechelen, E. Van Rompuy, S. De Clerck, F. Van den Eynde, mevrouw M. Aelvoet, de heren G. Geens, P. Van Grembergen, H. Van Dienderen, minister H. Weckx

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2539

Nr. 67

Dinsdag 6 juli 1993
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2541

Interpellaties (Regl. art. 89)

Interpellatie van mevrouw A. Leysen tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de extra-kredieten voor het basisonderwijs, blz. 2541

Sprekers : mevrouw A. Leysen, de heren R. Deswaene, J. Tavernier, minister L. Van den Bossche

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de culturele uitstraling van Vlaanderen in het buitenland in relatie met het totale cultuurbeleid, blz. 2547

Sprekers : de heren P. Van Grembergen, G. Annemans, L. Martens, L. Peeters, L. Dierickx, minister-president L. Van den Brande, minister H. Weckx

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de culturele betrekkingen met de Chinese Volksrepubliek, blz. 2555

Sprekers : de heren F. Dewinter, E. Van Rompuy, mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck, de heer P. Van Grembergen, mevrouw M. Aelvoet, de heer J. Valkeniers, minister-president L. Van den Brande

Met redenen omklede moties, blz. 2560

Interpellatie van mevrouw M. Aelvoet tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de beslissingen omtrent de doortocht van de SST in Lembeek en Bierbeek

Interpellatie van mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de doortocht van de SST te Lembeek, blz. 2560

Sprekers : mevrouw M. Aelvoet, mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck, de heren S. Platteau, J. Valkeniers, J. De Mol, E. Van Rompuy, P. Van Grembergen, J. Van Hauthem, minister T. Kelchtermans

Met redenen omklede moties, blz. 2572

Interpellatie van de heer J. Caudron tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm, blz. 2573

Sprekers : de heren J. Caudron, P. Van Grembergen, J. De Mol, L. Barbé

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2577

Interpellaties (Regl. art. 89) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer J. Caudron tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm, blz. 2577

Sprekers : de heren J. Caudron, P. Van Grembergen, J. De Mol, L.

Barbé, S. Platteau, minister T. Kelchtermans

Met redenen omklede motie, blz. 2578

Interpellatie van de heer L. Pierco tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het geldelijk statuut van het gemeentepersoneel, blz. 2579

Sprekers : de heren L. Pierco, minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, en mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het taalgebruik in de Brusselse ziekenhuizen, blz. 2582

Sprekers : de heer E. Van Vaerenbergh, mevrouw S. Creyf, de heren A. De Boeck, J. Van Hauthem, minister H. Weckx

Met redenen omklede moties, blz. 2587

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2588

Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over een betaalde vakantiedag op 11 juli, blz. 2596

Actuele vraag van de heer S. De Clerck tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de bijeenkomst van de regeringsleiders van Vlaanderen, Wallonië en Brussel, blz. 2597

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de resultaten van de federale tewerkstellingsconferentie, blz. 2598

Actuele vraag van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over een Vlaamse Maribeloperatie, blz. 2599

Actuele vraag van de heer P. Hostekint tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over een ruiterspadnet in West-Vlaanderen, blz. 2601

Actuele vraag van de heer J. De Mol tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het verlenen van vergunningen op basis van het minidecreet, blz. 2601

Actuele vraag van de heer R. Van Hooland tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de verankering van het drinkwaterbeheer in Vlaanderen, blz. 2602

Actuele vraag van de heer P. Chevalier tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over hervormingen in het HOBU in Brugge en Kortrijk, blz. 2604

Actuele interpellaties (Regl. art. 79)

Actuele interpellatie van de heer A. Denys tot de heer N. De Batselier, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de bevoegdheidsafbakening inzake leefmilieu tussen de federale en de gewestelijke overheid, blz. 2605

Sprekers : de heer A. Denys, mevrouw M. Aelvoet, de heer C. Lisabeth, minister N. De Batselier

Ontwerp van decreet tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, gewijzigd bij decreet van 13 juli 1972 — 307 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 5
Tweede lezing, blz. 2611

Sprekers : de heer J. De Mol, verslaggever, de heren L. Hancké, F. Van den Eynde, minister J. Sauwens

Aangehouden stemmingen, blz. 2612
Hoofdelijke stemming, blz. 2613

Ontwerp van decreet tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning

— 154 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 10
Aangehouden stemmingen, blz. 2614

Spreker : de heer J. Ulburghs
Hoofdelijke stemming, blz. 2618
Sprekers : de heren J. Ulburghs, G. Vermassen, D. Van Mechelen, minister-president L. Van den Brande

Ontwerp van decreet houdende de toekenning van zendvergunningen aan de omroeporganisaties

— 298 (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3
Hoofdelijke stemming, blz. 2620
Sprekers : de heren J. Geysels, G. Anthuenis

Voorstel van resolutie van de heren D. Ramoudt en M. Verwilghen betreffende de bescherming van de kustduinen — 375 (1992-1993) — Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 2621

Voorstel van decreet van de heer M. Capoen houdende maatregelen tot bescherming van de kustduinen

— 96 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 10
Aangehouden stemmingen, blz. 2622
Sprekers : de heren J. Van Looy, D. Van Mechelen, minister N. De Batselier

Hoofdelijke stemming, blz. 2622
Sprekers : mevrouw M. Tyberghien-Vandenbussche, de heer J. Vande Lanotte

Meerjarenplan van de BRTN betreffende de periode 1994-1998

— 350 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2
Hoofdelijke stemming, blz. 2624
Sprekers : de heren D. Van Mechelen, H. Van Dienderen

Met redenen omklede motie van de heer F. Dewinter tot besluit van de op 21 juni 1993 door de heer F. Dewinter gehouden interpellatie tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de rol van de minister van Staatshervorming — 370 (1992-1993) — Nr. 1
Hoofdelijke stemming, blz. 2626

Met redenen omklede motie van mevrouw M. Vogels tot besluit van de op 21 juni 1993 door mevrouw M. Vogels gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de stand van zaken betreffende het dossier militaire domeinen — 371 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Nr. 68   **Woensdag 7 juli 1993**

Berichten van verhindering, blz. 2589

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2589

Actuele vragen (Regl. art. 77)

Actuele vraag van de heer F. De Man tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over arbeidsvergunningen voor karakterdanseressen, blz. 2590

Actuele vraag van de heer E. Schuermans tot mevrouw L. Detiège, Vlaamse minister Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden, over de houding van de VDAB tegenover de erkenning van studies met volledig leerplan als beroepsopleiding, blz. 2592

Actuele vraag van mevrouw M. Vogels tot mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over de financiële situatie van de vertrouwensartsencentra, blz. 2592

Actuele vraag van de heer A. Denys tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over EG-bezwaren tegen steun aan Boelwerf, blz. 2594

Actuele vraag van de heer W. Verreycken tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering,

Hoofdelijke stemming, blz. 2627

Met redenen omklede motie van de heer A. Denys tot besluit van de op 22 juni 1993 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over problemen met de privé-partner in de NV Boelwerf-Vlaanderen

— **373** (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2628

Met redenen omklede motie van de heer F. Wymeersch tot besluit van de op 22 juni 1993 door de heren A. Denys en C. Lisabeth gehouden interpellaties tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, respectievelijk over problemen met de privé-partner in de NV Boelwerf-Vlaanderen en over de verbintenissen van de Groep Begemann inzake de Boelwerf

— **372** (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2629

Met redenen omklede motie van de heren H. Suykerbuyk, D. Van der Maelen en J. Valkeniers tot besluit van de op 22 juni 1993 door de heer H. Suykerbuyk gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, respectievelijk over de houding van de Vlaamse regering naar aanleiding van de recente ontwikkelingen in Zuid-Afrika

— **376** (1992-1993) — Nrs. 1 tot 3

Hoofdelijke stemming, blz. 2630

Sprekers : mevrouw M. Aelvoet, de heren J. Valkeniers, F. Dewinter, S. Platteau, D. Van der Maelen, H. Suykerbuyk, A. Denys

Met redenen omklede motie van de heer M. Maertens c.s. tot besluit van de op 24 juni 1993 door de heer M. Maertens gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de GIMV-dochter Fishlink

— **377** (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2636

Motie van orde

Voorstel tot aanvulling van de agenda, blz. 2637

Sprekers : de heer F. Dewinter, minister-president L. Van den Brande

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, van 49 Protocolen, van de Slotakte en van de Bijlagen 1 tot en met XXII, opgemaakt in Porto op 2 mei 1992, en van het Protocol tot aanpassing van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, opgemaakt in Brussel op 17 maart 1993

— **379** (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 2638

Spreker : de heer D. Van der Maelen, verslaggever

Artikelsgewijze bespreking, blz. 2638

Hoofdelijke stemming, blz. 2639

Actuele interpellaties (Regl. art. 79) (Voortzetting)

Actuele interpellatie van de heer J. De Meyer tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de beslissing van de Vlaamse regering inzake het toepassingspercentage voor het schooljaar 1993-1994 in het secundair onderwijs en de vermindering van het lesurenpakket

Actuele interpellatie van de heer J. Tavernier tot de heer L. Van den Bossche,

Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de beslissing van de Vlaamse regering inzake het toepassingspercentage voor het schooljaar 1993-1994 in het secundair onderwijs en de vermindering van het lesurenpakket, blz. 2640

Sprekers : de heren J. De Meyer, J. Tavernier, L. Appeltans, mevrouw A. Leysen, minister L. Van den Bossche

Actuele interpellatie van de heer F. Van den Eynde tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het advies van de VLOR inzake de spreiding van de migranten in het onderwijs, blz. 2647

Sprekers : de heren J. Sleetckx, L. Hancké, mevrouw A. Leysen, de heren F. Van den Eynde, G. Annemans, minister L. Van den Bossche

Met redenen omklede moties, blz. 2653

Interpellatie (Regl. art. 89) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer P. Chevalier tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de recente erkenning van vijf regionale televisieverenigingen, blz. 2653

Sprekers : de heer P. Chevalier, minister H. Weckx

Met redenen omklede motie, blz. 2656

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2656

Verzoekschriften (Regl. art. 82), blz. 2656

Bijlage

Vraag om uitleg, blz. 2659

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

– *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

– *De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

J. Timmermans : gezondheidsredenen ;

F. Cauwenberghs, J. De Breaecker : buitenslands ;

P. Hostekint : ambtsverplichtingen.

INTERPELLATIES (Regl. art. 89)

Interpellatie van mevrouw A. Leysen tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de extra-kredieten voor het basisonderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Leysen tot de heer Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de extra-kredieten voor het basisonderwijs.

Mevrouw Leysen heeft het woord.

Mevrouw A. Leysen (op de tribune) :

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, sta mij toe mijn interpellatie even te situeren. Ik heb deze interpellatie ingediend op 28 juni 1993, enkele dagen voor het einde van het schooljaar. Reeds in de maand mei werd in de kranten vermeld dat er in het basisonderwijs vijfhonderd extra leerkrachten zouden worden ingeschakeld. Op 28 juni 1993 hadden de scholen hierover echter nog geen richtlijnen ontvangen. Nochtans werd in een decreet bepaald dat de tellingsdatum op 1 februari zou vallen, opdat het schooljaar op een goede manier zou kunnen starten.

In de vergadering van de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid die op 26 mei plaatsvond, waar de aanpassing van de algemene uitgaven op de begroting werd besproken, werd voor het inzetten van extra leerkrachten in het eerste jaar van het lager onderwijs, een overheveling van kredieten van het secundair naar het basisonderwijs goedgekeurd.

Tijdens deze commissievergadering deelde de minister mee dat er zou worden geopteerd voor een gerichte inzet in een beperkt aantal scholen, maar hij zei niet op welke wijze dit zou gebeuren.

Het gaat hier wel degelijk om een belangrijke maatregel. Uit onderzoek blijkt immers dat 18 percent van de leerlingen reeds op het einde van de lagere school een achterstand heeft opgelopen. Bij een vergelijking

in internationaal perspectief, moeten wij helaas vaststellen dat het Vlaamse onderwijs tot de koplopers behoort.

Natuurlijk geeft een interpretatie van cijfers niet altijd een juist beeld weer.

De stijging van het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs type 1 en type 8 is de laatste jaren onrustwekkend gestegen, namelijk met 41 percent sinds 1985. De helft van de leerlingen met achterstand zou deze achterstand reeds oplopen tijdens het eerste leerjaar. Vandaar dat wij kunnen akkoord gaan met de maatregel van de minister. Het verheugt ons dan ook dat hij, zoals wijlen minister Coens, prioriteit geeft aan het basisonderwijs.

Mijnheer de minister, de middelen moeten uiteraard doelgericht en efficiënt worden aangewend opdat een maximaal rendement kan worden bereikt.

Sta mij toe hieromtrent een eerste reeks vragen te stellen.

Onder welke voorwaarden en volgens welke modaliteiten zullen de basisscholen van deze extra-omkadering kunnen genieten ?

Een tweede reeks vragen heeft betrekking op het kaderen van deze maatregel in het geheel van de problematiek van het zittenblijven, de schoolachterstand of het onderwijsvoorrangsbeleid. Hiervoor verwijs ik naar het uitgebreide advies van 25 mei van de VLOR, met betrekking tot het zittenblijven in het basis- en het secundair onderwijs. Hierin

Leysen

wordt gepleit voor een integrale aanpak, bestaande uit inhoudelijke en structurele maatregelen op verschillende niveaus en bestemd voor alle betrokkenen, met name leerlingen, ouders, leerkrachten, schoolteams en PMS-centra.

In het advies wordt ook verwezen naar het onderzoek van professor Ruysenaer waarin wordt aangetoond dat de maatregelen inzake **omkadering** vaak enkel aanleiding geven tot kleine klassen en geen fundamentele bijdrage leveren tot het voorkomen van de leerproblemen.

Vandaar de vraag, mijnheer de minister, in hoeverre u rekening wenst te houden met dit recente advies van de VLOR inzake zittenblijven en of er inderdaad geen combinatie kan worden gemaakt met de maatregel die u nu treft ten aanzien van het basisonderwijs. In hoeverre zult u concrete maatregelen terzake voor advies aan de VLOR voorleggen? Hoe staat u tegenover het voorstel van de VLOR om te starten met een experimentele fase in een beperkt aantal scholen en met beleidsprojecten met een wetenschappelijke begeleiding? Intussen weten wij dat het voorrangbeleid voor migrantenkinderen in het onderwijs in zijn implementatiefase verkeert. In het kader van het voorrangsonderwijs is er reeds verschillende malen vanuit verschillende hoeken gepleit voor een aangepaste veralgemening naar alle kansarme leerlingen. In welke mate is er onderzocht of het model van het onderwijs voorrangbeleid bruikbaar is in het kader van de bestrijding van de onderwijsachterstand? Is het niet wenselijk te putten uit de ervaringen met dit model bij een gerichte inzet van deze extra middelen in het basisonderwijs?

Mijnheer de minister, uit al deze vragen blijkt dat wij deze extra lestijden voor het eerste jaar lager onderwijs graag gekaderd zien in een algemeen onderwijsbeleid met betrekking tot schoolachterstand. Wij zijn er over verheugd dat u de stap doet om van een curatief naar een preventief beleid over te stappen. Wij wensen dat

het algemeen kader van een maatregel sterker in de verf wordt gezet. **(Applaus bij de CVP)**

De voorzitter : De heer Deswaene heeft het woord.

De heer R. Deswaene (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij aan bij de interpellatie van mevrouw Leysen omdat ik in verband met **dit onderwerp mijn mening reeds** deels heb geformuleerd in de vergadering van de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid van 26 mei jongstleden.

In de eerste plaats ben ook ik benieuwd om te vernemen wat de juiste orde van grootte is van het extra budget dat ter beschikking zal worden gesteld voor het eerste jaar in het basisonderwijs. Volgens de pers zou het gaan over 407 miljoen frank extra lestijden waarmee in hoofdzaak het fenomeen zittenblijven moet worden bestreden.

Is dit een vasstaand gegeven of kan dit cijfer variëren afhankelijk van de resultaten van de besprekingen die blijkbaar nog zullen worden gevoerd met het oog op de aangekondigde besparingen in het secundair onderwijs en waarover wij morgen waarschijnlijk meer zullen weten?

Wat de inhoud en het doel van het initiatief betreft heb ik eveneens de studie doorgenomen goedgekeurd door de VLOR in verband met zittenblijven. Ik twijfel niet aan de wetenschappelijke waarde van dit advies waarin wordt gepleit voor een integrale aanpak op **verschillende** niveaus. Theoretisch en op lange termijn kan dit een verantwoorde aanpak zijn maar in de realiteit is het een nogal idealistische utopische en financieel weinig haalbare ambitie.

Tijdens de commissievergadering heb ik er reeds op gewezen dat volgens mij maatregelen inzake gewone omkadering weinig fundamenteel zullen bijdragen tot preventie van leerproblemen zoals zittenblijven. Het onderzoek verricht door professor Ruysenaer komt blijkbaar tot dezelfde conclusies.

Het is mijn overtuiging dat **zittenblijven** niet zo zeer in de loop van het

eerste leerjaar of later moet worden aangepakt maar wel, en met absolute prioriteit, bij de overgang van het derde jaar kleuteronderwijs naar het eerste jaar van het lager onderwijs. In deze periode ligt de kritieke fase in het leerproces. Het is dan ook het cruciale moment waarop moet worden ingegrepen. Twee essentiële en determinerende vaststellingen moeten hier worden gedaan.

Ten eerste, men moet zich de vraag stellen of het kind het gewoon lager onderwijs aankan?

Ten tweede, zelfs indien dit het geval is, moet men zich afvragen of het kind wel schoolrijp is op het ogenblik van de overstap.

Als men deze redenering volgt, pleit ik voor het nemen van twee maatregelen.

Ten eerste, men moet de PMS-centra de primordiale opdracht geven, maar tevens de middelen en de mankracht, om bij deze overgang grondige detectieonderzoeken te verrichten.

Ten tweede, taakleerkrachten zijn er niet om oplapwerk te doen maar wel om van bij de start intensief te werken met randgevallen. Zij moeten zich dus vooral concentreren op kinderen die zich situeren in de schemerzone van het al dan niet bezitten van de nodige potentiële mogelijkheden voor gewoon onderwijs en het al dan niet reeds schoolrijp zijn. Deze groep is trouwens vrij omvangrijk. Hier ligt de sleutel van een efficiënte en doeltreffende aanpak indien men het probleem van het zittenblijven sterk wil terugdringen.

Ten slotte, is het mijn overtuiging dat alle Vlaamse kinderen, die het nodig hebben, van de extra middelen moeten kunnen genieten. Echt studiewerk is niet meer nodig, men weet immers al lang waarover het gaat. Experimenten in een beperkt aantal bevoorrechte scholen en het uitwerken van beleidsprojecten lijken mij uit den boze, want zinloos tijdverlies. Ik hoop dat bij de verdere uitwerking rekening kan en zal worden gehouden met deze opmerkingen en suggesties.

De voorzitter : De heer Tavernier heeft het woord.

De heer J. Tavernier (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, een aantal mensen die de persmededeling van 30 juni 1993 van de Vlaamse regering lazen, konden ongetwijfeld moeilijk een hoerakreet onderdrukken als zij daar lazen dat er extra lestijden komen voor het eerste leerjaar lager onderwijs en dat de Vlaamse regering een krediet van 407 miljoen frank voor het komende schooljaar zal uittrekken.

Velen die begaan zijn met het lager onderwijs en de problemen die zich daar stellen, waren daar op het eerste zicht heel tevreden mee. Als men echter mensen van het veld contacteert en hen wijst op deze goede maatregel dan daalt plotseling dat enthousiasme en zie je dat zij een aantal dingen niet zo erg kunnen appreciëren. Dit is vooral te wijten aan het feit dat zij reeds enkele weken geleden in kennis zijn gesteld van het feit dat de scholen, die zich de moeite hadden gedaan om in de loop van de jaren een taakleerkracht in dienst te nemen, hun twee supplementaire lessen kwijtspelen en dat zij worden geconfronteerd met omrekeningspercentages. Bovendien mogen scholen, die ook over een kleuterafdeling beschikken, voor de kleuters tussen 2,5 en 3 jaar niet meer de coëfficiënt 1,2 toepassen maar slechts de coëfficiënt 1.

Dat betekent dat het lestijdenpakket voor de meeste lagere-en kleuterscholen daalt in plaats van te stijgen. Deze scholen kunnen slechts hopen via deze maatregel, waarvoor naar verluidt in 407 miljoen frank werd voorzien, een compensatie te krijgen.

Er bestaat de grootste verwarring over de manier waarop men een beroep kan doen op de bijkomende lestijden omdat men tot op vandaag nog steeds niet officieel op de hoogte werd gebracht.

De omzendbrief die de Centrale Raad voor het Katholiek Lager-en Kleuteronderwijs heeft rondgestuurd — het gemeenschapsonderwijs is nog

met in het bezit van soortgelijke brief- beschrijft de voorwaarden waaraan de aanvraag moet voldoen. Volgens deze omzendbrief zou een commissie beslissen over de toekenning van bij komende uren.

Een directeur van een school bevestigde mij gisteren dat de Guimardstraat dan al wel de oom van het katholiek onderwijs mag zijn, enkel de woorden van de minister rechtsgeldigheid bezitten. Voor de geloofwaardigheid van het onderwijsbeleid is het van het grootste belang dat de scholen tijdig op de hoogte gesteld worden van de nieuwe maatregelen. Op dit ogenblik kunnen heel wat scholen, bij gebrek aan voldoende informatie, niet starten met de invulling van de lestijden voor het schooljaar 1993-1994.

Ik betreur dat een maatregel die heel wat positieve punten bevat, toch niet die gunstige effecten zal veroorzaken die men ervan verwacht had en, bij de organisatie van het volgend schooljaar, een vorm van onzekerheid teweeg brengt.

Ik hoop dat de minister de nodige stappen zal zetten om zo vlug mogelijk te verhelpen aan deze onduidelijke situatie.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister L. Van den Bossche (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, vooraleer ik antwoord op de drie vragen van mevrouw Leysen, wil ik een aantal belangrijke opmerkingen maken.

Ten eerste, er bestaat een band tussen te grote en ongedifferentieerde klasgroepen en het aanleren van basisvaardigheden.

Ten tweede, wij worden geconfronteerd met de uitdaging van het mislukken en het zittenblijven die zowel een hoge budgettaire als een hoge sociale kost veroorzaakt

In de mate dat zittenblijven als een mislukking ervaren wordt, moet men de sociale kost en het gekwetst zelfvertrouwen van het kind inschrijven aan de negatieve zijde van de balans.

Ik wil de percentages wel even nuanceren.

Vergelijkingen met andere landen zijn moeilijk omdat men niet altijd met dezelfde leerinhouden te maken heeft of met dezelfde moeilijkheidsgraad.

Men kan ook moeilijk elk zittenblijven als een mislukking bestempelen omdat ons land een vrij Cartesiaanse opbouw van het onderwijs heeft waarbij de gemiddelde leeftijd gehanteerd wordt. Dit hoeft niet altijd overeen te stemmen met de fysische en psychische evolutie van het individuele kind.

Ten derde, is het duidelijk dat het globale beleid al jaren aandacht besteedt aan een grotere zorgbreedte.

Ten vierde, is er gewerkt aan het beleid van het secundair onderwijs ten opzichte van het basisonderwijs. Ik verwijs naar de effecten die uiterst moeizaam geressorteerd zijn uit een wel heel bewust beleid van mijn voorganger. Mevrouw Leysen heeft er trouwens naar verwezen.

Ten vijfde, is er de selectieve toekenning van het aantal lestijden dat aan de basis ligt van een actieplan. Daarmee willen we wel degelijk een beperkt aantal scholen een substantiële bijkomende omkadering toekennen in plaats van over meer dan 2.000 scholen dit zodanig te verdelen dat niemand nog het verschil aanvoelt tussen de situatie vóór en na de maatregel.

Ten zesde, is het natuurlijk juist dat, los van dit alles, wij met een uitdaging in het buitengewoon onderwijs worden geconfronteerd. Het gaat hier over type 1 maar vooral over type 8 waarbij men zich kan afvragen of er niet bepaalde leerlingen naar dat type worden gestuurd die er in feite met thuishoren. Dit kan **eventueel** een gevolg zijn van de wijze waarop de eerste graad van het basisonderwijs functioneert. Bovendien rijst ook de vraag of sommige leerlingen niet te laat naar type 8 worden doorverwezen waardoor de mogelijkheid om naar het normale onderwijs terug te keren hen als het ware ontnomen

Van den Bossche

wordt zodat ze bijna voorbestemd zijn om de rest van hun schoolse **carrière** in het buitengewoon onderwijs door te brengen.

Ik kom thans bij de vragen die mevrouw Leysen heeft gesteld.

De eerste vraag had betrekking op de voorwaarden en de modaliteiten in verband met de extra-omkadering. Ook de heren Deswaene en Tavernier hebben die vraag gesteld. In het algemeen kader van de zorgverbreding in het basisonderwijs wordt gedurende één jaar aan de basisscholen de mogelijkheid geboden om op basis van een vrijwillig engagement een project op te zetten. De Vlaamse regering heeft, zoals bleek uit de persmededeling op 30 juni 1993 haar principiële goedkeuring gehecht aan een ontwerp van omzendbrief ter zake. Dit ontwerp is natuurlijk nog niet bij de scholen toegekomen aangezien het eerst met de vakbonden dient te worden overlegd.

In deze omzendbrief staan de doelstellingen omschreven waaraan het project moet voldoen. De eerste doelstelling is om op de kritische leeftijd van het eerste leerjaar in een aanpak te voorzien die iedereen voldoet. Hiermee wordt een flexibele organisatie van het onderwijs-leerproces bedoeld en dat vooral ten opzichte van de drie basisvaardigheden met name lezen, schrijven en rekenen.

Deze aanpak dient, indien nodig, aangevuld te worden met ortho-didactische en remediërende werkvormen ter ondersteuning van bijvoorbeeld taalverwerving en expressieve vaardigheden in het algemeen.

Ten tweede, vanuit de aanvullende omkadering moeten initiatieven worden ontwikkeld die zich op drie niveaus situeren.

Ten eerste, op het niveau van de klas- en schoolorganisatie, bijvoorbeeld door het organiseren van flexibele vorderingsgroepen.

Ten tweede, door het afstemmen van het onderwijsaanbod op de individuele leerlingen, waaronder reme-

diërend onderwijs en het inschakelen van de taakleraar.

Ten derde, samenwerkingsvormen tussen het gewoon en het buitengewoon basisonderwijs.

Voor de uitvoering van het project worden bijkomende lestijden aan het eerste leerjaar toegekend. Daarvoor wordt voor het schooljaar 1993-1994 een krediet van 407 miljoen frank uitgetrokken.

De toekenning van de aanvullende lestijden aan de geselecteerde scholen gebeurt op basis van de verhouding tussen het aantal leerlingen in het eerste leerjaar en de aanvullende lestijden. Tussen 10 en 24 leerlingen zijn er 6 aanvullende lestijden. Tussen 25 en 36 leerlingen zijn er 12, tussen 40 en 69 zijn er 18 en boven de 70 leerlingen zijn er 24 aanvullende lestijden.

De telling gebeurt op basis van het op 1 februari 1993 aantal regelmatig ingeschreven studenten van het eerste leerjaar in alle vestigingsplaatsen samen. Deze aanvullende lestijden worden gevoegd bij het gewone lestijdenpakket. Ze worden over de vestigingsplaatsen en over de eerste leerjaren gespreid volgens het project dat de schoolgemeenschap wil realiseren. Deze aanvullende lestijden kunnen geen aanleiding geven tot de oprichting van bijkomende klassen. Ze komen niet in aanmerking voor vaste benoeming.

Om in aanmerking te komen voor een dergelijke aanvullende omkadering, gelden voor de scholen volgende voorwaarden.

Ten eerste, het ontwerpen van een actieplan omtrent de specifieke organisatie van het eerste leerjaar. Bijkomende lestijden worden slechts toegekend na definitieve goedkeuring van het project.

Ten tweede, het actieplan moet zowel met de participatieraad of lokale schoolraad als met het gehele schoolteam worden besproken, dit ten laatste vóór einde september 1993. Men moet beschikken over een niveau kleuteronderwijs of minstens kunnen aantonen dat er een nauwe samen-

werking bestaat met een kleuterschool.

Ten derde, men moet samenwerken met het buitengewoon onderwijs, met de bedoeling de verwijzing naar type 8 juist te oriënteren of door tijdig door te verwijzen, een versnelde terugkeer van het buitengewoon onderwijs naar het gewone onderwijs mogelijk te maken.

Vervolgens moet het proportioneel nodig aantal lestijden uit het gewone lestijdenpakket aan het eerste leerjaar worden toegekend.

Vanaf het schooljaar 1993-1994 moet men beschikken over een taakleraar voor minimum één lestijd per 16 leerlingen. De taakleraar moet bij voorrang worden ingeschakeld in het eerste leerjaar. Vervolgens moet men zich voor het project laten ondersteunen door de begeleidingsdienst van het net waartoe de school behoort en door het begeleidende PMS-centrum.

Aanvragen dienen uiteindelijk ingediend vóór 20 augustus 1993. De aanvragen zullen worden beoordeeld door een door mij samengestelde commissie van ambtenaren en inspecteurs. De goedkeuring zal worden vastgelegd in een convenant tussen de inrichtende macht en de minister. De commissie zal, naast de inhoudelijk ke criteria, rekening houden met een redelijke spreiding over de verschillende provincies, over grotere en kleinere scholen en over de verschillende netten.

Daarbij zal voorrang worden gegeven aan scholen in kansarme buurten — met uitzondering van het voorrangbeleid — en in Brussel-hoofdstad, taalgrensgemeenten en faciliteitengemeenten.

Een tweede reeks vragen van mevrouw Leysen houdt verband met mijn houding ten opzichte van de VLOR en het advies van de VLOR.

De maatregelen ten aanzien van het eerste leerjaar waren in voorbereiding vooraleer het advies van de VLOR mij bereikte. Derhalve zijn de maatregelen uitgewerkt los van het advies van de VLOR. Nochtans zie

Van den Bossche

ik een aantal parallellen met het advies over zittenblijven.

Ik lees in het VLOR-advies dat men fundamenteel kan stellen dat het curatieve model — zoals mevrouw Leysen heeft aangehaald — grotendeels moet verdwijnen en dat men moet overstappen naar het preventiemodel. Einde citaat.

De genomen maatregelen sluiten hierbij aan : ze zijn erop gericht achterstand van leerbedreigde kinderen te voorkomen. De keuze voor een extra-omkadering voor het eerste leerjaar is een duidelijke keuze voor het preventiemodel waarvoor ook de VLOR opteert. Kleinere klasgroepen maken differentiatie en individualisering in de klas mogelijk.

Daarmee sluiten de maatregelen ook inhoudelijk aan bij het VLOR-advies waar dit stelt, ik citeer : dat ruim de helft van het zittenblijven in het lager onderwijs is toe te schrijven aan mislukkingen in het eerste leerjaar. Einde citaat.

Verder pleit de VLOR voor een projectmatige aanpak. Ook hier zitten wij op dezelfde golflengte : de lestijden worden toegekend op basis van een actieplan, en zijn niet organiek. Er is een evaluatie mogelijk, in functie waarvan wijzigingen kunnen worden aangebracht.

In de omzendbrief betreffende het project aanvullende omkadering wordt samenwerking met alle partners als voorwaarde gesteld : de PMS-centra en de begeleidingsdiensten moeten bij het project worden betrokken ; het actieplan moet worden besproken in de participatieraden of lokale schoolraden en met het schoolteam. Op deze wijze wil ik bewust een proces van doelmatig denken en handelen betreffende de achterstandsproblematiek initiëren, ook op het veld, wat tegemoetkomt aan een bekommernis die ik ook lees in het VLOR-advies met betrekking tot zittenblijven.

Ik ben het ook eens met het VLOR-advies dat stelt dat te weinig gebruik wordt gemaakt van de taakleraar. Ik

stel ter zake vast dat de bijkomende uren die mijn voorganger op een bepaald ogenblik heeft toegekend ten einde te pogen het onderwijsveld te overtuigen meer gebruik te maken van de taakleerkracht, geen enkel effect hebben gehad op het veld en dat daardoor niet meer gebruik is gemaakt van de taakleerkracht.

Derhalve is het ook logisch dat die worden afgeschaft, aangezien zij geen effect hadden en niet het geviseerde doel bereikten, zelfs niet benaderden.

Verder ben ik van oordeel dat de taakleraar een belangrijke opdracht vervult wat betreft het vroegtijdig remediëren aan leerproblemen. De inschakeling van een taakleraar is dan ook een uitdrukkelijke voorwaarde — één op zestien, scherper dan ooit geformuleerd — voor het verkrijgen van extra omkadering.

Er bestaan evenwel verschillen tussen mijn voorstel en het VLOR-advies. Zo zijn wij het bijvoorbeeld niet eens aangaande de gevolgen van een brugklasje voor leerbedreigde kinderen tussen kleuterschool en eerste leerjaar. Volgens mij moeten experimenten met een brugklas mogelijk zijn. De gerichte aanpak van leer-moeilijkheden die in een brugklas mogelijk is, weegt op tegen de relatieve mogelijkheid van sociaal isolement. Sociaal isolement dat trouwens moet worden bestreden door integratie van de brugklas in het geheel van de schoolgemeenschap. Momenteel heb ik echter nog geen plannen om concrete voorstellen ter advies voor te leggen aan de VLOR. Wij mogen ook niet vergeten dat het project voor het eerste leerjaar een eerste stap is in de aanpak van leer-moeilijkheden en zittenblijven. Of het de ultieme aanpak is, zal de evaluatie ervan moeten uitwijzen.

De schoolprojecten verlopen niet geïsoleerd van de rest van het veld : de ontwikkeling, het opvolgen en de evaluatie ervan zullen parallel verlopen met de geplande initiatieven uit het forum basisonderwijs die eveneens zijn gericht op de problematiek van schoolachterstand en leerbedrei-

ging. Daarover zal de VLOR ter gelegenheid een advies formuleren.

Het lijkt mij in deze context niet aangewezen te starten met een ander experiment met een aantal school- en beleidsprojecten.

Ten slotte wijs ik erop dat het VLOR-advies betreffende zittenblijven consequenties heeft voor zowat de totaliteit van het onderwijsbeleid. De hervorming van de lerarenopleiding en van de navorming, de herstructurering van de PMS-centra en dergelijke zijn alle beleidsmaatregelen waarbij rekening moet worden gehouden met dit advies.

Op de derde groep vragen van mevrouw Leysen in verband met het onderwijsvoorrangsbeleid kan ik als volgt antwoorden. Het onderwijsvoorrangsbeleid voor migranten levert zeker een aantal aanwijzingen op voor een strategie betreffende bestrijding van onderwijsachterstand. Toch moet worden opgelet voor het ongenueanceerd overnemen van strategieën betreffende één populatie ten behoeve van een andere populatie. Alles wijst er immers op dat het fenomeen van onderwijsachterstand bij migrantenkinderen niet dezelfde oorzaken kent als bij autochtone kinderen. De mechanismen van achterstelling bij allochtone en autochtone kinderen zijn niet helemaal dezelfde ; zij overlappen elkaar slechts gedeeltelijk.

Daarenboven mag niet uit het oog worden verloren dat het beleidsmodel onderwijsvoorrang voor migranten vertrekt van een duidelijke afbakening van de doelgroep die een gerichte omkadering per doelgroepleerling mogelijk maakt. Voor autochtone leerlingen is het niet duidelijk op basis van welke criteria de doelgroep voor een vergelijkbaar subsidiëringsmodel kan worden afgebakend.

Rekening houdend met deze beperkingen kan ik evenwel meedelen dat de ervaringen met het onderwijsvoorrangsbeleid ons een aantal conclusies aanreiken die nuttig zijn — en blijven — bij de bestrijding van onderwijsachterstand in het algemeen. Zo bleek bijvoorbeeld bij taalvaardig-

Van den Bossche

heidstesten uitgevoerd door het Steunpunt NT2 — Nederlands als tweede taal — dat ook autochtone Vlamingen uit kansarme buurten ondermaats presteren inzake taalkennis. Zij behaalden een gemiddelde score van 66 op 100. Bij de toegepaste methode van testing zou een score van 80 op 100 aanvaardbaar zijn. Een score van 66 op 100 duidelijk niet.

Indien men achterstelling en uitsluiting wil tegengaan, is het noodzakelijk dat er werk wordt gemaakt van de specifieke noden van de leerling op taalvlak. Het is dus zonder enige twijfel ook voor Vlaamse kinderen nuttig dat het taalonderwijs onder de loupe wordt genomen. Hoewel Nederlands als tweede taal in eerste instantie past in het kader van het migrantenbeleid, is het ook dienstig voor taalarme leerlingen in het algemeen.

Er loopt overigens momenteel een actie-onderzoek betreffende zorgbreedte in het basisonderwijs dat initieel binnen het onderwijsvoorrrangsbeleid voor migranten werd voorgesteld, maar dat werd uitgebreid tot de uitbouw van zorgbreedte bij allochtone en autochtone kinderen. Dit actie-onderzoek bevindt zich nog in een eerste fase en ik wil niet vooruitlopen op de vaststellingen. Toch blijkt dat het gehanteerd didactisch model en de ontwikkelde instrumenten, onder andere een leerlingvolgsysteem, op beide groepen toepasbaar zijn en dat het ontwikkeld model van zorgbreedte zowel de migrantenkinderen als de kansarmen ten goede komt.

Hoewel het model van onderwijsvoorrang aan migranten in zijn totaliteit niet kan worden overgenomen voor de toepassing op Vlaamse kinderen met leerachterstand, heeft het zeker ook nuttige effecten.

Voor de heer Deswaene voeg ik er nog het volgende aan toe. Het bedrag van 407 miljoen frank is niet bedreigd aangezien het gaat om een som die werd overgeheveld na de vrijkoming van gelden in nettotermen als gevolg van de afslanking van de minimumpakketten in het secundair onderwijs.

Ik heb reeds mijn genuanceerde stelling in verband met het brugklasje kenbaar gemaakt en ben, mijns inziens, reeds tegemoetgekomen aan zijn bekommering over de betrokkenheid van het PMS en over het belang van de taakleerkracht.

Voorts lijkt mij zijn wens dat ieder Vlaams kind die regeling moet kunnen genieten, heel mooi, maar deze lijkt mij eerder bedoeld om degenen die uit de boot zullen vallen, nu al te troosten en te zeggen dat hij hen verdedigd heeft. Dit zijn politicologische opmerkingen waarop ik niet verder inga.

Aan de heer Tavernier moet ik zeggen dat mij een zekere wanhoop bekruipt na het eerste deel van zijn uiteenzetting te hebben gehoord.

Mijnheer Tavernier, ik stel voor dat wij in de toekomst niets meer doen. Dat zal zoveel beter zijn, want u gelooft zonder meer dat het gehanteerde omrekeningspercentage aanleiding zou geven tot minder lestijden. Nochtans is het een mathematische nuloefening in macro-termen. Hoe dikwijls moet ik het herhalen? Ik wil best een bord meebrengen in de commissievergadering om de rekening voor te maken. Het enige dat op microvlak kan gebeuren, is dat sommige scholen zodanig gesjoemeld hebben bij de inschrijvingen op 1 februari, dat er enige vertekening ten voordele van de sjoemelaars en ten nadele van de eerlijken ontstaat. Ik was daarvoor ten zeerste bevreesd, reden waarom ik twee tot drie weken heb gearzeld om dit systeem effectief door te voeren. In ieder geval heeft men mij tot op heden bij geen enkele steekproef verteld dat men aan lestijden heeft ingeboet.

Bij de door de heer Tavernier gebruikte methode moet men alle eerlijkheid ver gaan zoeken. Hij hanteert elke leugen om te kunnen bewijzen dat elke maatregel, ook al is hij goed, enigszins slecht is. Dit zal wellicht het lot zijn in deze maatschappij. Ik waarschuw de heer Tavernier ervoor dat hij met zijn manier van nieuwsmaken evenmin ten gronde succes zal hebben voor boodschappen gericht op eerlijkheid, waarheid en solidariteit. Dit is wel-

licht een waarschuwing in de wind, die ik hem als oude man geef.

Hij heeft wel gelijk wanneer hij kritiek heeft op de datum. Inderdaad, 30 juni is inderdaad te laat, maar is te wijten aan het feit dat sommige maatregelen niet gemakkelijk in bevalling zijn en dat er permanent rekening moet worden gehouden met budgettaire constraints die op de begroting, inzonderheid van onderwijs — gelet op de omvang ervan — wegen. Ik heb gemeend dat de beslissing toch moest ingaan op 30 juni, ook al is dat laattijdig omdat de beslissing mij belangrijker leek dan de datum. In ieder geval ben ik mij er perfect van bewust dat hij volledig gelijk heeft met zijn kritiek. Het ware inderdaad beter geweest dat op 30 mei eerder dan op 30 juni duidelijkheid kon worden gegeven.

De voorzitter : Mevrouw Leysen heeft het woord.

Mevrouw A. Leysen : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn uitvoerig en genuanceerd antwoord dat tevens pedagogisch sterk was onderbouwd.

Ik heb vooral één punt onthouden. De minister heeft na deze eerste stap nog een tweede stap en meer maatregelen in het vooruitzicht gesteld. Ik hoop dat wij in mei volgend jaar de evaluatie in de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid zullen kunnen bespreken, zodat wij kunnen nagaan welk effect deze maatregel heeft gehad op de leerachterstand van de leerlingen in het eerste jaar.

De voorzitter : De heer Tavernier heeft het woord.

De heer J. Tavernier : Mijnheer de minister, ik dank u uiteraard voor uw antwoord. Toch wil ik er op wijzen dat de scholen die inderdaad over een taakleerkracht beschikten, zich nu gedeeltelijk bekocht voelen. Zij zijn die twee lestijden inderdaad kwijt en komen misschien niet in aanmerking voor een van de projecten die kunnen worden opgezet. Bovendien kom ik aan de hand van een aantal berekeningen, wellicht van

Tavernier

een school die toevallig veel heeft gefoefeld, uit op een resultaat dat die school met zesentwintig kleuters méér zes lestijden minder heeft. Het is toch ook duidelijk dat als je voor de kleuters tussen twee en half en drie jaar één neemt als coëfficiënt in plaats van 1,2, dit hoe dan ook een bepaald effect heeft. Voor de rest dragen de criteria die u wil hanteren voor de toekenning van die extra lestijden mijn goedkeuring wel degelijk weg. Een voorwaarde is dan wel dat de scholen toch iets tijdiger zouden kunnen worden ingelicht.

Minister L. Van den Bossche : Bij de omschakeling van een systeem waarbij men eerst de gemiddelde aanwezigheid in september moest hanteren als methode om de omkadering te genereren naar een systeem van inschrijving van kleuters op 1 februari — dit heeft dus niets met de gemiddelde aanwezigheid te maken — kan ik niet anders dan een omrekeningscoëfficiënt hanteren. Dit jaar was een experimenteel jaar. Met de cijfers die ik heb én van de gemiddelde aanwezigheden én van de inschrijvingen, heb ik een nuloefening gemaakt op macro-vlak. Dit brengt mij niets op. Dit was een nuloefening, met uitzondering van de nataliteit. Er is immers een vorm van nataliteit die zuiver wordt verrekend en er dus bovenop komt. De, nuloefening betekent dat ik aan een zelfde aantal kleuters een zelfde bedrag uitgeef. Het enige wat mogelijk is, is dat sommigen in het veld een minder eerlijke praktijk hebben toegepast bij het inschrijven of anders uitgedrukt een ronselpraktijk hebben toegepast, waarbij men ouders gevraagd heeft hun kind wel degelijk in te schrijven, ook al wilden zij het dat eerste jaar nog niet sturen. Men heeft mij zulke gevallen gesignaleerd. Ik weet dan natuurlijk dat bij een nuloefening op macro-vlak in dat geval een vertekening ontstaat ten voordele van wie zich in feite onbehoorlijk heeft gedragen en ten nadele van wie zich keurig heeft gedragen. Persoonlijk had ik gevreesd dat dit meer zou voorkomen. Het schijnt echter slechts zelden te gebeuren. Wat dat betreft is er dus blijkbaar geen gevaar.

Wat er wel is, mijnheer Tavernier, is iets dat ik uit brieven kan opmaken. Men heeft in het kleuteronderwijs op een bepaald moment niet goed begrepen wat die omrekeningscoëfficiënt betekende. Men heeft de omrekeningscoëfficiënt geïnterpreteerd als omkaderingscoëfficiënt en zich afgevraagd wat men dan zou verliezen. Dat is natuurlijk iets anders. Ik heb daarover in de loop van de maand juni een aantal brieven gekregen en die allemaal beantwoord. Dit heeft terecht aanleiding gegeven tot enige verontrusting, want in dergelijk geval zou er een serieuze besparingsoperatie geweest zijn, quod non.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, en de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de culturele uitstraling van Vlaanderen in het buitenland in relatie met het totale cultuurbeleid

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Grembergen tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, en de heer Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de culturele uitstraling van Vlaanderen in het buitenland in relatie met het totale cultuurbeleid.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, mijn interpellatie was ook tot de minister-president gericht. Ik weet dat die op dit ogenblik is vastgepind

op de werkzaamheden van de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden van deze Raad. Eigenlijk behoorde ook ik daar aanwezig te zijn. Ik weet dat u, mijnheer de minister, daarover met de minister-president een afspraak hebt gemaakt, om inhoudelijk de dingen te zeggen die volgens mij moeten worden gezegd.

Ten eerste en om geen misverstand te laten bestaan, wil ik zeggen dat ik de pogingen waardeer die worden ondernomen door de minister-president om Vlaanderen in het buitenland bekend en herkenbaar te maken. In de eerste regeerverklaring van de Vlaamse regering in 1980, dus van de eerste Vlaamse regering die autonoom optrad, stond dat trouwens als een belangrijk adagium. De pogingen die hiertoe worden ondernomen, steun ik dus ten volle.

We hebben daar wel geen goed zicht op. De binnenlandse pers besteedt heel wat aandacht aan deze bezoeken en dat is goed, maar ik weet niet wat de respons hierop is in het buitenland. Het ware interessant te vernemen wat het resultaat is in het buitenland van deze pogingen om erkend en herkenbaar te worden.

Voorts meen ik dat we ons ook moeten hoeden voor oppervlakkig succes dat van voorbijgaande aard is. Een bezoek kan deuren openen voor nieuwe initiatieven, maar er moet ook opvolging zijn. Er is planmatigheid nodig in de aanpak en in de uitvoering zodat we na een bepaalde tijd de resultaten van dit soort initiatieven kunnen zien.

De bezoeken van de minister-president hebben met economie, tewerkstelling, het aantrekken van bedrijven te maken. Dat moet ons niet verwonderen, want dat is zijn opdracht. Hij treedt niet op als minister van Buitenlandse Handel, een bevoegdheid die overigens aan een van mijn partijgenoten is toegewezen. De minister-president is ter zake correct.

Op de begroting van de minister-president is er een post voor de culturele ambassadeurs die niets met economie te maken hebben, maar wel met het

Van Grembergen

culturele patrimonium. Ik heb daar wel een paar bedenkingen bij. Jean-Paul Sartre heeft nooit het etiket cultureel ambassadeur van Frankrijk opgekleefd gekregen, nochtans was hij door zijn formaat, door zijn invloed in de jaren vijftig en zestig de onbetwistbare culturele ambassadeur van Frankrijk. Zijn invloed op het gebied van filosofie en ideeën, niet op economisch gebied, was zeer groot. Edith Piaf, een ander voorbeeld, kreeg nooit het etiket cultureel ambassadeur als dusdanig, maar vestigde door het lied dat ze bracht, de aandacht op Frankrijk. Nurejev, de bekende Russische danser, bleef altijd geassocieerd met Rusland ook als hij er niet meer woonde. Zonder als dusdanig tot cultureel ambassadeur te zijn benoemd, hebben ook wij schitterende artiesten. Zij worden niet geassocieerd met een regering, een macht en vertegenwoordigen toch uitstekend de Vlaamse identiteit. Ik denk aan Daniël Mortier, aan Jan Hoet, aan Hugo Claus, aan Anna Theresa De Keersmaecker en i Fiamminghi, maar deze laatste werden dan wel als culturele ambassadeurs aangewezen.

Kunstenaars zouden van nature ongebonden, vrij en eerder kritisch moeten staan ten opzichte van de macht en van de machtsuitoefening. Toch lijkt er een zeker liaison te groeien tussen macht, regering en artistieke schepping.

Mijnheer de minister, het werk Van den Vos Reinaerde zou nooit zijn ontstaan indien er een band was geweest met de macht, gezien het een kritiek is op de macht, het is zuivere kunst.

Ik beweer niet dat wij onze cultuur niet mogen uitdragen en steunen, ik pleit echter voor onafhankelijkheid en voor een scheiding tussen macht en cultuur. De macht mag zich wel laten voelen via het oprichten van culturele instellingen, via subsidiëring, sponsoring en aanmoediging van alle vormen van cultuur. Het stuit mij echter tegen de borst dat kunstenaars worden gebruikt als een systeem van de regering. Deze pro-

blemen moeten in de Vlaamse Raad bespreekbaar zijn. Kunstenaars kunnen in alle vrijheid en onafhankelijkheid een profiel geven aan ons land en aan Vlaanderen. Zij moeten echter ongebonden hun kunst kunnen uitoefenen, los van de systemen en van de macht. Kunstenaars moeten worden beoordeeld naar hun spiritualiteit, naar wat zij te bieden hebben, zowel in het geestesdenken als in het zuiver artistieke.

De heer G. Annemans : Ik ben het volkomen met u eens. Nochtans wordt reeds sedert zes of zeven jaar tijdens elke verkiezingscampagne door de Volksunie een advertentie gepubliceerd, die door een hele reeks van kunstenaars wordt ondertekend, en waarin zij zich ertoe verbinden voor de Volksunie te stemmen. Dat een kunstenaar ongebonden moet zijn — waarmee ik het trouwens eens ben — is in elk geval niet het standpunt van uw partij.

De heer P. Van Grembergen : U spreekt over een geheel andere zaak. Ik heb het over de machtsuitoefening van een regering. De kunstenaar heeft echter recht op een eigen mening, of ze nu socialistisch, nationalistisch, liberaal of ethisch is. Het engagement van een kunstenaar is trouwens van alle tijden.

Een kunstenaar mag echter geen gegeven worden van de machtsuitoefening, zoals destijds de schrijvers van het hof van Bourgondië, die hiervoor een prebende kregen.

Ik beweer niet dat het er bij ons nu op die manier aan toe gaat maar wij moeten in elk geval vermijden dat er soortgelijke toestanden ontstaan.

Er moet een grote vrijblijvendheid in stand worden gehouden.

Het gegeven van de culturele ambassadeurs moet een onderdeel vormen van de cultuurpolitiek. Het moet een inspiratiebron en een kracht zijn van onze cultuurpolitiek en het moet een stimulans vormen voor jongeren om aan cultuur te doen. Er mag echter geen enkele verbondenheid zijn met de macht en de regering.

Wij moeten ons hierover bezinnen.

Het mag niet de bedoeling zijn van de regering om op politiek vlak voordeel te willen halen uit het gegeven van de culturele ambassadeurs.

Wij moeten ons eerder afvragen welke rol de kunst vervult in een maatschappij, in de ontwikkeling en de ontvoogding en dus uiteraard ook in de herkenbaarheid van een volk ten overstaan van de buitenwereld.

Als u het hebt over de economische uitstraling moeten wij het vooral hebben van wat wij te bieden hebben inzake inventiviteit op dat vlak, van onze research. Janssens Farmaceutica is ook een vorm van uitstraling van Vlaanderen. Het is vervat in het economische gegeven, het researchgegeven, in de intellectuele vermogens van ons volk en onze universitaire mogelijkheden. Dat is schitterend. Laat ons dat stimuleren en uitbreiden, maar laat cultuur en kunst aan de kunst en aan de cultuur. Mijnheer de minister-president, ik beweer niet dat u daar beslag op legt, maar ik maan alleen aan tot voorzichtigheid.

Zo kom ik tot enkele concrete en praktische vragen.

Op grond van welke criteria worden de culturele ambassadeurs uitgekozen ?

Hebben sommige van die groepen wel echt overheidssteun nodig ? Daarover is er discussie.

In hoeverre wordt er aan vormen van culturele lobbying, want dat komt ook hier naar boven, toegegeven ?

Hoe lang zal de minister-president middelen putten uit de begroting Economie voor de operatie culturele ambassadeurs ?

Hoe ziet de minister van Cultuur deze culturele ambassadeurs in het kader van ons cultuurbeleid ?

Wat betekent een verbeterd cultureel klimaat voor de betrokken ministers ?

Wanneer komt er een beleidsbrief voor de kunst en voor de kunstenaar ?

Zal de minister van Cultuur contact

Van Grembergen

opnemen met de minister van Onderwijs om de vorming van de kunstenaars in te passen in een algemeen kunstenbeleid.

Mijnheer de voorzitter, dit is niet bij uitstek een politieke discussie, maar een discussie in verband met de kunst die het waard is om in dit halfroond te worden gevoerd.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer L. Martens (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, aansluitend op de interpellatie van de heer Van Grembergen verwijs ik naar de volgende bepaling van het regeerakkoord van de Vlaamse regering, ik citeer : Om een meer coherent cultuurbeleid te voeren en de middelen optimaal te benutten, is het wenselijk de totnutoe versnipperde bevoegdheden en geldstromen samen te brengen onder één gemeenschapsminister. Concreet wordt hierbij onder meer gedacht aan de fondsen van de Nationale Loterij en aan de middelen voor de bijzondere tewerkstellingsprojecten in de culturele sector. Einde citaat.

Minister Weckx, wij hebben de gelegenheid gehad om in de commissie voor Cultuur met u van gedachten te wisselen over onder meer de Nationale Loterij. U zult zich herinneren dat de meeste commissieleden een aantal slechte gewoonten die op dat vlak bestaan, hebben afgewezen. Wij hebben kritiek geuit op het feit dat de Nationale Loterij vandaag fungeert als een dubbel circuit van subsidiëring. Dit gaat gepaard met een versnippering van de middelen. Bovendien staan de middelen die door de Nationale Loterij ter beschikking worden gesteld in een wanverhouding staan tot de middelen die via het normale subsidiëringcircuit toevloeien. Tenslotte werden er bezwaren geuit tegen de vaak arbitraire wijze waarop de middelen worden toegelikt. Daarmee denken we niet in de eerste plaats aan u, mijnheer de minister, want er zijn voor u nog ministers van Cultuur geweest. U hebt daar vrij afdoend en open op geant-

woord en u hebt de leden van de commissie voor Cultuur overtuigd dat u dit probleem ten gronde wil aanpakken. Verschillende fracties hebben een resolutie geformuleerd die erop gericht is deze aangelegenheid ter bespreking te brengen in het Overlegcomité en de middelen die nu aan de Nationale Loterij toekomen over te hevelen naar de gemeenschappen.

De kritiek met betrekking tot de Nationale Loterij, kan ook worden geuit in verband met het initiatief van de culturele ambassadeurs. Het initiatief op zich is een goed idee. Het is echter niet nieuw. Ook de heer van Grembergen heeft hierop gewezen.

Uit de Vlaamse geschiedenis blijkt dat destijds heel wat Vlaamse kunstenaars in een groot aantal disciplines, in diplomatieke functies de belangen van Vlaanderen formeel of informeel hebben hoog gehouden. Hierbij denk ik onder meer aan Rembrandt of Van Dijck, maar ook aan meer recente kunstenaars als Marnix Gijsen.

Door de eeuwen heen zijn een aantal grote vlaggeschepen van het Vlaamse cultuurleven dus ingeschakeld in de positieve beeldvorming van Vlaanderen. Heel wat Vlaamse kunstenaars waren graag geziene gasten aan de vorstelijke hoven. Het mecenaat steunt evenwel niet alleen op de belangstelling voor de kunst, maar vaak ook op het versterken van het eigen prestige. Dit is het geval in de politiek en ook in het zakenleven. Een groot aantal zakenmensen huren namelijk graag kunstenaars in om op die manier hun zakelijke successen in de verf te zetten en ook om de ideële leegte waarin zij wel eens zijn gevangen, te verbergen.

Het gevaar bestaat dat de fundamentele doelstelling, met name de promotie en de verspreiding van de cultuur onvoldoende aandacht krijgt.

De minister-president is niet economistisch in zijn denken. Hij heeft aandacht voor het ruimere culturele leven en hij beseft dat het economische leven in een ruime context verloopt, en dat, zoals mensen elkaar als een Gestalt waarnemen, ook onze ge-

meenschap en het Vlaamse volk als een Gestalt worden waargenomen.

Sta mij toe bij het initiatief van de culturele ambassadeurs drie kritische bedenkingen te formuleren.

Ten eerste, dit initiatief mag niet haaks staan op het regeerakkoord. Het mag geen nieuw parallel subsidiekanaal worden.

Ten tweede, de selectie van de ambassadeurs moet gebeuren in nauw overleg met de minister van Cultuur. En ten derde, de middelen die worden toebedeeld, moeten in verhouding zijn ten aanzien van de structurele middelen die worden verschaft. Zowel in vergelijking met andere sectoren -voor het bedrag van 116 miljoen frank kan veel worden gedaan voor de podiumkunsten en voor de musea- maar ook ten aanzien van de eigen middelen moeten wij proberen tot een goede verhouding te komen.

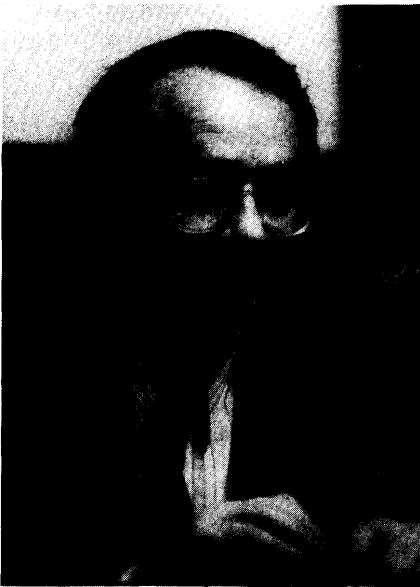
De CVP-fractie pleit voor een efficiëntere, meer logische en meer structurele aanpak van de middelen. Zij moeten worden geïntegreerd in het geheel van het cultuurbeleid, waardoor kunstenaars worden gestimuleerd om zich te profileren, opdat ook aan de hedendaagse kunsten meer aandacht zou worden besteed.

De voorzitter : De heer Peeters heeft het woord.

De heer L. Peeters (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, het verheugt mij de collega's Martens en Van Grembergen over deze problematiek te horen spreken. Bij de begrotingsbesprekingen in december ben ik op dit aspect uitvoerig ingegaan. Ik heb de minister van Cultuur toen gewaarschuwd en het verheugt mij dat nu ook de aandacht van de minister-president hierop is gevestigd.

Mijnheer de minister, eigenlijk wordt het cultuurbeleid van de Vlaamse Gemeenschap bedreigd en gedeeltelijk ook ondergraven door het tot stand brengen van twee 'parallele' subsidiëringcircuits.

Een eerste subsidiëringcircuit waarover ik reeds uitvoerig heb gesproken, is dat van de Nationale Loterij.

CVP-Senator Luc Martens sloot aan bij de interpellatie van VU-fractieleider Paul Van Grembergen over de culturele uitstraling van Vlaanderen in het buitenland

Collega Martens heeft reeds allusie gemaakt op het bestaande voorstel van resolutie. Hiervan moet op het Overlegcomité werk worden gemaakt, want wij slagen er niet meer in, in de Vlaamse Raad of als leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, nog enige duidelijkheid te krijgen over de gehanteerde criteria en de manier waarop de toelagen worden toegekend.

Wij hebben geprobeerd de minister van Financiën daarover te ondervragen. Die heeft geantwoord dat hij **daarmede** niets heeft te maken want dat dit gebeurt op advies van de executieve en dat het uiteindelijk zijn raad van bestuur is die daarover beslist. Hij heeft ons daarover geen verdere informatie kunnen geven en ons verwezen naar de Vlaamse Raad.

Mijnheer de minister, ik herinner mij zeer goed dat collega Van Vaerenbergh u daarover heeft ondervraagd en dat u hebt gezegd dat u slechts kon adviseren. Uiteindelijk zijn het

de raad van bestuur en de federale minister die de **beslissingsbevoegdheid** hebben. Eigenlijk konden wij nergens terecht met de problemen waarmede verenigingen en organisaties worden geconfronteerd. Het is een parallel circuit. Het ondergraaft de decretale regeling.

Ik heb een gelijkaardige waarschuwing geuit wat de culturele ambassadeurs betreft. Eigenlijk zijn zij een miskennis van wat er aan **decreetgevend** en normerend werk binnen de Vlaamse Raad gebeurt. Ik wil hiermede geenszins de kwaliteit van de geselecteerde verenigingen of personen in twijfel trekken. Dat is niet mijn bedoeling. Wij hebben het alleen over de procedure en over de manier van beleidvoering. Deze gebeurt inderdaad niet op basis van een decretale regeling noch op basis van voor iedereen duidelijk toegankelijke criteria. Die opmerking maak ik trouwens niet alleen. Ook anderen hebben ze reeds vaak geformuleerd. Men moet een open selectieprocedure hanteren.

Wanneer ik met enkele van die personen praat, heb ik vaak de indruk dat men dit beschouwt als een **supplement** dat men krijgt voor te weinig subsidies en vaak ook voor het gebrek aan middelen. De grote vraag is of iedereen op een gelijke manier wordt behandeld? Hoe selecteert men en wie selecteert? Die vraag heeft ook de inspecteur van financiën gesteld.

Blijft de vraag naar de finaliteit en naar de efficiëntie van dit geheel. Zijn wij hier niet het water naar de zee aan het dragen? Men krijgt subsidies via de decreten. Men krijgt een supplementaire subsidiëring via de Nationale Loterij. Voor sommigen komt daarbovenop nog een subsidiëring als cultureel ambassadeur. Het is een drievoudige subsidiëring. Dat kan toch niet. Van daar ons pleidooi om dit in één welbepaald budget in te schrijven.

Ik wil hier herinneren aan de discussie bij het podiumdecreet. Dit decreet hebben wij in de commissie voor Cultuur zeer grondig besproken. Het was een zeer goed initiatief.

Wij blijven er achter staan. De moeilijkheden die daar zijn gerezen, waren er niet geweest indien men een klein stukje van die subsidiëring had kunnen gebruiken voor de uitvoering van het andere decreet. Dan was het uitgangspunt totaal anders geweest. Dit geldt ook voor andere sectoren waar wij heel vaak horen dat er een gebrek is aan middelen. Daardoor ontstaat er frustratie alom. Het was een miskennis van de personen, de verenigingen of organisaties die zich oriënteren naar de decretale regeling en die deze vaak scrupuleus moeten naleven en dat ook doen. Zij dreigen vaak het slachtoffer te worden van het feit dat zij niet alleen de kwantitatieve criteria maar ook de kwalitatieve criteria moeten volgen.

De voorzitter : Mijnheer Peeters mag ik u vragen af te ronden.

De heer L. Peeters : De minister van Cultuur krijgt in deze aangelegenheid maar een tweederangsrol toebedeeld en kan enkel adviserend optreden. Deze kredieten zouden dan ook naar het budget van Cultuur moeten gaan. Collega Martens, collega Van Grembergen en ook andere fracties streven naar deze maatregel.

Uiteindelijk doet zich dan nog het probleem voor dat zij, die nu als cultureel ambassadeur zijn geselecteerd, het slachtoffer dreigen te worden van dit gegeven. Heel vaak wordt bij de structurele subsidiëring rekening gehouden met het bedrag dat zij voor een periode van een jaar krijgen als cultureel ambassadeur. De inspecteur van financiën laat aanvoelen dat het echter voor drie jaar kan zijn. Bij de effectieve subsidiëring zal men nu al rekening houden met de vermindering en het kan toch niet dat zij, die wij dan echt beschouwen als ambassadeurs voor onze cultuur, daarvan het slachtoffer zouden worden.

Om die reden wil ik pleiten voor een beleid en het overbrengen van deze kredieten naar het budget van Cultuur om zo een structurele oplossing te bekomen voor een volwaardig cultuurbeleid met visie op termijn, onafhankelijk en kansenscheppend.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, het is niet de eerste keer dat van gedachten wordt gewisseld over de culturele ambassadeurs. Er zijn vragen gerezen en ik wil daarover, samen met collega Weckx, van gedachten wisselen.

De titel van cultureel ambassadeur werd toegekend aan mensen die uitzonderlijke creativiteit en kritische zin combineren en bijgevolg richtinggevend voor onze samenleving zijn. Uiteraard impliceert de aanstelling tot cultureel ambassadeur geen enkele inhoudelijke inmenging in het artistieke werk van betrokken kunstenaars. Volgens mij werd de artistieke vrijheid in Vlaanderen door het beleid nooit gekortwiek. De titel vertolkt wel de waardering van de Vlaamse regering voor hen die het artistieke Vlaanderen gestalte geven.

Naast de traditionele subsidiëring-circuit is het goed dat de Vlaamse regering uitzonderlijke en/of jonge artiesten eenmalig kan aanmoedigen. Ik ben van plan dit initiatief samen met mijn collega van Cultuur de volgende jaren onverminderd verder te zetten. Het is overigens indrukwekkend hoeveel kunstenaars en gezelschappen ons reeds hebben gevraagd om als cultureel ambassadeurs te worden weerhouden.

Het cultureel ambassadeurschap staat niet los van het globale artistieke beleid van de Vlaamse regering aangezien het precies de minister van Cultuur is die de kandidaten al dan niet weerhoudt. Anderzijds is het eigenlijk merkwaardig dat niet met dezelfde vehementie door sommigen de hele subsidiëring door de Nationale Loterij wordt aangepakt. Deze instelling beheert enorme cultuurbudgetten zonder hiervoor enige verantwoording af te leggen en zonder met enige structurele beleidsoptie rekening te houden. De Vlaamse regering pleit ervoor om deze middelen integraal over te hevelen naar het Vlaamse cultuurbudget en aldus een logische samenhang in het beleid tot stand te brengen.

Een aantal kunstenaars hebben reeds vaak het gebrek aan erkenning in

Vlaanderen aangeklaagd en overwegen hun actieterrein naar het buitenland te verplaatsen waar artiesten volgens hen wel worden gewaardeerd.

Op een ogenblik dat het Vlaamse cultuurbudget — mede dankzij de inzet van de minister van Cultuur en de overige collega's — sneller stijgt dan alle andere begrotingen en bovendien nog middelen worden vrijgemaakt voor het cultureel ambassadeurschap, vind ik het onterecht dat men zich door het beleid van de Vlaamse regering voor politieke en economische strategieën zou gebruikt voelt.

De Vlaamse regering wil — ook tegenover het buitenland — onderstrepen dat er in Vlaanderen een uitzonderlijke concentratie van artistieke creativiteit aanwezig is.

Op het ogenblik dat Europa naar een cultureel en politiek centralisme neigt en er meer en meer over de Belgische cultuur gesproken wordt, is het essentieel dat Vlaanderen op de uniciteit en de verdiensten van haar cultureel leven wijst.

Daarom'leg ik zo sterk de nadruk op het Europa van de culturen in plaats van op het Europa van de staten. Op termijn moet Europa eerder gebouwd worden op de verscheidenheid en het samenleven van de culturen dan op de monocultuur of de overheersing van een aantal grotere culturen die enkel de aanspraak groot kunnen pretenderen omdat zij veel veldslagen gewonnen hebben.

In het artistiek beleid van de ons omringende landen, waar Vlaanderen dikwijls naar opkijkt, is de erkenning van eigen kunstenaars en cultuur een topprioriteit.

Er mogen echter geen misverstanden ontstaan.

Wij staan open voor de suggesties over de procedures, de inhoud en de afspraken. Wij willen geenszins een agressieve cultuurpolitiek voeren. Wij wensen echter wel dat het Vlaamse cultuurleven misschien duidelijker dan voorheen — in het buitenland erkend en herkend wordt.

Het is de beste waarborg voor een harmonisch en verdraagzaam Europa. Vlaanderen heeft op cultureel vlak ontzaglijk veel te bieden. Laten wij dus ook niet onnatuurlijk gereserveerd zijn.

In het project Vlaanderen-Europa 2002 heeft de Vlaamse regering duidelijk gemaakt dat het artistieke leven in Vlaanderen en de uitstraling van de Vlaamse cultuur één van de wezenlijke opdrachten van haar beleid is.

Op het ogenblik dat de Vlaamse regering overgaat van de proportionaliteit naar het meerderheidsbeginsel, zal de Vlaamse regering aan de muziekuitvoerder niet vragen om een kwartet om te zetten in een trio, of dat Beethoven herschreven wordt. Wij vragen evenmin dat bepaalde dansvoorstellingen op maat en ritme van de coalitie zouden gesteld worden. Zo onverstandig, onwijs en gesloten zijn we niet !

Men moet dus voorzichtig zijn met de uitspraken alsof de cultuur zou misbruikt worden door de economie.

Het is voor het eerst dat, ondanks de belangrijke stijging van het cultuurbudget waarmee de Vlaamse regering wou aantonen dat niet alles privaat georganiseerd kan worden en dat het belangrijk is dat de overheid haar inspanningen opdrijft, vanuit de economie bepaalde kunstenaars worden aangewezen. Het is juist op dit ogenblik dat men het debat start over het verknechten van de cultuur aan de economie. Ik ben van mening dat men deze stelling toch moet nuanceren.

Ik herhaal dat de Vlaamse regering van plan is, in alle openheid, met dit project door te gaan.

Wij hebben dit ook gezegd inzake de culturele ambassadeurs, om aan te geven hoe wij dit op een verstandige en open manier kunnen organiseren.

Laten wij duidelijk zijn. Het alternatief is niet dat deze middelen worden toegevoegd aan het departement Cultuur ; het alternatief is wel dat niet langer in extra middelen wordt voorzien om aan vaak onze beste

Van den Brande

kunstenaars meer mogelijkheden te geven.

Indien het voorstel van een aantal collega's zou zijn de middelen van Cultuur met dit bedrag te verhogen, dan kan ik op deze suggestie niet ingaan. Ik kan dit niet verantwoorden ten aanzien van de belangrijke economische opdrachten binnen de begroting Economie.

Het is dus voor de toekomst een bijgesteld, open en overwogen schema : een project van culturele ambassadeurs of het beëindigen van dit project.

Mijnheer de voorzitter, collega Weckx zal op de andere vragen antwoorden.

De voorzitter : Minister Weckx heeft het woord.

Minister H. Weckx (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik zal thans antwoorden op een viertal bemerkingsen en vragen die meer specifiek tot de minister van Cultuur zijn gericht.

De actie culturele ambassadeurs zie ik, als minister verantwoordelijk voor het cultuurbeleid, essentieel als een uitbreiding van de mogelijkheden voor het cultuurbeleid op internationaal vlak, en dit zowel promotioneel als budgettair. In feite beschouw ik de 160 miljoen frank als extra middelen voor Cultuur, ook al zijn ze op een andere begroting ingeschreven. Waarborgen daartoe zijn het nauwe overleg bij de keuze van de culturele ambassadeurs en het feit dat de inhoudelijke afhandeling en opvolging van de overeenkomsten die tussen de Vlaamse regering en de culturele ambassadeurs worden gesloten, hoofdzakelijk zoniet uitsluitend bij Cultuur berusten.

De meeste initiatieven en ensembles die dit jaar werden benoemd tot culturele ambassadeur, worden eveneens op een structurele wijze door het departement Cultuur gesubsidieerd. Dit is ook logisch vermits het toch de bedoeling moet zijn onze bes-

te kunstenaars en culturele initiatieven extra middelen te geven om zichzelf — en daardoor de Vlaamse cultuur — in het buitenland beter en nog meer te profileren.

Overleg tussen de betrokken administratie en kabinetten moet ervoor zorgen dat dezelfde activiteiten niet dubbel zouden worden gesubsidieerd. Het risico daartoe is echter klein, vermits beide subsidies een andere klemtoon leggen : Cultuur zorgt voor de structurele basissubsidie, terwijl de middelen van het cultureel ambassadeurschap moeten toelaten extra activiteiten op het internationale vlak te ontplooiën.

In enkele uitzonderlijke gevallen biedt het ambassadeurschap de mogelijkheid om initiatieven die tot nog toe nog niet door Cultuur konden worden gesubsidieerd, financieel te ondersteunen.

Alhoewel de actie culturele ambassadeurs extra mogelijkheden biedt, moet men er zich toch voor hoeden het volledige internationale cultuur- en kunstbeleid hiermee te vereenzelvigen .

Ook zonder dit extra budget gebeurt vanuit Cultuur zeer veel op het internationale vlak.

Ik verwijs, alleen bij wijze van voorbeeld, naar de Frankfurter **Buchmesse**, waarvoor op de begroting Cultuur 1993 een financiële inspanning van 15 miljoen frank wordt geleverd ; de biënnale in Venetië, waar Vlaanderen en Nederland voor het eerst intens samenwerken en waarin vanuit de cultuurbegroting 1993 10 miljoen frank wordt geïnvesteerd ; de grote inspanningen voor vertaling van Vlaamse auteurs — vorig jaar hebben wij 41 Vlaamse literaire werken in veertien diverse talen laten vertalen ; de vernieuwde Nederlandse Taalunie, waarin de bescherming en de promotie van de Nederlandse taal in het nieuwe Europa voorop staan en tot slot de uitvoering van de talrijke culturele akkoorden met andere landen en regio's die op een continue en vaak zeer intensieve wijze culturele uitwisseling tussen kunstenaars en

culturele initiatieven mogelijk maken.

Volgens mij houdt een verbeterd cultureel klimaat in dat meer aandacht en meer middelen worden besteed aan cultuur. Zoals ik reeds zei tijdens de bespreking van de begroting van Cultuur, geldt dit voor alle beleidsniveaus ; dus niet alleen op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap, maar ook van de gemeenten en provincies.

Niet alleen de overheid moet meer aandacht en middelen besteden aan cultuur, maar ook het onderwijs, de media tot en met de bedrijfswereld. Ik schreef dit trouwens uitgebreid in Vlaanderen-Europa 2002.

Mijnheer Van Grembergen, ik hoop dat de vraag die u stelde in verband met het kunstbeleid enigszins een gevolg was van onwetendheid op dat vlak, want de voorbije achttien maanden gebeurde er heel wat ten voordele van, onder meer, de kunsten.

Ik weet niet wat de interpellant bedoelt met een heus kunstbeleid, maar ik heb het kunstbeleid van mijn voorganger niet alleen verdergezet, maar op heel wat terreinen getracht beter te onderbouwen, zowel beleidsmatig als op begrotingsvlak. Zonder volledigheid na te streven, verwijs ik in dit verband naar de volgende aspecten.

Op budgettair vlak is de kunstensector de sterkst stijgende sector in de cultuurbegroting 1993 : 11 percent meer vergeleken met 1992. Bijzonder belangrijke stijgingen werden gerealiseerd ten voordele van de kunstencentra, de orkesten in Vlaanderen, de Vlaamse Operastichting, de muzea en de letteren.

Op beleidsmatig vlak verwijs ik in de eerste plaats naar het nieuw decreet op de podiumkunsten. En verder denk ik nog aan volgende aspecten : het operationeel maken van drie nieuwe diensten met afzonderlijk beheer, namelijk het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten te Antwerpen, het kasteel van Gaasbeek en de Brakke Grond ; de eerste beleids-

Weckx

matige aandacht voor architectuur en vormgeving ; de samenwerking met Nederland op het vlak van het letterenbeleid en het gezamenlijk optreden naar derde landen in Europa ; de grote inspanningen voor Brussel, onder meer de realisatie van het Lunatheater.

Wat ten slotte de beleidsbrieven betreft herinner ik de heer Van Grembergen aan de afspraken die werden gemaakt in de commissie voor Cultuur van de Vlaamse Raad. De tekst van het creatieve spoor in Vlaanderen-Europa 2002 was de basis voor een eerste algemene discussie over een cultuur en kunstenbeleid en deze discussie zal ook na het reces in de commissie voor Cultuur worden verdergezet.

Verder worden diverse deelaspecten van het kunstenbeleid vervat in aparte beleidsbrieven omdat zulks niet mogelijk is in een globale beleidsbrief. Zo heb ik reeds op 16 maart een beleidsbrief Letteren ingediend in de commissie voor Cultuur en ik hoop dat de bespreking ervan spoedig kan worden afgerond. Trouwens, mocht het debat over de BRTN van deze voormiddag niet zo lang hebben geduurd, dan was de bespreking aangaande de beleidsbrief Letteren misschien vandaag wel afgerond geweest.

Momenteel werk ik aan de opstelling van een beleidsbrief Beeldende Kunsten die ik onmiddellijk na het reces zal indienen.

Mijnheer Van Grembergen, in antwoord op uw laatste vraag deel ik u mee dat het kunstonderwijs in zijn geheel — ik vraag mij trouwens af of ter zake geen vergissing werd begaan — sedert 1988 valt onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Onderwijs.

Geregeld heeft er overleg plaats tussen de Vlaamse minister van Cultuur en deze bevoegd voor Onderwijs in het kader van de verdere uitvoering van een aantal decretale bepalingen, nog genomen door wijlen minister Daniël Coens, meer in het bijzonder wat de klassering van het hoger se-

cundair onderwijs als hoger onderwijs van het lange type betreft. Ook het proces van schaalvergroting zal nieuwe kansen en uitdagingen inhouden voor het hoger kunstonderwijs.

Wat ten slotte de opmerkingen van een aantal sprekers over de Lottogelden betreft, een thema dat wij herhaaldelijk, onder andere in het kader van de discussie van de begroting van Cultuur hebben aangekaart, kan ik u meedelen, dat na overleg tussen de gemeenschappen, de Nationale Loterij en de afgevaardigde van de federale minister van Financiën, een overeenkomst is bereikt over een andere verdeling van de Lottogelden die bedoeld zijn voor de subsidiëring van cultuur. Inderdaad, de eerder nadelige verhouding 55/44,2/0,8 percent, een oud zeer dat herhaaldelijk werd aangeklaagd, voor respectievelijk de Vlaamse, de Franse en de Duitstalige Gemeenschap werd nu omgezet in een meer correcte verdeelsleutel. Zo zal Vlaanderen in de toekomst 56,87 percent ontvangen. Wij hebben dus ter zake een doorbraak kunnen bewerkstelligen.

De zaak is echter met de verhoging van het percentage met 2 percent, die overigens nog moet bevestigd worden door de federale ministerraad, niet opgelost. Het probleem in verband met de verdeling van de Lottogelden blijft dat het de raad van bestuur van de Nationale Loterij en de federale minister van Financiën zijn, die de beslissingen nemen en dat zij zelfs niet gebonden zijn aan het advies van de minister van Cultuur. Dus wij zullen nog een stap verder moeten zetten.

Zolang de Lottogelden uit 14 potjes bestaan en een belangrijk deel ervan via sponsoring zonder advies van de minister van Cultuur rechtstreeks aan bepaalde culturele instellingen wordt toegekend, kan Lotto altijd dwars op het cultuurbeleid blijven staan. Erger, wij zullen daaraan nooit kunnen raken. Vandaar dat de federale wet op de Nationale Loterij, die in 1992 werd gereorganiseerd, zo spoedig mogelijk moet worden herzien. Het enige dat wij in de gegeven omstandigheden kunnen bereiken, is een rechtvaardiger verdeling. Wij blijven

echter altijd geconfronteerd met het keurslijf dat de federale regering bepaalt welke bedragen naar welke bestemming gaan en dat onze adviezen nog altijd niet bindend zijn.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, ik zal zeer kort zijn.

Wij vinden het belangrijk dat het gevecht over de federale middelen die nog bestemd zijn voor Cultuur, en de discussie ter zake worden voortgezet.

Wij zijn het ook eens met het uitgangspunt van minister Weckx, met name de eenheid van het cultuurbeleid ten opzichte van Vlaanderen en de internationale gemeenschap. Dan begrijp ik echter de uitspraak van de minister-president niet goed. Hij zou het er zeer moeilijk mee hebben mocht de Raad oordelen dat de gelden die op zijn begroting zijn ingeschreven maar worden gebruikt voor cultuurodoeleinden, in een totaalkader naar de begroting van Cultuur moeten worden overgeheveld.

Welnu, ik wil die discussie voeren. Ik wil ze niet tot een incident laten uitgroeien. Ik denk heel eerlijk, mijnheer de minister-president, dat de eenheid van cultuurbeleid belangrijker is dan wie de centen heeft en geeft. Het moet het project zijn dat wij gezamenlijk uitvoeren dat belangrijk is, niet of het komt van de minister van Cultuur of van de minister-president. Tenzij ik dit verkeerd zou begrepen hebben ?

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik ga even in op deze bedenking van collega Van Grembergen.

Het is mij helemaal niet erom te doen op welke post of bij welke titularis dit berust. Tijdens de vorige begrotingsbesprekingen zijn er heel wat transfers gebeurd op verschillende domeinen. De vraag is of dit een onherroepelijk onderdeel is van Cultuur dan wel een element van de Externe Betrekkingen van de Vlaamse overheid. Om die reden kan het een verschil uitmaken dat een en ander bij

Van den Brande

Externe **Betrekkingen/Economie** op een bepaalde post staat of niet. Het heeft dus niets te maken met persoonlijke kwesties, integendeel. Ik sta op te goede voet met collega Weckx om daar een punt van te maken.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Nog een korte opmerking. Ik blijf verder pleiten voor een zo groot mogelijke onafhankelijkheid tussen de gevende macht en de ontvangende kunstenaar. Er mag geen enkele collusie zijn of enige vorm van osmose. Dat moet dus doelbewust door een regering zo ingeschat worden.

Een laatste opmerking nog. De aanduiding van de culturele ambassadeurs moet inderdaad kunnen gebeuren in overleg, volgens een bepaalde normgeving en inschatting.

De voorzitter : De heer L. Peeters heeft het woord.

De heer L. Peeters : Mijnheer de voorzitter, collega's, sta mij toe mijn verwondering te uiten over het antwoord van de minister-president.

De minister van Cultuur heeft mijns inziens zijn standpunt — wij kennen zijn standpunt, wij ervaren het wekelijks in de commissie voor Cultuur — terecht weergegeven en ook eigenlijk datgene wat reeds werd gerealiseerd, en dat is heel wat. De minister-president heeft ten opzichte van deze kredieten laten aanvoelen dat het dit is en dat het niet anders kan zijn. Dit werd eigenlijk met zoveel woorden gezegd. Dit verwondert mij toch wel.

Ik had heel wat kritiek op dit systeem en ik blijf daarbij. Ik blijf bijvoorbeeld zeggen dat ik ook heel veel sympathie heb voor een popgroep als de Radios en daar ook graag naar luister, maar dat deze Vlaamse Raad eigenlijk zou steigeren indien ik het voorstel zou doen voor een decretale regeling om deze popgroep ook een miljoen frank te laten toebedelen als cultureel ambassadeur. Jullie zouden dan allemaal zeggen dat dit niet kan,

want dat dit een commercieel gebeuren is dat deze aparte subsidiëring niet nodig heeft. Ik geloof eigenlijk **niet** dat wij hier de goede kant uitgaan.

De minister van Cultuur heeft met zijn budget heel wat problemen, hij wordt in tal van sectoren met problemen geconfronteerd. Hij heeft nood aan middelen en kan die ook best gebruiken om volwaardig uitvoering te geven aan zijn decreet. Ik zou dan inderdaad toch wel stellen dat u gelijk hebt, collega Van Grembergen, waar u stelt dat eenheid van beleid een absolute noodzaak is. Dit is ook zo. Die eenheid van beleid kan er niet komen als wij inderdaad de kredieten verspreid laten over verschillende begrotingen. Dit zal een noodzaak zijn. Het kan niet dat de minister van Cultuur hier in een **tweede** rangsrol wordt gedwongen en deze Raad voortdurend maar moet overtuigen van de noodzaak van decreetgeving, van normering, van criteria en wat dan ook, terwijl anderzijds hier een budget voorligt van 160 miljoen frank. Eigenlijk gaat het over veel meer dan dit, want dit budget wordt eigenlijk voor drie jaar vooropgesteld. Het gaat dus naar een half miljard frank toe, een budget dat wordt toegewezen zonder vaste criteria. Ik heb zeer goed geluisterd naar de discussie hier. Nog nooit heb ik zoveel steun gevoeld voor wat betreft de Nationale Loterij. Daar heeft men het een beetje proberen op af te wettelen. Reeds twee jaar heb ik met collega Geysels een voorstel van resolutie klaar over die Nationale Loterij. Wij zijn er zelfs nog niet in geslaagd dit in bespreking te krijgen in deze Raad, daarover is dus zelfs nog geen consensus geweest.

Maar ik voel dat die consensus meer dan ooit aan het groeien is. Wij zullen ter zake dan ook onmiddellijk een initiatief nemen. Het lijkt dus aangegeven de kredieten voor de culturele ambassadeurs volwaardig te integreren in het cultuurbeleid dat niet alleen belangrijk is voor het eigen land, maar ook voor onze uitstraling naar het buitenland. Een pleidooi voor een globaal cultuurbeleid was toch wel de ondertoon van al de uiteenzet-

tingen die hier vandaag zijn gehouden.

De voorzitter : De heer Dierickx heeft het woord.

De heer L. Dierickx : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, zoals u wellicht weet, heb ik wat moeite met de woorden die hier worden gebruikt. Wanneer kun je zeggen dat een kunstwerk, een kunstenaar behoort tot een natie, tot een staat ? Wanneer wil een kunstenaar met zijn werk gerekend worden tot een natie, tot een staat ? Moeten wij er niet van uitgaan dat een kunstenaar — zoals Goethe al heeft gezegd — wil behoren tot de wereld. Ik heb moeite met deze nationale neiging om kunstenaars te accapareren. Geen zinnig mens gelooft dat grote kunstenaars in nationale vakjes in te delen zijn. Ik denk ook niet dat kunstenaars graag nationaal gecatalogeerd worden. Na een economische verankeringspolitiek willen sommigen nu overstappen naar een artistieke verankeringspolitiek. Wij hebben daar geen behoefte aan. Als alle natie-staten die weg zouden opgaan, dan zouden we, collega Suykerbuyk, weer eens op het verkeerde pad kunnen geraken.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Dierickx, ik luister graag naar u, omdat u vaak zinvolle dingen zegt, maar ik mag er u toch op wijzen dat de werken van Gorki en Dostojevski nauw verbonden zijn met hun achtergrond. Dat heeft niets te maken met accaparatie. Elke kunstenaar groeit in een eigen midden. De Jiddische kunst zou niet bestaan zonder het Jiddisch gegeven. Alles leeft in zijn biotoop, ook kunst.

De heer L. Dierickx : Vele van onze Vlaamse schilders zijn ondenkbaar zonder hun Europese voorgangers.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de culturele betrekkingen met de Chinese Volksrepubliek

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Dewinter tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de culturele betrekkingen met de Chinese Volksrepubliek.

De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik geef u lezing van een persmededeling van 23 juni 1993 van de Vlaamse regering : Op voorstel van minister-president Luc Van den Brande heeft de Vlaamse regering vandaag een grondige bespreking besteed aan de normalisering van de betrekking met Zuid-Afrika. De Vlaamse regering gaat ermee akkoord om de relaties met Zuid-Afrika volledig te normaliseren van zodra in dat land een politiek akkoord wordt bereikt over het concept van een nieuwe grondwet en de eerste algemene vrije verkiezingen. De uiteindelijke bedoeling hiervan is het aangaan van een vreedzaam werkingsakkoord met Zuid-Afrika ten gunste van alle bevolkingsgroepen, ruimer dus dan het opgeschort huidig cultureel akkoord, op alle terreinen waarvoor Vlaanderen bevoegd is. De ondertekening van het samenwerkingsakkoord of -verdrag zal pas plaatsvinden na de vorming van de nieuwe regering die er zal komen na de eerste vrije algemene verkiezingen. Einde citaat.

Ik geef u nu lezing van een tweede communiqué, toevallig van dezelfde datum, ik citeer : Op voorstel van minister-president Luc Van den Brande heeft de Vlaamse regering de betrekkingen met China besproken. Zij heeft principieel beslist het cultureel akkoord met de Volksrepubliek China weer op te starten.

De werkzaamheden van dit akkoord waren stopgezet na de gebeurtenissen op Tienanmen in 1989. Einde citaat.

Het lijkt mij ietwat cynisch om deze twee communiqués op dezelfde datum uit te geven. Het zou getuigen van meer takt indien men enkele weken in acht had genomen om het tweede communiqué uit te geven omdat deze beide verklaringen op een treffende manier uiting geven van een weinig eenduidige politiek bij het aanknopen of heraanknopen van culturele akkoorden met het buitenland. Aan de ene kant weigert de Vlaamse regering enerzijds om het cultureel akkoord met Zuid-Afrika terug aan te knopen op basis van de redenen die twee weken geleden in de Vlaamse Raad uitgebreid werden besproken. Anderzijds worden de culturele betrekkingen met de Volksrepubliek China terug aangeknoopt zonder enige voorwaarde en zonder vrije verkiezingen af te wachten.

Misschien zal u repliceren dat er sedert juni 1989 veel is veranderd in China. Ik had graag geweten wat er dan wel is veranderd. China blijft een bloedige éénpartijstaat, een dictatuur gebouwd op lijkenbergen. Er is geen enkele parallel met Zuid-Afrika, zij het dan via de paters van Scheut die er wellicht hier en daar nog aan missioneringswerk doen. Voor het overige is er weinig culturele of volkse verwantschap tussen beide landen.

China is één van de laatste landen waar het communisme van vóór de perestrojka en de glasnost zegeviert en regeert.

Ik zal enkele feiten opsommen die na de gebeurtenissen van Tienanmen hebben plaatsgevonden. Zij werden niet door ons bij elkaar gesprokkeld, maar werden door gezaghebbende mensenrechtenorganisaties reeds lang bekend gemaakt. Het betreft feiten over de godsdienstvrijheid, over de situatie in Tibet.. .

De heer E. Van Rompuy : Over godsdienstvrijheid zou u beter zwijgen !

De heer F. Dewinter : . . . over de

dwangarbeid, over arbeids- en concentratiekampen, over de terreur tegen politieke tegenstanders.

Ik zal beginnen bij de godsdienstvrijheid, waarover ik volgens de heer Van Rompuy zou moeten zwijgen.

Na Tienanmen heeft de Chinese politie razzia's uitgevoerd tegen de ondergrondse katholieke kerk, waarbij verscheidene kinderen werden gedood, 300 mensen verwondingen opliepen en ettelijke duizenden werden gearresteerd.

Er zijn feiten bekend over seminaristen die werden aangehouden en met brandende sigaretten werden gemarteld. In de provincie Henan werden in dezelfde periode 165 protestantse geestelijken gearresteerd. In 1990 werden acht katholieke bisschoppen aangehouden. Ik hoop dat deze getallen de CVP niet onberoerd laten. Een twintigtal priesters en diakens en zes kloosterzusters werden aangehouden.

Al deze feiten dateren van na Tienanmen. Ze zouden u moeten bekend zijn gezien ze afkomstig zijn van de organisatie Asian Watch en van andere mensenrechtenorganisaties. Deze feiten tonen aan dat er van godsdienstvrijheid in het communistische China geen sprake is en dat iedere vorm van vrijheidsstreven — zelfs via een protestantse of katholieke kerk — in de kiem wordt gesmoord en dat men daarvoor fysieke geweldpleging, intimidatie en terreur niet schuwt.

Met dit land gaan wij een cultureel akkoord sluiten, wat blijkbaar niet kan voor Zuid-Afrika.

Na de godsdienstvrijheid misschien toch ook enkele woorden over Tibet en de Tibetanen, een volk dat, zoals u weet, door China wordt onderdrukt. Ik geef een aantal feiten van na het Tienanmenplein zodat u mij niet kunt verwijten dat ik feiten aanhaal die toch al werden gesanctioneerd omdat men na de gebeurtenissen op het Tienanmenplein het cultureel akkoord gedurende een bepaalde tijd heeft opgeschort. In december 1990 werden er in Tibet 17 mensen

Dewinter

veroordeeld tot celstraffen van 5 tot 19 jaar wegens een misdaad die zelfs aan u, mijnheer de minister-president wordt toegeschreven, en die men in China separatisme noemt. Hun enige misdaad was dat zij pamfletten hadden opgesteld waarin de onafhankelijkheid van Tibet werd geëist. In september werden 9 boedhistische kloosterzusters veroordeeld tot twee en drie jaar dwangarbeid wegens het schreeuwen van criminele slogans die het moederland in gevaar brachten. De slogan was : Onafhankelijkheid voor Tibet. Ik zou daar nog een hele rij feiten kunnen aan toevoegen, maar ik zal dat niet doen. Ik raad u aan het interessante boek *Tears of blood* van Mary Craig te lezen over de situatie in Tibet waarin de duizenden feiten van bloedige terreur tegen een onderdrukt volk in China van na 1990 uitgebreid worden weergegeven. Mevrouw Neyts haalt hierbij de schouders op.

Mevrouw A. Neyts-Uyttebroeck : Dat is vanwege uw Engelse uitspraak.

De heer F. Dewinter : Het ware misschien beter u aan het probleem te interesseren in plaats van u te bekommeren om mijn Engelse uitspraak, maar dat is de VLD blijkbaar vreemd.

Ik merk ook op dat onder druk van China de Dalai Lama onlangs, tijdens de fameuze mensenrechtenconferentie in Wenen, werd verhinderd het woord te nemen.

Al deze feiten leggen wij blijkbaar links naast ons neer, want wij zullen met China een cultureel akkoord sluiten wat, ik herhaal het nogmaals, blijkbaar niet kan met Zuid-Afrika omdat daar geen vrije verkiezingen zijn. U moet mij maar eens komen vertellen wanneer er in China vrije verkiezingen zijn uitgeschreven of wanneer er in de toekomst vrije verkiezingen zullen zijn. U geeft nochtans op een en dezelfde dag een communiqué uit waarin u van het ene land eist dat er vrije verkiezingen moeten zijn alvorens er een cultureel akkoord te kunnen mee sluiten, maar

waarbij u voor dat andere land andere normen handhaaft. Hier zijn immers grotere economische belangen in het spel.

Ik heb het dan nog even over de dwangarbeid, een probleem dat in China bijzonder goed is gekend. Ik heb in bepaalde kranten gelezen, naar aanleiding van bepaalde missies naar China onder meer van minister Sauwens, dat wij goede relaties moeten opbouwen met China omdat het hier gaat over een grote wereldmacht, bijna een miljard inwoners, waarbij wij er kunnen van uitgaan dat het land in de komende jaren nog een enorme economische expansie zal kennen.

Laat mij u dan toch ook vertellen hoe China erin slaagt goedkope producten te leveren. De realiteit is niet zo aangenaam dan men wellicht wil horen. Vooral de dwangarbeid, de laatste Goelag-archipel die wij kennen in deze wereld is de reden waarom China tegen dergelijke goedkope prijzen kan leveren, waarom de economie nog altijd in volle expansie is. In China werken miljoenen mensen, het juiste cijfer is niet gekend. Er is onlangs door een mensenrechtenorganisatie nog een kaart uitgegeven waarop meer dan honderd dwangarbeidkampen op het Chinese vasteland op aangeduid staan. Ettelijke personen worden daar als dwangarbeiders tewerkgesteld. Ze worden verplicht in erbarmelijke omstandigheden aan bepaalde landbouwprojecten, industriële projecten en projecten in de chemische industrie mee te werken.

Dit heeft tot gevolg dat China, omwille van deze omstandigheden die zeker in strijd zijn met de mensenrechten waarmee in dit halfrond vaak wordt geschermd, bepaalde producten tegen zeer goedkope prijzen kan leveren.

Er werd reeds gesproken over Tibet, over de dwangarbeid en over de mensenrechten. Sta mij toe ook even de aandacht te vestigen op een aantal andere problemen in China. Ik denk hierbij aan de permanente schending van de mensenrechten zoals op het Tienanmenplein . Dergelijke feiten vinden in China systematisch plaats.

Ik zal de duizenden feiten die door mensenrechtenorganisaties en door gevluchte getuigen zijn bekend gemaakt niet opsommen. Meer dan 75 percent van de duizend Chinese vluchtelingen die in andere Aziatische landen zijn terechtgekomen, had meer dan twintig tot dertig jaar dwangarbeid of gevangenisstraf achter de rug. Deze feiten kunnen wij niet zomaar naast ons neer leggen.

De dwangarbeid, de situatie in Tibet, de onderdrukking van de politieke rechten en de mensenrechten van het Chinese volk en het feit dat op een bloedige, bijna mensonterende manier wordt opgetreden tegen iedereen die het niet eens is met het communistische regime, zijn toch problemen op grond waarvan wij moeten besluiten dat wij op het ogenblik geen nieuw cultureel akkoord met China sluiten.

Mijnheer de minister, indien terecht of onterecht een aantal redenen worden opgesomd waarom met Zuid-Afrika geen cultureel akkoord kan worden gesloten, kunt u, wanneer u intellectueel en politiek eerlijk wenst te zijn, vandaag toch niet beweren dat u wel voldoende garanties hebt voor China, maar niet voor Zuid-Afrika. Indien er één land ter wereld is waar de mensenrechten worden geschonden, dat zich bijna zeker te buiten gaat aan praktijken die wij in deze vrije wereld niet meer mogen tolereren, is dit China. Het spijt mij dat u al deze morele en andere feiten naast zich neerlegt en toch besluit een cultureel akkoord met dit land te sluiten, terwijl u dit om precies dezelfde redenen niet wenst te doen met Zuid-Afrika.

Ofwel sluit u geen cultureel akkoord af met Zuid-Afrika en ook niet met China, wat naar mijn mening de enige mogelijkheid is indien u in het reine wil komen met uzelf en intellectueel eerlijk wil blijven, ofwel geeft u toe dat alles wat hier is gezegd, ook wat u hebt gezegd in verband met Zuid-Afrika, alleen maar larie en apekool is, dat deze argumenten alleen maar kaderen in de eenzijdige verontwaardiging die het Westen nu al zo lang kenmerkt inzake Zuid-Afrika, en dat deze criteria niet gel-

Dewinter

den voor om het even welk ander land ter wereld. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, hoewel ik niet van plan was om op dit onderwerp in te gaan, zal ik dit nu toch doen omdat ik mij heb geërgerd.

Ten eerste, de Volksunie heeft altijd gezegd dat culturele akkoorden los moesten staan van de binnenlandse politieke situaties omdat cultuur ontvoogdend en bevrijdend kan zijn. De vraag rijst echter hoe dit cultureel akkoord wordt ingevuld.

De Volksunie is consequent. Wij hebben altijd gezegd dat het cultureel akkoord met Zuid-Afrika moest behouden blijven omwille van de bevrijding en de ontvoogding.

Als de inhoud van een cultureel akkoord mede bepalend kan zijn voor ontvoogding en bevrijding zijn wij consequent in verband met China. Anderen hebben daarover een andere mening. Bij ons is daarover geen inconsequentie. Wat mij vooral ergert, mijnheer Dewinter, is dat u feiten aanhaalt die inderdaad feiten zijn. Waarschijnlijk zijn ze nog veel erger. Maar dat u zo eenzijdig blind kan zijn wanneer u over zuid- of centraal Amerika spreekt, kan ik niet aannemen. Ik heb vanuit uw fractie nog nooit één woord gehoord over de schande van de moord op **Romero** of over de schande van kloosterzusters en jezuïeten die eveneens werden vermoord omdat zij in dienst stonden van armoede, van gerechtigheid en van een strijd tegen een rechtse dictatuur. Integendeel, ik hoorde altijd zeggen dat die regeringen moesten worden gesteund. (*Hevig protest bij de leden van het VB*). Wanneer u het onrecht in China aanklaagt..

De heer P. Dewinter : Dat mag niet !

De heer P. Van Grembergen : Jawel, ik heb gezegd dat ik uw analyse onderschrijf. Maar maak ze dan voor

heel de wereld op dezelfde basis. Dat is geloofwaardig zijn, Wanneer in Zuid-Afrika geestelijken die niet behoorden tot de gereformeerden die daar de macht hadden in de gevangnissen terecht kwamen, dan hebben jullie daarover nooit één woord van opstandigheid gezegd.

Het zou veel geloofwaardiger overkomen wanneer jullie in je beoordeling rechtlijnig, volgens dezelfde normen en op dezelfde basis zouden oordelen. Dat mis ik en dat ergert mij. (*Applaus bij de VU, de CVP en de VLD*)

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik ben van mening dat er in principe voor het sluiten en hernieuwen van culturele akkoorden dezelfde criteria moeten worden gehandhaafd voor alle landen. Als men stelt dat respect voor mensenrechten een basiselement is voor het buitenlands beleid dan moet men in staat zijn concrete keuzen van samenwerking te verantwoorden. Wat dat betreft stel ik de vraag op welke wijze de Vlaamse regering de hervatting van de culturele akkoorden met China verantwoord. Ik heb het laatste rapport van Amnesty International van mei 1993 even doorgenomen en heb daarin een ellelange lijst van schendingen van mensenrechten gezien, gaande van willekeurige aanhoudingen over het vasthouden en opsluiten van politieke gevangenen, niet enkele maar duizenden, foltering en mishandelingen. In het afgelopen jaar zijn er in de Chinese gevangnissen vijf mensen, dat staat dan nog vermeld in de officiële Chinese dagbladen, doodgemarteld.

Er werd uiteraard van officiële Chinese zijde nooit commentaar geleverd op foltering en mishandelingen die hebben plaatsgevonden en door niet-officiële bronnen werden uitgebracht. Zo is er onder andere melding gemaakt van een groep van dertig christenen die werden afgetuigd door de politie. Een vijftal van hen werden aan de armen opgehangen en bewusteloos geslagen. Een van hen is achteraf

trouwens overleden. Ik zou zo trouwens nog een tijdje kunnen doorgaan. De Chinese wet verbiedt een aantal van deze afgrijselijke praktijken maar vervolgt de begane misdaden niet. In het geval van Zuid-Afrika stonden onmenselijke praktijken daarentegen in de wet ingeschreven.

Heren van het Blok, u sprak vorige keer over selectieve verontwaardiging. Ik stel echter vast dat jullie zelf getuigen van een selectieve verontwaardiging. In verband met Zuid-Afrika hebben jullie de stelling verdedigd dat men de culturele akkoorden met Zuid-Afrika nooit had moeten opzeggen, terwijl jullie nu beweren dat er met China geen akkoorden mogen afgesloten worden. Dit betekent dat men in Zuid-Afrika geen akkoorden moest opzeggen omdat er daar niks gebeurde, het was ten slotte een broedervolk. Een broedervolk dat misdaden begaat, moet men volgens jullie niet aanpakken. Afgrijpselijk als praktijk en discriminatoir tot op het bot.

De heer J. Valkeniers : Mevrouw Aelvoet, ik kan u lijst geven van beurzen die op dit ogenblik worden verstrekt door alle landen van de Europese Gemeenschap. Voor Engeland alleen bedraagt dit meer dan 1 miljard frank per jaar.

Mevrouw M. Aelvoet : Excuseer mijnheer Valkeniers maar ik heb maar vijf minuten de tijd. Ik wil het debat over Zuid-Afrika niet overdoen. Wat er is gebeurd ten aanzien van de Volksrepubliek China heb ik vier jaar geleden reeds voorspeld. Het is altijd prettig de Handelingen na te lezen en dan vast te stellen dat men gelijk krijgt. Na Tienanmen was er grote verontwaardiging en werden er sancties afgekondigd. Ik heb toen gezegd dat dit een tijdje zou duren maar daarna zou het business as usual worden. Uiteindelijk gaat het over business, de Chinese markt is immers te belangrijk.

Wat dat betreft zou ik willen zeggen dat China één punt voor heeft op vele andere landen. Op het vlak van economische mensenrechten — in de zin van voeding, kledij en woning — scoort het immers veel beter dan vele

Aelvoet

andere landen. Het heeft echter geen recht van spreken omwille van de politieke rechten die op een schandalige manier onder de tafel worden gegeven. Het zou voor het Noorden veel geloofwaardiger zijn sterker politieke rechten op te eisen indien indien ten aanzien van het Zuiden een meer geloofwaardige politiek zou worden gevoerd inzake het realiseren van de economische rechten voor hele grote groepen van de bevolking.

Ik zou willen afronden met de bemerking dat ik echt benieuwd ben om te horen op basis van welke criteria men de culturele akkoorden hervat. Als men criteria heeft, moet men ze immers altijd toepassen of anders moet men heel goede en gemotiveerde redenen hebben om een uitzondering te maken. Bovendien moet men dan zeggen waarom die uitzondering wordt gemaakt en wat men met die uitzondering wil bereiken.

Ten slotte, van alle fracties is het Blok het minst goed geplaatst om hierover tussen te komen omdat jullie per definitie discriminatie voor staan. Jullie hebben dit niet alleen duidelijk gemaakt door jullie houding ten aanzien van Zuid-Afrika maar ook door jullie **70-puntenprogramma**. De hele Raad heeft ten aanzien van dit programma gezegd dat daarmee voor bepaalde bevolkingsgroepen in ons land de mensenrechten worden afgebroken. Daar hebben jullie echter geen oren naar, jullie zijn ongeloofwaardig.

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, hoewel de interpellatie van de heer Dewinter handelt over het hernemen van de culturele betrekkingen met de Chinese Volksrepubliek, is de beslissing over de betrekkingen met Zuid-Afrika herhaalde malen aan bod gekomen.

Ik dank collega Van Grembergen voor de toon en de manier waarop hij essentiële elementen benadrukt heeft en ik treed mevrouw Aelvoet

bij wanneer zij waarschuwt voor selectieve appreciatie.

Ik ben van mening dat de houding van de Europese Gemeenschap het belangrijkste referentiepunt is voor de aanwezigheid van Vlaanderen op het internationale forum. In de ambitie om op dit forum aanwezig te zijn, moeten wij zeker na de huidige Grondwetswijziging bij het bepalen van onze standpunten, zoeken naar consistentie.

Ik kan enkel onderstrepen dat alle beslissingen van de Vlaamse regering inzake het buitenlands beleid steeds genomen worden in het licht van, en met respect voor het Belgische en het Europese standpunt.

De Europese Gemeenschap heeft in oktober 1990 beslist de culturele, wetenschappelijke en technische samenwerkingsprogramma's met de Volksrepubliek China te hervatten. Ik ben dus van mening dat wij niet over één nacht ijs gegaan zijn wanneer wij pas in mei 1993 een beslissing genomen hebben !

De projecten die sindsdien opgestart werden of die nu voorbereid worden, zijn gericht op de opleiding van Chinezen in de economie, het financieel management, accountancy en intellectuele eigendomsrechten. Deze projecten liggen in de lijn van het voornemen van de gemeenschap om een goed bestuur en economische hervormingen aan te moedigen.

Wetenschap en technologie, telecommunicatie, energie, doeane, statistieken en gespecialiseerde opleidingen zijn andere voorbeelden van samenwerking tussen de Europese Gemeenschap en China.

Daarnaast voert de Europese Gemeenschap over alle internationale agendapunten — waaronder de mensenrechten, de non-proliferatie en de ontwapening — politiek overleg met de Chinese Volksrepubliek.

Na de Golfoorlog werden de relaties tussen de internationale gemeenschap en China genormaliseerd. De enige sancties die nu nog van kracht zijn, hebben betrekking op het verbod van wapenleveringen en het ver-

bod op bezoeken aan China door de staatshoofden.

De beslissing van 23 juni 1993 van de Vlaamse regering inzake de hervatting van de culturele, economische, commerciële, universitaire, wetenschappelijke en technologische samenwerking met de Volksrepubliek China sluit volkomen aan bij de internationale en Europese standpunten terzake.

Ik wens te benadrukken dat de Vlaamse regering aan het heropstarten van het cultureel akkoord voorwaarden heeft gekoppeld : enkel de uitwisseling van personen en de bijstand aan personen komen in aanmerking .

Elke manifestatie die propagandistisch zou kunnen worden geïnterpreteerd en een goedkeuring zou kunnen inhouden van een aantal schendingen die inderdaad nog zouden gebeuren, werd op Europees niveau op het vlak van de mensenrechten besproken en werd uitdrukkelijk in onze besluitvorming opgenomen. Er wordt bepaald dat het enkel en alleen kan gaan over de uitwisseling van personen en de bijstand aan personen.

Wat meer bepaald Zuid-Afrika betreft, weten wij intussen dat wat oorspronkelijk was gepland, uiteindelijk ook is gebeurd. Inderdaad enkele dagen na het debat dat wij in het Vlaamse parlement hebben gevoerd, werd effectief een consensus bereikt met betrekking tot het democratiseringsoverleg en het vaststellen van de datum van de eerste vrije verkiezingen op vrijdag 27 april 1994.

In dit licht meen ik dat de afwegingen die wij in de Vlaamse regering hebben gemaakt op zorgzame argumenten steunen. Wij hebben ons vooral laten leiden door de Europese benadering, zowel wat Zuid-Afrika als China betreft.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik meen dat wij het antwoord van de minister-

Dewinter

president in twee zinnen kunnen samenvatten.

Ten eerste, er worden twee maten en twee gewichten gehanteerd. Dit werd trouwens reeds gezegd door een aantal leden van de Vlaams Blok-fractie.

Ten tweede, wanneer het moeilijk gaat, moet het Vlaams Blok dan maar de zondebok zijn.

Blijkbaar is iedereen het erover eens, de Volksunie, Agaley, het Vlaams Blok, over alle partijgrenzen heen, van uiterst links tot uiterst rechts — om de terminologie van de minister-president te gebruiken — dat het cultureel akkoord met China niet snor zit, dat het in feite niet kan en dat het uiterst betwistbaar is. Toch zal men dit akkoord doorduwen, hoewel men zeer goed weet dat men in feite verschillende criteria voor het ene en voor het andere land hanteert.

Mijnheer de voorzitter, ik wil in het bijzonder van deze gelegenheid gebruik maken om te repliceren op een aantal beschuldigen die hier onder andere door collega Van Grembergen werden geuit.

Eerst en vooral, het Vlaams Blok heeft nooit rechtse dictaturen in Zuid-Amerika verdedigd ; trouwens, die zijn er op dit moment niet meer. Ik ontken niet dat op een moment dat er ook zoets bestond als een eenzijdige verontwaardiging tegen alles wat rechtse dictatuur was in Zuid-Amerika, en wel culturele, economische en andere betrekkingen werden onderhouden met landen achter het IJzeren Gordijn, wij hebben gezegd dat dit niet kon. Het is juist dat bepaalde zaken fout lopen in Zuid-Amerika, maar die lopen misschien nog veel meer fout in Oost-Europa. Niet alles wat aan die zogenaamde rechtse dictators wordt aangewreven, is volkomen juist. Veel van die zaken kaderen in het politieke spel dat wordt gespeeld en waarbij op dat moment Zuid-Amerika en bepaalde zogenaamde rechtse dictators aan veel strengere criteria worden onderworpen dan zogenaamde communistische en linkse dictators. Dat is het

enige dat wij toen hebben verklaard. Enige nuance daaromtrent is hier ongetwijfeld op haar plaats.

Mijnheer Van Grembergen, ik wil erop wijzen dat het toch maar alleen die zogenaamde extreem-rechtse dictators zijn geweest die hun eigen lot via een democratische verkiezing op de weegschaal hebben gegooid en zich aan verkiezingen ondergeschikt hebben gemaakt. Ik heb dit nog zeer zelden gezien bij die zogenaamd linkse en communistische dictators. Neem bijvoorbeeld Pinochet, die op een bepaald ogenblik een referendum uitschrijft, op een moment dat hij politiek en militair sterk genoeg in het zadel zat. Zijn redenering was : als men mij wegstemt, dan stemt men mij weg !

En wanneer na meer dan vijftig jaar dictatuur nog ongeveer 48 percent van de bevolking voor die persoon stemt en hij zich nog niet neerlegt bij de beslissing van het volk, quid dan met de democratische zin van de dictators achter het IJzeren Gordijn en in China ? Blijkbaar moet daar veel bloed worden vergoten en veel militair geweld worden gebruikt vooraleer vrijheid kan worden geschonken aan een volk.

Dat thema moet volgens mij worden genuanceerd en gerelativeerd. Inderdaad, dienaangaande wordt te veel in zwart-wit-termen gepraat.

Tot slot nog dit. Iedereen weet waarom er een cultureel akkoord wordt gesloten met China. Mevrouw Aelvoet zei in dat verband terecht : business is business. Wat China betreft is even terecht de boutade business as usual van toepassing.

Terloops gezegd hoop ik weer eens dat mijn Engels voldoende is om mevrouw de ondervoorzitter van de VLD niet te ergeren.

Een cultureel akkoord met een bepaald land is steeds noodzakelijk wanneer men met datzelfde land belangrijke financiële en economische akkoorden wenst te sluiten.

Het kan geen toeval zijn dat nog niet lang geleden minister Sauwens een uitgebreid bezoek bracht aan Zuid-

China om er een aantal zaken te doen, al is het niet helemaal duidelijk wat hij er precies deed. Wellicht moest hij er een aantal economische en andere akkoorden **op** het droge krijgen. Enkele maanden later moet per se — en hoogst dringend — een cultureel akkoord worden gesloten met China. Vermoedelijk maakte dit reeds deel uit van het pakket waarover destijds werd onderhandeld.

Zoals steeds zal ook dit cultureel akkoord worden gebruikt en misbruikt, zeker door China dat al te graag uitpakt met allerlei culturele evenementen. In dat verband verwijs ik naar de gebeurtenissen van een paar weken geleden in Antwerpen. De burgemeester aldaar is ook iemand die graag flirt met China, zoals hij dat trouwens vroeger graag deed met bepaalde steden van Oost-Europa. Sedert die steden minder links en communistisch getint zijn, is de liefde voor een groot deel voorbij, met het gevolg dat de burgemeester van Antwerpen zich nu als het ware uitsluitend tot China moet wenden om akkoorden en culturele manifestaties los te peuten. Dat was trouwens onlangs het geval te Antwerpen met de tentoonstelling van de Chinese krijgers.

Het komt er dus telkens op neer dat bepaalde culturele manifestaties worden gebruikt om een bepaald regime een menselijk aspect te geven. Zeker wanneer het gaat over China — de laatste communistische barbarij ter wereld, waar tenslotte nog ongeveer 1 miljard mensen leven — zijn dergelijke situaties onaanvaardbaar. Dat lijkt mij de evidentie zelf te zijn.

Mijnheer de minister, de tirades over de mensenrechten, waarmee hier zo vaak wordt uitgepakt tegen het Vlaams Blok verdwijnen in feite in het niets en zijn totaal hol en nietszeggend wanneer u beslist een cultureel akkoord met China te sluiten. Dat zal eens te meer bewijzen dat de mensenrechten systematisch worden gebruikt en misbruikt, naargelang het past in het kraam van de traditionele partijen. Diezelfde mensenrechten mogen dus schaamteloos worden genegeerd, misbruikt en verkracht wanneer het goed uitkomt voor de

Dewinter

economische politiek van dit land en voor het tot stand komen van bepaalde mercantiele voordelen.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het antwoord van de minister voldoet mij werkelijk niet.

Ik blijf bij mijn basisvaststelling dat de beslissing om de culturele akkoorden in hun huidige vorm te hervatten enkel te maken heeft met geo-politiek en met commercie op wereldschaal, maar bitter weinig met een beleid aangaande mensenrechten.

Trouwens, wat de geo-politiek betreft kan men moeilijk over de zaken heen kijken : Japan was het eerste land dat zich soepel opstelde ten opzichte van China na Tienanmen, sedert enige tijd gevolgd door de Verenigde Staten die bovendien het statuut van Most Favored Nation aan China toekenden, hetgeen op politiek vlak heel wat betekent. Ook de Europese Gemeenschap milderde progressief de eerste sancties, zodanig dat het enige wat overschiet het militair embargo is, alsook een zekere terughoudendheid wat hoge bezoeken betreft.

Welnu, als men al van mening is — ik deel die visie niet, laat dat duidelijk zijn — dat het moment gekomen is om de culturele akkoorden te hervatten, dan mis ik in de mededeling die op 23 juni werd verspreid, elke kritische benadering, behoudens dat ene paragraafje waarin men zegt dat men enkel personen zal steunen in het kader van bepaalde programma's, maar in geen geval in het kader van propaganda-manifestaties. Dat is uiteraard minimaal : het zou er nog moeten aan ontbreken dat men in het kader van die akkoorden financiële steun aan propagandistische manifestaties zou geven.

Het minste wat men had kunnen verwachten, was naast een serieuze motivatie ook een analyse van de manier waarop men het cultuurakkoord zou

kunnen aanwenden om de ook in China bestaande minoriteitstraditie inzake de erkenning van de individuele mensenrechten te versterken, en van de ter zake aan te wenden criteria.

Om één voorbeeld te geven, sinds 1989 heeft de Volksrepubliek China quasi geen inspraak meer in de toekenning van de studiebeurzen voor de Katholieke Universiteit Leuven. Bovendien bepaalt de universiteit zelf naar welke soort opleidingen die gaan. Men verkiest immers bijscholing van studenten in de richtingen rechten en menswetenschappen, zodanig dat vooral personen met een versterkt kritisch bewustzijn naar hun eigen land teruggaan en op dat vlak een rol kunnen spelen. Ik verwijs naar soortgelijke programma's die professor Storme destijds aan de Rijksuniversiteit Gent heeft ontwikkeld.

Ik vind het des te erger dat men het zo algemeen houdt en slechts één enkele beperking aan de hervatting van de betrekkingen vastknoopt.

Trouwens, hoewel de regering bepaalt dat het slechts over de uitwisseling van personen gaat, legt zij in een volgende paragraaf heel uitvoerig uit dat zij er ook mee akkoord moet gaan om economische, commerciële, universitaire, wetenschappelijke en technologische samenwerkingsprojecten met de Volksrepubliek China aan te gaan. Daarbij zal uiteraard het Vlaams bedrijfsleven worden betrokken. Dat is zo algemeen, zonder één enkele restrictie ten aanzien van de situatie in China, dat ik het bijzonder bedroevend vind dat men onder deze voorwaarden het akkoord opnieuw leven wil inblazen. **(Applaus bij AGALEV en VLD)**

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Dewinter werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Door mevrouw Aelvoet werd tot be-

sluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw M. Aelvoet tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de beslissingen omtrent de doortocht van de SST in Lembeek en Bierbeek

Interpellatie van mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de doortocht van de SST te Lembeek

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties van mevrouw Aelvoet tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de beslissingen omtrent de doortocht van de SST in Lembeek en Bierbeek en van mevrouw Neyts-Uyttebroeck tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de doortocht van de SST te Lembeek.

Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, als er één dossier is waarin van het begin tot nu volksmisleiding troef is geweest, dan is het wel het SST-dossier. CVP, SP, Volksunie en ook de vroegere PVV

Aelvoet

in hoofde van voormalig minister De Croo, mogen allemaal pluimen op hun hoed steken.

De uitvoering van de bouwwerken voor de SST aan het Zuidstation heeft gisteren bijna het hele binnenlandse treinverkeer platgelegd. Ik vrees dat daarmee een praktische illustratie is gegeven van onze stelling dat de SST ten koste zal gaan van het binnenlands treinvervoer.

Wie de persmededeling van de Vlaamse regering over de toekenning van de bouwvergunningen rustig analyseert, kan alleen maar versteld staan over het grenzeloze cynisme dat eruit spreekt. Aan **Bierbeek** worden enkele regeltjes besteed en aan Lembeek een halve pagina — aan die mensen had de Vlaamse regering zware beloften gedaan — om ten slotte te besluiten met een uitsmijter over de plaats van de SST in het Structuurplan Vlaanderen waarin voorrang wordt gegeven aan de ruimtebesparende en energievriendelijke vervoersvormen.

Alsof in Vlaanderen prioriteit wordt gegeven aan de trein ten opzichte van de andere vervoersvormen ! Niets is minder waar.

Er is géén verandering ten voordele van ruimtebesparende en energievriendelijke vervoersvormen. Er is méér autoverkeer, méér vliegtuigverkeer en de infrastructuur die daarvoor nodig is, volgt : de E40 wordt verbreed, de luchthaven op Zaventem wordt verruimd, er wordt geknokt voor regionale luchthavens en zo kunnen we doorgaan.

Ondertussen worden er mooie verhalen gepreveld over de ecologische noodzaak van een hogesnelheidstrein, die precies die trend zou ombuigen. Dat was het grote verhaal : dank zij de SST zou de mobiliteit in een andere richting evolueren. De enige reële bedoeling die daarachter stak, was dat men een Europees prestigeproject niet wilde missen, ook als dat in de Belgische context — ik zeg wel de Belgische context — veel meer nadelen dan voordelen opleverde.

Wat de voortijdige aanleg van de tunnel in Bierbeek aangaat, heb ik een jaar geleden de minister-president uitvoerig geïnterpelleerd. Als voorzitter van de Executieve was hij formeel niet op de hoogte gebracht, maar kende hij op zijn minst, als goed ingelichte burger, de federale beslissing over de Bierbeektunnel. De hele argumentatie die toen werd ontwikkeld, was opgebouwd rond de procedure van de bouwvraag. Daarom wenste u trouwens de zaak niet eens aan te kaarten bij het Overlegcomité. Ruimtelijke Ordening was immers een exclusief bevoegdheidssterrein van het Vlaamse Gewest. Het politieke probleem, het échte, was het probleem van het tijdstip waarop de tunnel wordt aangelegd en daarover durfde de Vlaamse regering de confrontatie niet aangaan. Zij verstopte zich als een konijn in de pijp van haar bevoegdheidssterrein, terwijl ondertussen de SST-planning door haar vingers glipte. En dan maar spreken over de sleutel die men in de handen had ! Men had niks in de handen of durfde wat men in de handen had, niet gebruiken.

Ondertussen gaan daarmee miljoenen franken verloren in een bouwwerk dat in Bierbeek jaren ongebruikt zal staan. Volgens de planning zal de bouw van de tunnel immers 450 werkdagen duren en vermits men start rond 2 augustus zou die tegen einde 1995 al zijn voltooid, terwijl de SST naar Keulen ten vroegste voor einde 1998 wordt verwacht. Tot in de directiekringen van de NMBS begint men er trouwens openlijk aan te twijfelen of die lijn naar Keulen er ooit komt. De redenen liggen trouwens voor de hand : te lage rendabiliteit, verminderde interesse van Duitsland en de hoge kostprijs. In Bierbeek zien we dat de NMBS het geld uit het raam gooit en in Lembeek is er dan weer geld tekort voor de aanleg van een tunnel. Om even de cijfers in herinnering te brengen : toen men in 1989-1990 over de kostprijs van een tunnel in Lembeek sprak, bedroeg de algemene schatting 1,2 miljard frank. Ondertussen is er kostbare tijd voorbijgegaan en heeft men niet tijdig een beslissing genomen, met als resultaat dat de aanleg nu 2,3

miljard frank zou kosten. Bovendien kan ten gevolge van een te laat opstarten van die aanleg niet meer tijdig met de werken klaar komen, zodat men inkomsten zou gaan derven. Je komt dan aan meer dan 2 miljard frank aan inkomstenderving, wat dan een totale kostprijs van 4,3 miljard frank oplevert. Die kostprijs wordt dan onoverkomelijk, hoewel de NMBS en de overheid zelf het tijdsverlies hebben georganiseerd.

Om nog even terug te komen op **Bierbeek** : in de laconieke drie zinnen die daaraan worden besteed, wordt gezegd dat er bijkomende voorwaarden moeten worden nageleefd. Waarschijnlijk wordt hiermee cryptisch verwezen naar de problemen die de aanleg van de tunnel voor het grondwaterpeil kan veroorzaken. In dat verband had ik u graag gevraagd, mijnheer de minister, of het klopt dat het hydrogeologische onderzoek dat moest gebeuren en in de MER van destijds was gevraagd, nog steeds niet is afgerond ? De waterlagen zorgen alleszins in Bierbeek en Leuven voor grote zorgen, want die raken onder andere het waterwinningsgebied Huizeken in Korbeek-Lo. Het is ook niet duidelijk of waterputten ten noorden van de TGV-lijn niet zullen te kampen hebben met watertekort. Daar moet zeer voorzichtig gewerkt worden, of er komen problemen van. Als ik zie hoe men in het Zuidstation een aantal centrale kabels zomaar onverhoeds door knipt, heb ik daar wel enige angst voor.

Als het onderdeel in Lembeek meer aandacht krijgt in de persmededeling, is dat uiteraard omdat zoveel dure eden werden gezworen ten voordele van de ondertunneling daar.

Prominenten van bijna alle meerderheidspartijen passeren de revue : Hugo Weckx, Hetman Van Rompuy, minister-president Van den Brande, gewezen eerste minister Martens. Zelfs Bert Anciaux sprak zich onlangs nog uit voor een vorm van ondertunneling : een sleuf met een dakje erop zou al volstaan. Bij al deze krasse uitspraken van destijds was die van Frank Vandembroucke toch de

Aelvoet

strafste. Hij stelde namelijk op 22 juli 1991 dat de socialisten in de Vlaamse regering alleen instemmen met een bouwvergunning indien er in **Lembek** een tunnel wordt gebouwd. Einde citaat. Die komt er niet, maar de Vlaamse socialisten blijven in de regering. De meest védragende uitspraak kwam in juni 1991 van de gewezen voorzitter van de Executieve, de heer Gaston Geens, omdat die de hele Vlaamse regering engageerde : De Vlaamse Executieve heeft een aantal typische knelpunten vastgesteld die het individuele **belangenniveau** overstijgen en dus de aandacht verdienen. Het is dan ook aangewezen dat er een algemene verbetering van de leefbaarheid van de dorpskern tot stand komt. De aanleg van een tunnel kan noodzakelijk zijn, tenzij blijkt dat andere fundamentele wijzigingen... Einde citaat. Zeer voorwaardelijk geformuleerd dus, zoals u merkt. Op 24 juni 1991 kwam er een onvoorwaardelijke beslissing pro-ondertunneling .

In juni 1992 heb ik minister-president Van den Brande geïnterpelleerd en die heeft toen opnieuw bevestigd dat de Vlaamse Executieve haar houding niet had veranderd.

Er komt wel verandering op het ogenblik dat de NMBS in de aanval gaat tegen de ondertunneling. Eind januari 1993 maakt de NMBS dat in alle talen duidelijk. In februari heeft de gemeenteraad van Halle een vernietigend standpunt tegen de NMBS-plannen ingenomen waarbij hij de lichtzinnigheid, de misleiding en de 'chantage die door de NMBS op de Vlaamse regering werd uitgeoefend, einde citaat, laakt. Met succes overigens, want op 18 maart antwoordde minister Kelchtermans mij in weliswaar omfloerste termen dat de tunnel er zou komen : er was duidelijk en vlug een overeenkomst bereikt tussen de federale CVP'ers Dehaene en Schouppe en de Vlaamse CVP'ers Van den Brande en Kelchtermans. . SP en Volksunie volgden.

Binnenkort krijgen we misschien nog een laatste surprise in de TGV-show : het tracé tussen Antwerpen

en de Nederlandse grens blijkt politiek gekoppeld te worden aan de uitdieping van de Westerschelde. Volgens heel wat Nederlandse kranten van juni 1993 zou een uitdieping van de Westerschelde het glijmiddel zijn voor een tracé voor de supersnelle trein dat optimaal is voor Nederland. Als daar vragen over gesteld worden, is het antwoord dat nog niets is beslist. Maar dat was altijd al zo ín het SST dossier. Er was nooit iets beslist, maar alles liep door. De christendemocraten hebben dat plan wellicht in Europees verband mooi geregeld, dat zal op het einde van het jaar nog blijken. Mijnheer Van Rompuy, dit dossier mag eerder dan een voetnoot, een zwart hoofdstuk in de Vlaamse ontvoogdingsgeschiedenis worden genoemd.

De voorzitter . Mevrouw Neyts heeft het woord.

Mevrouw A.M. Neyts-Uyttebroeck (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, mijn interpellatie zal uit twee delen bestaan. In een eerste deel wil ik ingaan op de historiek van de SST- of HST-beslissingen omdat zij een perfecte illustratie zijn van de manier waarop de Vlaamse Executieve en de meerderheid van de Vlaamse Raad omspringen met de bevolking.

Vervolgens wil ik stilstaan bij de beslissing van de Executieve om een vergunning te verlenen voor een doortocht aan de oppervlakte te Lembeek in het arrondissement Halle-Vilvoorde, binnenkort provincie Vlaams-Brabant waarover de Executieve beweert zo bekommerd te zijn.

In de eerste plaats zal ik een kort overzicht geven van de historiek, waarbij ik terugga tot de regeerovereenkomst van 2 februari 1989. Ik citeer de toenmalige voorzitter van de Executieve, Gaston Geens, in zijn inleiding tot het SST-debat dat hier plaatsvond op 19 juni 1991 : de Vlaamse Executieve is voorstander van een snelle trein in Vlaanderen, voor zover hij een integrerend deel vormt van het bestaand spoorwegnet. De Executieve wenst te worden betrokken bij de werkzaamheden van de Interministeriële Commissie in de

schoot van de nationale regering. Het milieu-effectenrapport mag zich niet beperken tot het tracé, en de bevolking moet inspraak krijgen. Einde citaat.

Op 23 maart van hetzelfde jaar verzocht de Vlaamse Raad de Executieve om geen beslissing te nemen zonder voorafgaandelijk debat. Op 7 februari 1990 heeft de Executieve hierin toegestemd.

Inmiddels was in Lembeek, een deelgemeente van de stad Halle, een actiecomité ontstaan. Dit actiecomité verwierp de NMBS-plannen om het SST-spoor door middel van een enorm viaduct van Tubbeke naar Lembeek te brengen, om vervolgens Lembeek bovengronds te doorkruisen en om pas voorbij Lembeek in een tunnel onder Halle door te rijden naar de hoofdstad.

De leden moeten weten — velen zijn hier trouwens van op de hoogte — dat de deelgemeente Lembeek een dertigtal jaar geleden werd uiteengegreden door de verbreding van de spoorweg. Sedertdien weten de 6.000 Lembekenaren wat het betekent om in een uiteengerukte gemeente te leven.

Het actiecomité verwierp niet de SST als dusdanig, doch wenste de ondertunneling voor het centrum van Lembeek te zien beginnen. Door de aanleg van een tunnel zou de komst van de SST in hun ogen een zegen zijn, een gelegenheid om de beschadigde en geschonden dorpskern te herstellen.

Het actiecomité zocht en vond steun bij Vlaams-Brabantse verkozenen, bij de media en bij het college en de raad van de stad Halle, die de eis voor een tunnel onder Lembeek officieel tot de hunne maakte.

In de zomer van 1990 werd een openbaar onderzoek uitgevoerd over de aanvraag tot wijziging van het **gewestplan** om het tracé van de SST aan te brengen. Ik hoef er wellicht niet aan te herinneren dat het tracé op het plan niet veel meer was dan een smalle gearceerde strook die aanduidde langs waar het spoor zou lo-

Neyts-Uytbroeck

pen maar die hoegenaamd niets vermeldde over de wijze waarop het spoor zou worden aangelegd. De aanvraag tot herziening van het **gewestplan** bood geen duidelijkheid omtrent de keuzes die zouden worden gemaakt wat betreft de aanleg in een sleuf, ondergronds, door middel van een viaduct of een tunnel.

Op 13 juni 1991 keurde de Vlaamse Executieve het SST-tracé goed, evenals de herziening van de gewestplannen, maar formuleerde een aantal bedenkingen, zoals bleek uit het debat dat in deze Raad werd gevoerd.

Ik citeer uit het Beknopt Verslag wat voorzitter Geens in zijn inleiding zei : De Executieve stelt wel een aantal knelpunten vast. In Lembeek komt een viaduct over de lijn 96, zodat de SST verder aan de oostkant richting Halle rijdt. De SST-lijn evenals de bestaande lijnen zullen in Halle ondergronds lopen. Hij voegde eraan toe : De doortocht door Lembeek blijft gebrekkig. De aanleg van geluidswerende schermen zou het dorpsweefsel nog verder aantasten. Er zou dus een tunnel moeten komen, tenzij de NMBS een nieuw project indient. Einde citaat. De geluidswerende schermen waarvan sprake, zouden vier meter hoog zijn, en zouden de Stationsstraat aan de beide zijden letterlijk afschermen van het andere stuk van Lembeek.

De Executieve ging echter niet zo ver de eis voor een tunnel te Lembeek voluit te steunen of daaraan de herziening van het gewestplan Halle-Vilvoorde te koppelen.

In haar nota van 13 juni 1991 over het standpunt van de Vlaamse Executieve in verband met de verdere uitvoering van het SST-project hield ze het voorzichtig bij volgende passus, ik citeer : de Vlaamse Executieve vraagt niettemin aandacht voor bepaalde knelpunten bij de vooropgestelde SST-uitbouw, welke de individuele belangen van de omwonenden overstijgen. Meer bepaald wijst zij op de knelpunten te Halle-Lembeek, te Zaventem en langsheen de lijn tot en met Leuven. Einde citaat.

In juni 1991 is dan de fatale vergissing gebeurd. Door alleen maar aandacht te vragen, door de eis voor een tunnel niet tot de hare te maken, opende de Executieve de deur wagenwijd voor wat nu, welhaast dag op dag, twee jaar later is gebeurd.

Twee jaren van onheilspellende stilte : het actiecomité en de inwoners van Lembeek werden in het ongewisse gelaten wellicht in de hoop dat ze zouden indompelen.

De NMBS-directie, de federale regering en de Vlaamse Executieve scherpten de argumenten om datgene te doen wat sommigen van bij den beginne hadden gepland, namelijk de SST bovengronds door Lembeek te laten rijden.

Jaren hebt u erover gedaan, mijnheer de minister, maar de Vlaamse Executieve drijft haar zin door : er komt geen tunnel in Lembeek.

Sta mij toe te onderstrepen dat deze gang van zaken schril afsteekt tegen al wat in Vlaanderen-Europa 2002 te lezen valt over inspraak, openbaarheid van bestuur, transparantie, subsidiariteit, enzovoort.

Wat u zopas hebt beslist over Lembeek, en vooral de wijze waarop de beslissing is genomen, bewijst nog maar eens klinkend dat uw collectief boekwerk inderdaad niets meer was dan een public-relationsoperatie.

Ik heb het dan nog even over de voor mij fatale vergissing, namelijk dat er geen tunnel komt in Lembeek.

Mijnheer de voorzitter, ik wil u de drie desbetreffende paragrafen uit de persmededeling van de Vlaamse regering niet onthouden omdat het schoolvoorbeelden zijn van hypocrisie.

In paragraaf 1 staat, ik citeer : In dit gedeelte — het vak Lembeek-Drogenbos — ligt ook Lembeek, waar vanuit de plaatselijke bevolking sterk werd aangedrongen op een ondertunneling. Dat standpunt werd trouwens bevestigd op 11 februari jl. toen minister Kelchtermans een vergadering hield met de burgemeesters van de gemeenten, betrokken in het HSL dossier. Einde citaat.

Mijn enige commentaar bij deze paragraaf is dat de voorkeur van de Lembekenaren en van de stad Halle reeds meer dan drie jaar gekend was.

In paragraaf 2 lezen we het volgende, ik citeer : Ingevolge dit overleg werd op 17 februari een brief gericht aan de federale minister van verkeer Coëme. Uit diens antwoord bleek dat de rechtstreekse meerkost van een tunnel in Lembeek een bijzonder zware en buitensporige investering betekende in verhouding tot de behoefte waarin voorzien moet worden. Einde citaat. Plots gaat het blijkbaar niet meer om de belangen die de individuele belangen van de omwonenden overstijgen !

Ik citeer verder : Wat de financiering betrof gaf minister Coëme aan dat het SST-fonds een dergelijke kost niet kon dragen. Ook de federale staat en de NMBS bleken niet over de nodige financieringsmiddelen te beschikken. Vanzelfsprekend kan ook het Vlaams Gewest hierin niet tussenkomen. Einde citaat. Dat is de beslissing en de motivering van de Vlaamse Executieve over Lembeek.

Het is niet onbelangrijk te weten dat, zoals in De Morgen werd geschreven op 24 juni jongsleden, dat de raad van bestuur van de NMBS op 19 februari 1993 besliste dat er in Lembeek geen tunnel zou worden gebouwd. Eerst verlopen er drie jaar zonder besluitvorming en in februari 1993 heeft de raad van bestuur van de NMBS maar één dag nodig om te beslissen over de brief van minister Kelchtermans aan minister Coëme. Plots kan de NMBS dus wel snel beslissingen nemen.

Deze beslissing was trouwens niet verwonderlijk. De NMBS heeft nooit enig alternatief voor haar oorspronkelijk ontwerp, de viaduct, ernstig onderzocht en evenmin heeft iemand haar ooit gedwongen dit te doen, noch de opeenvolgende **voogdij**ministers Dehaene en Coëme, noch de Vlaamse ministers Kelchtermans en Sauwens.

Een merkwaardige zin in **bovenver**noemde paragraaf is de volgende : Vanzelfsprekend kan ook het Vlaams

Neyts-Uyttebroeck

Gewest in de meerkost niet tussenkomen.

Mijnheer de minister, u zult mij waarschijnlijk antwoorden dat het vanzelfsprekend is, gelet op de bevoegdheidsverdelingen tussen het federale niveau en het gewestelijke niveau. Het departement Verkeerswezen, de NMBS en de SST ressorteren inderdaad onder federale bevoegdheid. Dit neemt echter niet weg dat het hier gaat om een Vlaamse stad en een Vlaamse deelgemeente, beiden gelegen in Vlaams-Brabant, vlak bij de taalgrens en dat u voor andere gemeenten gelegen aan de taalgrens wel grote zorg aan de dag legt. De ruimtelijke ordening is overigens een Vlaamse bevoegdheid, zonder enige uitzondering en het is de leefkwaliteit van een Vlaamse stad en een Vlaamse deelgemeente die wordt bedreigd. Wat u met deze laatste zin bedoelde, is : Vanzelfsprekend wil het Vlaamse Gewest hierin ook niet tussenkomen.

U heeft miljarden frank veil voor Boel, bij KS wordt er lichtzinnig omgesprongen met vele miljarden frank, maar in Lembeek gaat het om een te buitensporige investering, in verhouding tot de behoefte waarin moet worden voorzien, met name het laten herleven van een Vlaams-Brabants dorp.

In de slotparagraaf van de Vlaamse Executieve lees ik het volgende : Daarom en omwille van een mogelijk sneeuwbaaleffect op andere tunnelaanvragen, heeft de Vlaamse regering vandaag beslist af te zien van haar voorkeur voor ondertunneling, zoals geformuleerd in een besluit van 25 juli 1991. Stedebouwkundig gezien betekent de nu verleende bouwvergunning evenwel een belangrijke verbetering van de bestaande toestand in Lembeek. Einde citaat.

Mijnheer de minister, de Vlaamse Executieve spreekt over een mogelijk sneeuwbaaleffect van de aanleg van een tunnel, maar neemt dit niet ernstig, zoals a contrario blijkt uit uw beslissing, dat u in Bierbeek een tunnel wil aanleggen, terwijl er daar zelfs geen wordt gevraagd. In het ene ge-

val vreest u een sneeuwbaaleffect en in een ander geval dan weer niet. Hier spelen duidelijk andere elementen dan stedebouwkundige en financiële dominoëffecten .

Mijnheer de voorzitter, het trieste verhaal van de SST te Lembeek is als een kroniek van de aangekondigde dood. Het had anders gekund indien de minister meer vastberadenheid aan de dag had gelegd en het kan misschien nog altijd anders, indien hij het niet vanzelfsprekend zou vinden dat het Vlaamse Gewest financieel niet kan bijspringen.

Mijnheer de minister, om ons in staat te stellen over de beslissing genomen door de collectieve Executieve te oordelen, vraag ik u :

Kunt u detailleren waarom u van de oorspronkelijke voorkeur voor ondertunneling hebt afgezien, met andere woorden, welke bedragen opverde de NMBS en zijn die bedragen ooit op hun gegrondheid onderzocht ? Waarom kan of wil het Vlaamse Gewest niet bijdragen ? Is het mogelijk dat de Executieve haar beslissing nog herziet en zo ja, onder welke voorwaarden ?

Mijnheer de voorzitter, ik heb getracht te zeggen over Lembeek wat ik wenste te zeggen zonder in een polemiek te vervallen alhoewel dat bijzonder gemakkelijk zou zijn geweest. Het lot van Lembeek en van de Lembekenaren gaat mij werkelijk ter harte. Ik ben een van diegenen die daar geweest zijn, niet alleen om te gaan kijken langs waar de NMBS-plannen zouden worden uitgevoerd. Ook daarna ben ik er nog herhaalde malen geweest. Het spijt mij bijzonder dat de beslissing zou genomen zijn waarbij de hoop van de Lembeekenaren de grond wordt ingeboord.

Mijnheer de minister, ik durf toch nog de wens uiten dat u hen iets anders te bieden heeft dan een glazen koepel. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Dielens heeft het woord.

Ik stel vast dat de heer Dielens niet aanwezig is.

Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer de voorzitter, door het uitlopen van de werkzaamheden geraak ik in een situatie. Ik moet om achttien uur op een belangrijke vergadering zijn die ik met het openbaar vervoer moet bereiken. Ik vind het onbeleefd te verdwijnen vooraleer de minister antwoordt. Ik kan echt niet anders dan gaan. Ik zal uiteraard morgenvroeg het Beknopt Verslag aandachtig lezen. Ik ben ook zinnens een motie in te dienen. Kan u mij daarvoor verontschuldigen.

De voorzitter : U bent verontschuldigd .

De heer Platteau heeft het woord.

De heer S. Platteau (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik ga het trieste verhaal van Lembeek niet herhalen. De collega's Aelvoet en Neyts hebben dat meer dan duidelijk naar voren gebracht.

Ik wil er enkel op wijzen dat ik zowel aan minister Kelchtermans als aan federaal minister Coëme een schriftelijke vraag heb gesteld in verband met deze problematiek waarop ik tot op heden geen antwoord heb gekregen. Dat ik geen definitief antwoord kreeg in verband met de uiteindelijke beslissing die op 25 juni is gevallen, kan ik nog aannemen, alhoewel dit toch ook al een tiental dagen is geleden. Ik heb echter ook gevraagd of het alternatief, namelijk het graven van een sleuf , in overweging kon worden genomen, wat de stand van zaken was en welke kansen er nog bestaan opdat de SST in Lembeek niet bovengronds zou rijden. Wij hebben de beslissing langs de pers moeten vernemen. De Lembekenaren zijn meer dan ontgoocheld. Zij zijn zeer boos.

Ik wil nog drie punten van ergernis uiten.

Ten eerste is er de politiek van beloften. De actie is begonnen in de jaren negentig. De beloften werden gedaan in 1991. Wij weten allemaal welke, tot de belofte van de SP toe om uit de regering te treden. Die beloften werden gedaan op een ogenblik dat de regering wankelde en de verkie-

Platteau

zingen naderden. Ik vind het erg dat men beloften kan doen op een ogenblik dat men de mensen naar zich kan halen en dat wanneer de verkiezingen voorbij zijn en de beslissingen moeten worden genomen men tot taal andere oplossingen komt.

Mijn tweede ergernis geldt de politiek van de pingpong. De beslissingen werden, zoals mevrouw Neyts hier klaar en duidelijk heeft gezegd, nooit door iemand genomen, niet door de NMBS, de Vlaamse Executieve of de federale regering, tot op 25 juni wanneer het niet anders kon.

Men heeft de mensen drie jaar lang in de waan gelaten dat er nog iets kon gebeuren, men heeft nooit klare wijn geschonken en nooit klaar en duidelijk gezegd dat het financieel niet haalbaar was.

Mijn derde reden tot ergernis heeft te maken met de totale miskenning van de burger. In Lembeek heeft een comité gewerkt dat echt van de basis kwam en boven alle politieke partijen stond. Alle Lembekenaren waren samengekomen in dit comité om hun dorp, dat nu al dertig jaar in twee is gesneden, eindelijk samen te voegen en te redden. Die mensen hebben dat met passie gedaan en zij hebben alle mogelijke middelen gebruikt : ze hebben er de pers bij gehaald, ze hebben de politici aangesproken ; kortom, ze hebben alles gedaan wat kon en dat is totaal miskend.

Mijnheer de minister, dat zijn de drie redenen voor mijn ergernis en dat wou ik hier toch kwijt. Ik betreur dat er miljarden franken worden besteed aan Boel, KS en eventueel zelfs aan Bierbeek, waar 450 werkdagen nodig zullen zijn om de tunnel te realiseren. Voor Lembeek is er echter niks gedaan. Het is een grote ontgoocheling en zeker geen goed punt voor ons als politici.

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik ben ook een van die politici die van bij

AGALEV-Senator Magda Aelvoet, in gesprek met minister Norbert De Batselier (SP), interpeleerde minister Theo Kelchtermans (CVP) over de beslissingen omtrent de doortocht van de SST in Lembeek en Bierbeek

de aanvang werd betrokken bij de tunnel voor Lembeek.

Van in het begin had men vanuit de administratie van de NMBS gezegd dat de kosten de pan zouden uitrijzen en dat het niet te betalen was. Ook mijnheer Van Rompuy heeft vroeger reeds meer dan eens gezegd dat men zich geen illusies hoefde te maken, de tunnels in Lembeek en Zaventem waren nu eenmaal niet te betalen. Hij heeft van in het begin open kaart gespeeld.

Mijnheer Van Rompuy, het moet mij echter toch van het hart dat onze huidige eerste minister — de toenmalige minister van Verkeer — tijdens een onderhoud met het stadsbestuur de verklaring aflegde dat de tunnel niet a priori werd verworpen, dat de NMBS alternatieve oplossingen zou uitwerken en dat er pas een beslissing zou worden getroffen na nieuw overleg met het stadsbestuur en het actiecomité. Met andere woorden, het moet mij van het hart dat men op zeker ogenblik de mensen eigenlijk een rad voor de ogen heeft gedraaid. De kampioen hierin was Vanden-

broucke die zei dat de kwestie Lembeek voor zijn partij een breekpunt voor de regering zou vormen, geen enkel geciviliseerd land zou immers toelaten wat de NMBS in Lembeek van plan was.

Op zeker ogenblik heb ook ik gedacht dat wij onze slag zouden kunnen thuishalen, dat het misschien mogelijk zou zijn dat de Vlaamse regering tussenkwam. Aan het dossier waren immers ook nog een aantal andere aspecten verbonden, zoals onder meer de economische heropleving van Lembeek-centrum en omgeving. Dit blijkt nu echter niet mogelijk te zijn. Waarom is men niet van in het begin consequent gebleven en heeft men niet eenvoudig gezegd dat het te duur was ?

Wat de kosten betreft, destijds werden cijfers genoemd van 1,5 miljard frank. Vandaag lees ik in een artikel in De Morgen dat men spreekt van een extra-kost van 12 miljard frank. Hoeveel bedraagt nu eigenlijk die extra-kost ?

Ik ben in het bezit van een brief van

Valkeniers

de heer Pletinckx, voorzitter van het Actiecomité, waarin hij de huichelarij van de politici aanklaagt en de mensen van Lembeek bedankt voor hun inspanningen waardoor een aantal verbeteringen tot stand zijn gekomen.

Ik ben van mening dat de politici in dit SST-dossier, als verliezers uit de bus komen. Dit is de grote les die ik als politicus moet trekken !

Men heeft op een bepaald ogenblik een beslissing genomen. Er werd een actiecomité opgericht dat haar eisenbundel aan de administratie overgemaakt heeft. De administratie heeft geoordeeld dat de eisen niet realiseerbaar waren. De politici die over de beslissingsmacht beschikken, hebben niet de moed — de verkiezingen zijn immers in aantocht — om toe te geven dat de kosten te hoog zijn waardoor de eisen niet uitgevoerd kunnen worden.

Iedereen weet dat hoge kosten een relatief begrip is.

De mensen stellen vast dat men op sommige plaatsen en voor sommige projecten kwistig met het geld gooit. Zij vragen zich af waarom men niet bereid is een extra-inspanning te leveren om aan hun eisen tegemoet te komen.

Ik betreur dat men voor Lembeek geen betere oplossing heeft kunnen bedenken.

Ik herhaal dat de politici bij de behandeling van het SST dossier, bij de bevolking een slechte beurt hebben gemaakt waaruit eens te meer blijkt dat de kiezer weinig te zeggen heeft ! Meer nog, wij, leden van de wetgevende macht hebben weinig te zeggen ! Ik stel vast dat een minderheid de beslissing neemt op basis van argumenten die heel ver uit elkaar liggen waardoor het wantrouwen van de bevolking nog aangewakkerd wordt.

De voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de

minister, collega's, bij de bespreking van het SST-dossier wil ik mijn persoonlijk standpunt verduidelijken.

Toen de beslissingen aangekondigd werden, was dit voor mij onmogelijk. Ik heb het gebied bezocht maar ik ben, in tegenstelling tot een aantal collega's, nooit overtuigd geweest van de noodzakelijkheid van een tunnel.

Het actiecomité heeft handig gespeeld en vele politici hebben zich sterk geengageerd.

De heer J. Valkeniers : Uw voorzitter heeft gezegd dat de ondertunneling in Lembeek een breekpunt voor de regering was en dat geen enkel geciviliseerd land zou toelaten wat er in Lembeek gebeurt.

De heer J. De Mol : Mijnheer Valkeniers, ik moet uw tegenstellingen met uw voorzitter, die heel wat ruimer zijn, niet duidelijk maken.

Het probleem van Lembeek heeft veel meer te maken met de herinrichting van de gewestweg en maatregelen in verband met de sociale huisvesting.

Voor Bierbeek wil ik de minister herinneren aan de goedkeuring van een amendement op het decreet over het archeologisch patrimonium.

Het is bijna zeker dat men in Bierbeek belangrijke archeologische sites zal blootleggen.

Het goedgekeurde amendement bepaalt dat vooraleer men, op basis van artikel 48, een vergunning zou afleveren steeds een bindend advies zou vragen aan het Archeologisch Instituut.

Mijnheer de minister, ik vraag dat de vergunning in deze optiek aangepast wordt en dat men rekening houdt met de gegevens van het instituut.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil bondig een paar zaken zeggen met betrekking tot de doortocht van de SST te Lembeek.

Ik behoorde bij de weinigen die in 1987 aan een betoging in Halle hebben deelgenomen.

De heer J. Valkeniers : Ik was er ook !

De heer E. Van Rompuy : De heer De Croo was toen minister van Verkeerswezen. Hij gaf grote interviews over de noodzaak van de SST in Vlaanderen. Hij viel scherp uit tegen al **degenen** die tegen dit plan uit ecologisch oogpunt bezwaar hadden. Hij vond dit irrelevant ; hij vond dit een discussie van oudstrijders. De SST zou er komen, met alle gevolgen van dien. Hij was de man van de vooruitgang en al **degenen** die hierbij bedenkingen maakten op ecologisch vlak waren eigenlijk mensen van het verleden.

De heer J. Valkeniers : Dat is juist !

De heer E. Van Rompuy : Ik herinner mij nog levendig de geest van de betoging in Halle, waar ik trouwens weinig of geen VLD-ers heb gezien. De VLD bestond toen nog niet als partij, maar er was ook geen enkele PW-er aanwezig. Het was de periode toen de heer De Croo het debat over de SST in Vlaanderen lanceerde.

De heer P. Van Grembergen : Ik heb u inderdaad in de wielerskoers gezien !

De heer E. Van Rompuy : Ik zat in een jeep omdat mijn achillespees was gescheurd.

Van bij de aanvang heb ik de vraag gesteld hoe wij een dergelijk project zouden kunnen waarmaken in Vlaanderen, een dichtbevolkt gebied, en zeker in de streek van Vlaams-Brabant. Velen herinneren zich wellicht de debatten waarbij werd overwogen om dit plan maatschappelijk draagbaar te maken. Uiteindelijk werd toch de beslissing genomen. Daarna heb ik niet meer deelgenomen aan betogingen.

Op 20 juni 1991 — en ik heb hier de Handelingen van de Vlaamse Raad in de hand — hebben wij in het zicht van de verkiezingen een discussie gevoerd over al dan niet tunnels in Vlaams-Brabant.

Van Rompuy

Collega Vanhorenbeek van de Volksunie is toen komen pleiten voor een tunnel in Leuven, in Bierbeek en in Boutersem. Willy Kuijpers maakte toen ook deel uit van de Vlaamse Raad ; hij pleitte voor tunnels in Kortenberg en Herent. Francis Vermeiren is in naam van de PW komen pleiten voor een tunnel in Zaventem, en ik meen dat collega Valkeniers heeft aangedrongen op een tunnel in Lembeek.

Ik heb toen gezegd dat, wanneer ik al die tunnels samentelde, ik uitkwam op een tunnel van Lembeek tot Leuven. De heer Vanhorenbeek heeft hierop gerepliceerd dat men dan uitkwam tot aan de grens met het Waalse Gewest ! Ik heb toen ook een optelsom gemaakt, en voor tunnels in Vlaams-Brabant moest 35 tot 40 miljard frank worden uitgeven. In het zicht van de verkiezingen heb ik toen gezegd van oordeel te zijn dat al die tunnels er nooit zouden komen. De totale prijs voor de SST in België zou ongeveer 102 miljard frank bedragen. Het was ondenkbaar dat daar bovenop nog 40 miljard frank zou worden besteed voor ondertunneling, te meer dat de heer Van Miert erop had gewezen dat geen geld beschikbaar was voor dat soort werken, en er alleen een SST-fonds voor België bestaat van 12 miljard frank waarvoor 6 miljard frank voor Vlaanderen.

Ik geef toe dat een aantal van mijn partijgenoten ook in Lembeek zijn geweest, maar niet de eerste minister, Jean-Luc Dehaene, die toen minister van Verkeerswezen was. Hij heeft mij van in den beginne gezegd niet in de tunnel te geloven. Ook mijn broer, de huidige CVP-voorzitter, heeft dit gezegd. Anderen van mijn partij hebben in het zicht van de verkiezingen wel gezegd dat de tunnel er hoe dan ook zou komen.

Mevrouw Neyts en mijnheer Platteau, u bent achteraf ook wat stemmen komen luizen in Lembeek. U kwam zeggen achter de bevolking te staan en oog te hebben voor ecologie ; u zei bekommerd te zijn om Lembeek. U zegt die 40 miljard frank

wel te zullen vinden bij KS, Boel, enzovoort.

Het gaat hier enkel om cafépolitiek en zuiver electoralisme.

Ik was ter zake zeer consequent en mevrouw Aelvoet kan dat bevestigen. Trouwens heel wat inwoners van Lembeek — waar ik nochtans graag gezien was — namen mij mijn houding kwalijk en ik verloor daardoor een pak stemmen. Nu kan ik echter teruggaan naar Lembeek en aan de bevolking zeggen dat ik hen destijds had gewaarschuwd voor het feit dat het bedrag van 40 miljard frank voor het aanleggen van een tunnel niet beschikbaar is en dat ook niet zal zijn.

Ik nam dezelfde houding aan in mijn gemeente, met name Zaventem. Tijdens debatten voor meer dan duizend personen nam ik het op tegen de heer Vermeiren door te zeggen dat die tunnel er nooit zou komen.

Mijnheer Platteau, waarom zouden wij tegen het bouwen van een tunnel zijn, mocht het geld ervoor aanwezig zijn ? Jammer genoeg is dat echter niet het geval ; er is geen 40 miljard frank beschikbaar om die tunnel te bouwen.

Het gaat hier louter om kiesbedrog.

De heer S. Platteau : Neen, dat is real-politiek !

De heer E. Van Rompuy : Dat zegt u nu, maar mocht u binnen een paar jaar aan de macht zijn, wendt u dan maar eens tot de heer Verhofstadt om 40 miljard frank meer te vragen om tunnels aan te leggen van Lembeek tot in Waals-Brabant.

Ik herhaal dat het louter gaat om electoraal bedrog.

Ook aan bepaalde leden van mijn partij die ter zake beloftes deden, heb ik gezegd dat zij de bevolking iets wijsmaakten.

Ik kom nu even tot het actiecomité dienaangaande waarvan ik de deelnemers, zoals Rik De Braekeleer, Pleinckx en anderen persoonlijk ken. Het waren immers CVP-ers die de pamfletten maakten. Ook hen heb ik gewaarschuwd dat aan hun eis nooit

zou worden voldaan en dat zij zich niet mochten op sleeptouw laten nemen door **degenen** die allerlei beloftes deden.

Bovendien was de heer Waltiel in 1991 minister van Ruimtelijke Ordening en hij ging nooit in op de uitnodigingen ter zake.

Indien men de waarheid niet durft vertellen aan de bevolking, dan zullen er inderdaad communicatiestoornissen ontstaan.

Mijnheer Platteau, nog dit : denk maar niet dat u dankzij uw houding één stem zal winnen in Lembeek. Denk maar niet dat de inwoners Stefaan Platteau en Annemie Neyts zullen geloven ! Ik ben ervan overtuigd dat zij zullen stemmen voor andere partijen die de politieke klasse als geheel in het discredit stellen.

Ik beschouw dit dossier als een vreselijke aangelegenheid.

Van bij het begin nam ik ter zake een moedige houding aan en ik kan met trots herhalen wat ik zei op 20 juni 1991, met name : men draait de bevolking een rad voor de ogen door te pleiten voor 45 miljard frank bijkomende middelen. De Vlaamse Raad mag niet aan demagogie doen, maar moet het algemeen belang nastreven. Dat waren de woorden die ik uitsprak, even vòòr de verkiezingen. Ik verloor er wel een pak stemmen mee en ik heb er dus niets meer mee te winnen de mensen hier te komen belien.

Mevrouw Neyts, mijnheer Platteau, hou toch op met uw beloftes, tenzij u beschikt over 45 miljard frank om de tunnels te bouwen.

De voorzitter : Mevrouw Neyts heeft het woord.

Mevrouw A. Neyts-Uytbroeck : Mijnheer de voorzitter, zowel het betoog als de uitval van de heer Van Rompuy tegen onze partij verbazen mij.

Ik begrijp dat de CVP in dit dossier blijkbaar zwichtte voor de flamboyante redeneringen van de heer De Croo in 1986 of 1987, die volgens

Neyts-Uyttebroeck

de heer Van Rompuy blijkbaar aan de basis van deze hele zaak ligt.

Mijnheer Van Rompuy, de heer De Croo heeft dat dossier weliswaar verdedigd, maar welbepaalde fracties namen de beslissingen.

De heer De Croo lanceerde de oorspronkelijke idee, maar de heer Van Rompuy doet net alsof al het overige hieruit voortvloeit. Toch moesten eerst welbepaalde personen, fracties en regeringen welbepaalde beslissingen nemen.

Volgens de heer Van Rompuy verkoop ik cafépraat. Dat is dan nieuw naast al hetgeen ik reeds zou hebben verkocht !

De heer E. Van Rompuy : Dat was vriendelijk bedoeld.

Mevrouw A. Neyts-Uyttebroeck : Dat kan mij niet schelen, trouwens daarover gaat het niet.

Hoewel ik ook gesteld ben op populariteit, is het mij daarom niet te doen. Ik maak mij daarover trouwens geen illusies — populariteit is vergankelijk —, ook niet over het halen van stemmen. Ik zal overigens nooit al de CVP-leden — onder andere uw broer, mijnheer Van Rompuy ; uzelf was er niet bij — vergeten die aanwezig waren op de jaarmarkt van Lembeek in 1991. Dat was een schoon spektakel. Dat doen wij allemaal en als wij een beetje goed gemutst zijn, dan begroeten wij mekaar zelfs op minzame wijze, want de bevolking kijkt naar ons. Stel u voor !

Eigenlijk gaat het daarover niet. Het gaat hier om een uiteengereten dorpsgemeenschap van 6.000 inwoners — dat is nu eenmaal zo ; dat is niet erger of minder erg omdat ik het zeg — die nog verder uiteengereten wordt. Het is mogelijk dat zij u niet dankbaar zullen zijn omdat u altijd twijfels hebt uitgedrukt over de haalbaarheid van hun eis en ik maak mij niet de illusie dat zij nu plots op mij zullen stemmen omdat ik aandacht vraag voor hun lot.

Politici die zich als het ware erin schijnen te vermeien dat zij de bur-

gers voor het hoofd stoten, tegen de schenen schampen en niet aan hun wensen tegemoet komen, dat vind ik een curieuze kronkel in uw denken, collega Van Rompuy !

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer J. Van Hauthem (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het dossier Lembeek heeft dan uiteindelijk toch zijn beslag gekregen na een lange lijdensweg, want de vraag wat er met de SST in Lembeek moest gebeuren, is eigenlijk haast zo oud als de discussie over de SST zelf.

Wij hebben dus vernomen dat er in Lembeek geen ondertunneling voor de SST komt. Bijzonder ergerlijk is dat de Vlaamse regering hier een standpunt inneemt dat, hoe men het ook draait of keert, regelrecht ingaat tegen de beslissing van de vorige Vlaamse Executieve op 24 juli 1991. Dat standpunt was geleidelijk gegroeid, toch als ik de Handelingen erop nalees.

Reeds tijdens het verkeers- en verkeersdebat dat rond 29 juni 1991 in de Vlaamse Raad werd gehouden, heeft de toenmalige minister-voorzitter Geens verklaard, ik citeer : De huidige reeds gebrekkige toestand in Lembeek blijft evenwel in principe behouden. De aanleg van geluidswerende schermen voorgesteld in het milieu-effectenrapport, zou het bestaande dorpsweefsel verder aantasten. Het is dan ook aangewezen dat er bij de aanleg van SST aan algemene verbetering van de leefbaarheid van deze dorpskern gedacht wordt. De aanleg van een tunnel kan hiertoe noodzakelijk zijn, tenzij blijkt dat fundamentele aanpassingen aan het oorspronkelijke project aangevuld met verkeerskundige en stedenbouwkundige maatregelen, eveneens een ruimtelijk verantwoorde oplossing kunnen waarborgen. Einde citaat. Dat was precies een eerste aanzet om de bevolking van Lembeek, en meer bepaald het actiecomité, gedeeltelijk gerust te stellen.

Op 24 juli 1991 maakt de Vlaamse regering bekend dat haar voorkeur

— ik druk mij, mijns inziens, correct uit — wat het dossier Lembeek betreft uitging naar een effectieve ondertunneling. Er was gejuich op zowat alle banken, niet in het minst van een aantal vertegenwoordigers van de Volksunie en de SP.

Vandaag stellen wij vast dat de Vlaamse Executieve — dat is de kern van de zaak — op haar beloften terugkomt.

Minister T. Kelchtermans : Wij hebben beslist op basis van nieuwe elementen.

De heer J. Van Hauthem : Alsof u die elementen nog niet kende ! Gaat u ons dat ook wijsmaken ?

De heer J. Valkeniers : Die elementen zijn sinds 1991 door de administratie naar voren gebracht.

De heer J. Van Hauthem : Natuurlijk en op 24 juli 1991 kent men blijkbaar niet alle elementen en vandaag wel.

Mijnheer de minister, laten wij het voor en tegen van de ondertunneling even terzijde laten. Het is precies het spel van eerst beloven en nadien inslikken van woorden, dat de publieke opinie wantrouwig maakt tegenover het hele politieke gebeuren.

Immers, nog op 14 december van vorig jaar stelde de heer Dielens een vraag om uitleg betreffende dit dossier aan u, mijnheer de minister, in de bevoegde commissie. In zijn repliek op uw antwoord drukte hij zijn tevredenheid uit over het door de Vlaamse minister verstrekte antwoord. Hij verheugde zich erover dat — ik citeer — : de Vlaamse regering beginselvast is in de keuze van deze ondertunneling. Einde citaat.

Collega's, wij zijn nu een half jaar verder en dus staan de heren Dielens en Valkeniers, welke in vorige debatten in de Vlaamse Raad reeds voor ondertunneling heeft gepleit, in hun hemd. Zij behoren tot de meerderheidspartijen. Er komt dus geen ondertunneling, wat reeds bleek uit uw antwoord op een actuele interpellatie van mevrouw Aelvoet van 3 februari 1993. Zij trok die conclusie althans uit uw antwoord.

Van Hauthem

Mijnheer de minister, u hebt een kans gemist. In de eerste plaats hebt u een kans gemist om de aanleg van de SST — de kosten daarvan werden aanvankelijk geraamd op 71 miljard frank, meen ik te kunnen lezen in de Handelingen van deze Vlaamse Raad, maar overschrijden dat bedrag nu al met minstens 20 miljard frank — te verzoenen met de verzuchtingen van een plaatselijke bevolking die voor het overige in feite geen enkele boodschap heeft aan die SST. Men had uiteindelijk tot een verzoening kunnen komen tussen de aanleg en een verbetering van de leefgemeenschap van die gemeente waar nu al tientallen jaren een muur de gemeente in twee snijdt. Ik kan mij voorstellen dat de bevolking nu leeft met de idee dat men wel tientallen miljarden frank over heeft voor de realisatie van een bijzonder duur project, maar dat dit opnieuw ten koste gaat van de plaatselijke leefgemeenschap, in dit geval Lembeek.

Ten tweede hebt u, of liever de regering, een bijzondere kans gemist inzake politieke geloofwaardigheid. Waarom toch heeft men de bevolking eerst hoop op de ondertunneling gegeven waardoor bijgevolg de nadelige gevolgen van de vroegere aanleg van het treintraject zouden kunnen worden opgelost en weggewerkt, terwijl men diezelfde bevolking nu komt zeggen dat men ze eigenlijk gewoon voor het lapje heeft gehouden ?

Mijnheer Van Rompuy, u mag hier nog tien keer komen zeggen dat u altijd hebt beweerd dat er geen tunnel kwam. Dat is juist, ik heb er de Handelingen nog eens op nagekeken. U hebt dat inderdaad altijd beweerd. Erger is echter dat de regering dat niet heeft gezegd, dat schort er juist. De regering heeft gezegd dat haar voorkeur uitging naar ondertunneling. Zij kiest haar woorden nog zodanig — ik ben nog naïef in de politiek, ik ben nog jong hier — dat zij kan spelen op het woordje voorkeur. Zij zal dan zeggen dat het nog niet ging over een vaststaand feit, dat alleen de voorkeur ernaar ging waarmee de deur op een kier bleef zoals aangehaald door mevrouw Neyts, zo-

dat men die altijd opnieuw kon openen of sluiten al naargelang de omstandigheden. Dat politieke spelletje neemt de publieke opinie niet meer, mijnheer Van Rompuy. Het zijn juist de politici, ook van de meerderheidspartijen, die met dit antwoord of met het standpunt van 24 juli 1992 van de Vlaamse regering naar Lembeek zijn gegaan. Zij hebben gezegd dat het in orde was, dat er een tunnel kwam. Dat zijn zij daar gaan zeggen.

De heer E. Van Rompuy : Dat is niet juist.

De heer J. Van Hauthem : Jawel, dat heeft onder meer mijnheer Dielens gedaan, wij hebben dat nog eens in zijn vraag om uitleg kunnen merken.

Hij heeft hier nog eens een mondelinge vraag gesteld om te zien hoever het stond. Hij was een van degenen die overtuigd waren dat er een ondertunneling kwam. Hij was er ten minste van overtuigd dat het standpunt van de Vlaamse regering hetzelfde als het zijne was.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord voor een onderbreking.

De heer E. Van Rompuy : Ten eerste in hoofde van de toenmalige minister van Verkeerswezen, de heer Dehaene.

De heer J. Van Hauthem : Ik sluit dit niet uit, dat is weer zo'n dubbelzinnige formulering. *(Onverstaanbaar twistgesprek met de heren Van Rompuy en Valkeniers)*

De heer J. Van Hauthem : Zou gestand doen ? Dat wil zeggen dat zij dus een belofte heeft gedaan ?

De voorzitter : De heer Van Rompuy had het woord gevraagd !

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Van Hauthem, de discussie over Lembeek is onverbreekelijk verbonden met de discussie over Zaventem.

De heer J. Van Hauthem : Niet noodzakelijk.

De heer E. Van Rompuy : Ik ben een inwoner van Zaventem en ik heb dikwijls gevraagd aan de toenmalige

minister van Verkeer, Dehaene, en niet te vergeten aan de mensen van de spoorwegen, de NMBS, of er een kans bestond op ondertunneling in Zaventem. Zij hebben altijd gezegd dat dat uitgesloten was. Hetzelfde werd door Dehaene gezegd over Lembeek. Hij heeft de mensen van het actiecomité nooit gezegd dat er een tunnel zou komen in Lembeek, iets wat zij hem zeer kwalijk hebben genomen. De Vlaamse Executieve, dat klopt, heeft hier in het zicht van de verkiezingen een standpunt ingenomen — dat is hier ook ter sprake gekomen — over alle elementen van het dossier. De mensen van Lembeek zaten allen daar op de tribune. Ik ben naar hen toe geweest. Zij wisten zeer goed dat het antwoord van de Executieve niet ja was, maar dat er nog een mogelijkheid zou bestaan.. .

De heer J. Van Hauthem : Wat was het dan ? Er zijn verkiezingen, dus misschien ja en daarna nee ?

De heer E. Van Rompuy : Dat heb ik ook betreurd, dat heb ik hier ook gezegd. Ik heb op basis van dat debat ook gezegd dat men een opening maakte, maar dat eigenlijk iedereen wist dat die tunnel er niet zou komen.

De heer J. Van Hauthem : Dat is juist wat ik hier aanklaag !

De heer E. Van Rompuy : De mensen van het actiecomité wisten ook zeer goed dat er door de Executieve of de federale regering nooit een ja-woord werd gegeven aan de tunnel. De discussie werd nooit afgesloten, dat is de waarheid. Zij hebben dat echter zelf geïnterpreteerd, aangepord door leden van de oppositie.

De heer J. Van Hauthem : Hoe zou je zelf zijn.

De heer E. Van Rompuy : Weet u waarover u spreekt ? Kent u die mensen ? Bent u al met ze gaan spreken ? Kent u mijnheer Pletinckx, mijnheer De Braekeleer ? Zij zijn er nooit van overtuigd geweest dat de strijd gestreden was.

De heer J. Van Hauthem : Ja, ik ken die mensen ook.

De Vlaamse regering heeft nog altijd

Van Hauthem

de sleutel in handen, want zonder de nodige vergunningen kan de NMBS haar plannen niet uitvoeren. Wat moeten de politici van de meerderheid nu in Lembeek gaan vertellen ? Zij worden door de Vlaamse regering het bos ingestuurd en kunnen nu met rode kaken uitleggen dat zijn hun best hebben gedaan — en dat zal ook wel zo zijn — dat zij zich gesteund dachten door de Vlaamse regering met de beslissing van juli 1991, maar dat die regering ook hen heeft laten vallen. Hieruit blijkt weer eens hoe pover de Vlaamse autonomie eigenlijk maar is. Mijnheer, de minister, het enige wat u met deze beslissing bereikt hebt, is andermaal een verlies van vertrouwen in het politiek bedrijf en ook een nog groter scepticisme tegenover het hele SST-project. Ik besluit met een citaat uit de brief van het actiecomité die we allemaal hebben ontvangen : Het ganse opzet alleen bedoeld om het goed gelovig volk te sussen, is uitgegroeid tot een formidabel tragi-komisch kluchtspel waarin onze excellenties op meesterlijke wijze hun demagogische clownrol hebben gespeeld. Einde citaat. **(Applaus bij het VB)**

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, mijn antwoord zal zakelijk zijn. Om te beginnen moet ik toch vaststellen dat er in dit debat heel wat hypocrisie aanwezig is. Sommigen veroorloven het zich illusies te koesteren, terwijl ze goed weten dat anderen toch neen zullen moeten zeggen. Ik mag er u op wijzen dat de Vlaamse regering op 25 juni 1993 in consensus een beslissing heeft genomen over het HST-dossier.

Vanuit een andere bevoegdheid was ik destijds in de Vlaamse regering betrokken bij de beslissing tot inherzieningstelling van het gewestplan. Toen werden de woorden inderdaad gewikt en gewogen. Iedereen rond de tafel had het toen niet even gemakkelijk met het nemen van de beslissing, wat ik trouwens kan begrijpen. Er is toen uitdrukkelijk ingegaan op de

vraag van degenen die vroegen om een bijkomend onderzoek naar de mogelijkheden voor ondertunneling in Lembeek. De woordkeuze dat de voorkeur van de Vlaamse regering ging naar een ondertunneling betrof precies dat bijkomend onderzoek. Als de ondertunneling enigszins kan, doe het, was het standpunt van de Vlaamse regering op basis van de tot dan toe gekende elementen van het dossier.

Vanuit mijn bevoegdheid voor ruimtelijke ordening ben ik dan wel verast dat mevrouw Aelvoet, die hier niet meer aanwezig is, verklaart dat in dit dossier, dat volgens mij nochtans zeer belangrijk is voor de ruimtelijke ordening, de ecologische argumenten in dit dossier nauwelijks voor haar meespelen. Als men vervoerswijzen vergelijkt dan moet men nochtans vaststellen dat de HST een ruimtebesparend effect heeft tegenover andere transportmiddelen. Met de HST spaart men ook op energie en hij gebruikt een energie die milieuvriendelijker is, wat ook een groot voordeel is. Mij valt op dat andere landen de HST-investering verantwoord vanuit de ecologische invalshoek.

Wat het dossier zelf betreft, kan ik zeggen dat er inderdaad een vergadering werd belegd met de burgemeesters van de betrokken gemeenten — zowel ten westen als ten oosten van Brussel — die met de doortocht van de SST worden geconfronteerd. Uit deze vergadering is duidelijk gebleken dat indien men zou ingaan op de verregaande eisen van Lembeek, dit een directe repercussie zou hebben op de standpunten die reeds waren ingenomen door sommige andere gemeentebesturen en op de standpunten die nog zouden worden ingenomen door degenen die nog geen definitieve beslissing dienden te nemen.

De kostprijs van de gevraagde ondertunneling wordt geraamd op 1,5 tot 2 miljard frank. Ik betreur dat dit bedrag enkele keren werd aangepast ten gevolge van wijzigingen in het dossier. Deze werken zouden worden gefinancierd via het solidariteitsfonds, dat voor de verschillende gemeenten werd opgebouwd om de

doortocht van de SST aanvaardbaar te maken. Uit de vergadering is gebleken dat het onrechtvaardig zou zijn indien aan de ene gemeente een hoger bedrag uit dit fonds zou worden toegekend, wat ertoe zou leiden dat er minder geld overblijft voor de andere gemeenten.

De verantwoordelijke van de gemeente Halle die bij de vergadering aanwezig was, heeft uitdrukkelijk ingestemd met het voorstel dat er een brief zou worden gericht aan de minister van Verkeerswezen van de federale regering om bijkomende middelen te vragen voor de eventuele ondertunneling in Lembeek. Hieromtrent werd een consensus bereikt met de aanwezige burgemeesters. Ik hoef het antwoord van de minister niet te herhalen vermits mevrouw Neyts het reeds heeft geciteerd. Men hoeft geen helderziende te zijn om te weten dat de federale minister van Verkeerswezen zou antwoorden dat hij niet over de nodige financieringsbronnen beschikt om bijkomende investeringen te dekken.

De aanwezige burgemeesters suggererden eveneens dat het Vlaamse Gewest zou kunnen bijpassen. Ik heb deze suggestie pro forma voorgelegd aan mijn collega's van de Vlaamse regering, wat eveneens leidde tot hetzelfde te verwachten antwoord.

In het kader van de formulering waartoe destijds in de Vlaamse regering werd beslist, was dit een belangrijk nieuw gegeven in het dossier : een cascade van bijkomende vragen naar middelen vanwege verschillende gemeenten. De consensus die inzake sommige dossiers was bereikt, werd opnieuw in twijfel getrokken. Inzake andere dossiers kon men onmogelijk een consensus bereiken omdat men de lat even hoog wenste te leggen. Bijgevolg heb ik deze beslissing voorgelegd aan de Vlaamse regering, die ermee heeft ingestemd.

Ook de bestuurders van Halle-Lembeek zijn ervan overtuigd, hoewel ze geen volledige voldoening hebben bereikt, dat zij door hun verzet belangrijke meerwaarden hebben bekomen inzake omgevingswerken, die in andere omstandigheden niet haal-

Kelchtermans

baar waren geweest. Ik kan het hen niet kwalijk nemen dat zij de lat hoger hebben gelegd. De genomen beslissing behoort tot de verantwoordelijkheid van de Vlaamse regering.

Ook inzake **Bierbeek** heeft de Vlaamse Executieve beslist dat de vergunning kan worden verleend mits bijkomende voorwaarden. De heer De Mol heeft hierover trouwens een expliciete vraag gesteld. Eén van de voorwaarden is dat het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium op de hoogte moet worden gebracht vóór de aanvang van de werken.

Mijnheer de voorzitter, ik rond af. Mevrouw Aelvoet vroeg nog hoe het nu precies zit met de grondwaterwinningvergunning die ook moest worden afgeleverd. Professor De Breuk heeft hierover een onderzoek gedaan. Bij de vergunningsaanvraag die hierop betrekking heeft en die onder de bevoegdheid van minister De Batselier ressorteert, zal rekening worden gehouden met de resultaten van het bijkomend onderzoek. Mevrouw Neyts heeft gevraagd of deze beslissing is genomen en of de bouwvergunning is ondertekend. Ik moet op beide vragen bevestigend antwoorden. Ik denk niet dat er in het dossier elementen of argumenten aanwezig zijn om de beslissing te herzien. Ik ben er van overtuigd dat wij onze beslissing in eer en geweten hebben opgebouwd. Wij hebben met het actiecomité en met de bestuurders van de verschillende betrokken gemeenten, in het bijzonder van Halle en Lembeek, heel wat overleg gepleegd. Wij hebben deze beslissing in consensus genomen in de Vlaamse regering, wat een eerste belangrijke stap is naar een belangrijke investering die ook vanuit ecologische invalshoek heel wat argumenten voorheeft. **(Applaus)**

De voorzitter : Mevrouw Neyts heeft het woord.

Mevrouw A. Neyts-Uytbroeck (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor het feit dat hij zich niet zoals sommige leden in deze Raad heeft laten verleiden tot

een vrij goedkope polemiek. Ik apprecieer dat ten zeerste.

Een belangrijk element dat uit het antwoord van de minister naar voren is gekomen, is dat de meerkost die een ondertunneling in Lembeek mee zou hebben gebracht hooguit — u zult misschien glimlachen bij dit woord — 1,5 tot 2 miljard frank zou geweest zijn.

Collega Van Rompuy, dat ligt toch nog ver van de 40 tot 45 miljard frank waarmee u meende mij om de oren te moeten slaan. U hebt herinnerd aan de wijze waarop het debat in juli 1991 is verlopen. Het is juist dat iedereen die in zijn arrondissement een gemeente heeft waardoor het tracé zou zijn getrokken de maximale eisen heeft verwoord. Het zal wel juist zijn dat men, als die eisen maximaal worden berekend, dan in de buurt van dat bedrag komt. Niet alle eisen waren en zijn echter even gerechtvaardigd, niet alle situaties waren en zijn even ernstig. Zaventem is uw gemeente en is mij ook dierbaar. Ik kan alleen maar zeggen dat, bij mijn weten, vanuit het eerbiedwaardige Zaventem de eis tot een tunnel nooit met dezelfde kracht naar voren is gebracht.

De eventuele meerkost van 1,5 tot 2 miljard frank is veel, maar het gaat tenslotte toch om een infrastructuur die over minimum 20 jaar zal worden afgeschreven. Dat bedrag wordt dus al anders. Dergelijke kost moet worden beschouwd in het licht van het tijdsperspectief.

Ik blijf zeggen dat hier spijtig genoeg een kans is gemist om een leefgemeenschap die 30 jaar lang uiteengereten geweest is, terug samen te brengen. Ik vind het jammer dat men heeft geoordeeld dat dit aspect de bijkomende inspanning niet waard was. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik zal niet proberen niveau te halen, dat laat ik aan mevrouw Neyts over. Ik heb nog twee opmerkingen.

Ten eerste, heb ik gesproken over de heer De Croo. Mijn partij was daar natuurlijk bij betrokken. De manier waarop hij dit debat heeft aangetrokken, zonder ook maar op enige wijze rekening te houden met de ecologische waarden in Vlaanderen, hebben wij moeten ombuigen door de beslissing dat de TGV moest gaan langs bestaande lijnen. Er is lang gedebatteerd over de vraag of wij door de open natuur moesten gaan, langs autostrades, of via de bestaande beddingen. Daarrond is heel de TGV tot stand gekomen.

De heer De Croo beweerde dat het tracé van de bestaande beddingen technisch niet realiseerbaar was omdat de TGV zoveel ruimte nodig zou hebben. De PW heeft dus op het vlak van de ecologie aan niemand lessen te geven.

Ten tweede, waarom zou ik als verkozen van Brussel-Halle-Vilvoorde tegenstander zijn van de aanleg van een tunnel? Indien er wordt beslist in Lembeek een tunnel aan te leggen, impliceert dit echter dat er ook een tunnel moet komen in Herent, waarvoor de heer Kuijpers heeft gepleit en in Zaventem waar er gedurende drie jaar een actie heeft plaatsgevonden, aangevoerd door één van uw collega's, met name de burgemeester Francis Vermeiren. Hij heeft betogingen georganiseerd, gemeenteraden en volksvergaderingen gehouden, wetende dat er nooit een tunnel zou komen, wat hij in privé-gesprekken ook toegaf. Zijn bedoeling was de bevolking te mobiliseren omdat Zaventem in twee werd gesneden. Iedereen was hiervan op de hoogte en ook de ingenieurs van de Spoorwegen, onder andere de heer Meyns hebben steeds gezegd dat het niet mogelijk was op één plaats een tunnel aan te leggen en op de andere niet.

Destijds heb ik aan minister Dehaene en aan de bevoegde ministers ook gevraagd of dit voorstel een kans maakte, waarop men mij ontkennend heeft geantwoord. Hieruit heb ik mijn conclusies getrokken en ik heb aan de mensenmeegedeeld wat de conclusie van het debat zou zijn.

Ons vandaag echter de les komen

Van Rompuy

spellen over de mensen van Lembeek, over de gevoeligheid enzovoort, is naar mijn mening verschrikkelijk. Mevrouw Neyts, wanneer de PW binnen enkele jaren opnieuw aan het bewind is, zou ik u graag horen verklaren dat het op 2 tot 3 miljard frank niet aankomt. Indien de heer Verhofstadt dan een aantal beslissingen zal nemen, zal ik dit herhalen. Het is precies om die reden dat België failliet gaat. Ook bij de bewering in verband met de TGV, beginnen met 50 miljard frank en eindigen met 100 miljard frank, heb ik mijn bedenkingen.

Wij moeten ons een beetje gematigd opstellen, oppassen met het afleggen van verklaringen en zeker elkaar de les niet lezen zoals dit vandaag gebeurt. Ik heb groot respect voor de mensen van Lembeek, maar zij zijn door een aantal mensen misleid. Ik hoop dat zij met hun actie nog resultaat zullen bereiken en dat er in Lembeek bijkomende investeringen zullen worden gedaan. Het is positief dat de stad Halle hierop ingaat. In Zaventem echter, weigert de heer Vermeiren een bedrag van 200 tot 300 miljoen frank dat de spoorwegen in een voetgangerstunnel en een nieuw marktplein willen investeren. Hij verklaart dit geld niet te willen aannemen omdat men niet bereid is een tunnel aan te leggen, in naam van een zogenaamd principe waarvan hij weet dat het niet betaalbaar is. Dit is de laagste vorm van politiek. Indien het nieuwe Vlaanderen op die manier zal worden uitgebouwd, vindt ik dit jammer.

De voorzitter : Mevrouw Neyts-Uytbroeck heeft het woord voor een interruptie.

Mevrouw A. M. Neyts-Uytbroeck : Mijnheer de voorzitter, ik blijf mij verbazen over wat er hier wordt gezegd.

Ten eerste, in mijn interpellatie ben ik elke polemiek uit de weg gegaan. Het enige wat ik heb gedaan, is de historiek van een problematiek schetsen, waarbij ik zelfs geen commentaren heb gegeven.

De wijze waarop de beslissing is geformuleerd, heb ik van enige commentaar voorzien, en dit niet op een polemiserende manier.

Ten tweede, ben ik het beu dat collega Van Rompuy doet alsof hij niet zou weten dat de actie van de inwoners van Lembeek mij al jaren interesseert en dat ik mij met dit probleem al verschillende jaren bezighoudt. Dit is niet een problematiek die ik vorige week zou hebben ontdekt.

Ten derde, laat ik ter appreciatie van iedereen wie hier in feite aan dorpspolitiek doet.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer J. Van Hauthem (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, het antwoord van de minister is voor mij helemaal niet bevredigend. Het is ontroerend hoe de heer Van Rompuy hier door de verdediging van zichzelf op te nemen ook de verdediging van de Vlaamse regering opneemt. Dat hoeft niet, mijnheer Van Rompuy. U moest ons er niet van overtuigen dat u al lang wist dat er van een ondertunneling geen sprake zou zijn. Dat had de Vlaamse regering van bij het begin moeten zeggen. In verband met het argument dat wanneer de ondertunneling in Lembeke zou worden toegestaan, er een cascade van dezelfde vragen in andere gemeenten zou ontstaan, herinner ik mij een uitzending van De Zevende Dag waarin minister Kelchtermans een debat aanging met de eerste schepen van Halle. De minister heeft toen gezegd dat de regering bij de beslissing van 24 juli 1992 bleef en dat zelfs wanneer er een ondertunneling zou komen er geen sprake van kon zijn dat eventuele reeds vaststaande beslissingen zouden worden herzien.

Mijnheer Van Rompuy, ik vind het nogal kras dat u politici van om het even welke kleur verwijt zich in te zetten voor iets terwijl zij eventueel op voorhand zouden weten dat het er toch nooit zou komen. Dat wil dus zeggen dat men voor een hopeloze zaak niet mag strijden. In dit geval achtte zij zich echter wel degelijk ge-

steund door de Vlaamse regering. De kern van de zaak is dat de Vlaamse regering illusies heeft gewekt die niet hadden hoeven gewekt te worden.

De voorzitter : De heer Valkeniers heeft het woord.

De heer J. Valkeniers : Mijnheer de voorzitter, iedereen ging er over akkoord dat Lembeek een geval apart was. Het is juist wat de heer Van Hauthem beweert, namelijk dat het inwilligen van de eis geen cascade-effect tot gevolg zou hebben gehad. Ik verwijs hier eveneens naar wat minister Kelchtermans heeft gezegd. Wij betreuren dat er verwachtingen werden gewekt die uiteindelijk niet konden worden ingelost.

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer S. Platteau : Mijnheer de voorzitter, hoe men de feiten draait of keert, feit is dat gedurende meer dan drie jaar de mensen ter plaatse de illusie hebben gekoesterd dat de tunnel er kwam. Men heeft hen die illusie nooit ontnomen. In andere woorden, men heeft nooit klare wijn geschonken. Daarover erger ik mij. Wat nu in Lembeek is gebeurd, is voor de politiek geen gunstige zaak. Ik kan de nervositeit van bepaalde mensen hier begrijpen.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : De heer Van Hauthem meent te weten wat ik tijdens de uitzending De Zevende Dag zou hebben gezegd. Ik herinner mij zeer goed dat ik juist daar aan de burgemeesters heb gezegd, ervan uitgaande dat het geval Halle-Lembeek op zich moest worden bekeken, dat dit niet tot gevolg kon hebben dat er in een aantal gemeenten een beweging op gang zou worden gebracht om het dossier te heropenen. Het verwondert mij telkens dat men hier zulk een selectief gebruik maakt van de informatie.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Aelvoet werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede

Voorzitter

motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Door mevrouw Neyts werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer J. Caudron tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Caudron tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm.

De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, wie politiek zegt, zegt macht en wie macht zegt, denkt jammer genoeg aan machtsmisbruik. Een van de bijkomende redenen, naast mijn geloof in een democratisch en verdraagzaam Vlaams-nationalisme, waarom ik in de politiek ben gestapt, is mijn aangeboren afkeer voor

machtsmisbruik. Mijn lange strijd daartegen is mij niet steeds in dank afgenomen. Ik heb er verleden jaar de gemeenteraad van Aalst moeten voor verlaten omdat ik het wanbeleid in het OCMW voortdurend op de korrel nam. Straks meer daarover. De artsen, die zich geveiseerd voelen door mijn strijd tegen de zwarte erelonen, lusten mij rauw en de profiteurs van de gokmafia en de hormonenmafia bedreigen mij met anonieme telefoontjes.

De reden waarom ik vandaag interpellateur, is een ophefmakend artikel in het weekblad Knack van 23 juni onder de titel : In Zwalm doen ze dat zo. Mijnheer de minister, ik ga er van uit dat u het beruchte artikel, dat ik u als bijlage heb bezorgd, hebt gelezen zodat ik mij kan beperken tot de aantijgingen van de meest flagrante wetsovertredingen die in dat artikel worden vermeld. Aangezien het over een burgemeester gaat, die volgens Knack graag zijn zaakjes zelf regelt en die door wetten en verordeningen slechts wordt gestoord maar niet gehinderd, wend ik mij tot u in uw dubbele functie van voogdijminister over de gemeenten en minister van Ruimtelijke Ordening.

Er is een spreekwoord dat zegt dat men het ver kan brengen door zijn kennis of door zijn kennissen. Volgens het eerder genoemde weekblad zou de burgemeester van Zwalm alleen met politieke steun als referentie zijn opgeklommen van loopjongen bij de spoorwegen tot bestuursdirecteur van de Administratie voor Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumentenzorg (Arohm). Hij is lid van het kabinet, dat de directeur-generaal van Arohm erop nahoudt, om zijn eigen visie op de ruimtelijke ordening te ontwikkelen en te vervullen, ook al staat de wet soms in de weg.

Ik heb veel eerbied voor een ambtenaar die onderaan de ladder begint en die mits hard werken en via eerlijke vergelijkende examens wordt bevorderd tot de hoogste ambten. Ik bekamp echter reeds vele jaren ons verziekte personeelsbeleid waar men voornamelijk dank zij politieke steun over de hoofden van bekwame kandi-

daten springt. Dit alomverspreide politieke personeelsbeleid, waar de partijkaart de doorslag geeft, is de hoofdoorzaak van een gedegouteerd en gedemotiveerd ambtenarenkorps waar België en spijtig genoeg ook Vlaanderen mee zit opgescheept. Wat wij zelf doen, doen wij dus niet altijd beter ! Meteen wens ik hulde te brengen aan die vele ambtenaren die ondanks alles toch plichtbewust hun werk blijven doen in weerwil van soms stuitende onrechtvaardigheden.

Mijnheer de minister, ik heb u samen met mijn interpellatieverzoek een lijst van twintig vragen bezorgd. Enkele van die vragen wil ik hier herhalen.

Ten eerste, is het waar dat in 1985 in Zwalm de eerste steen werd gelegd van een nieuw postgebouw zonder dat daarvoor toen een bouwvergunning bestond ?

Ten tweede, heeft de gemeentedienst van Zwalm zonder vergunning een weg aangelegd om de villa van de dochter van de burgemeester te kunnen bereiken ?

Ten derde, is de tuin rond die villa aangelegd door gemeentearbeiders met grond afkomstig van gemeentewerken en opgehoogd tot een niveau waarvoor geen vergunning bestaat ?

Ten vierde, is het waar dat de villa van de schepen van Middenstand zonder bouwvergunning in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied werd gebouwd ?

Ten vijfde, klopt het dat de provinciale instanties hebben besloten dat die onwettige villa tegen 15 mei 1992 moest worden afgebroken ?

De heer P. Van Grembergen : Van kloof met de burger gesproken !

De heer J. Caudron : Ten zesde, is het waar dat u, als bevoegd minister, het beroep tegen die afbraak heeft ingewilligd op voorwaarde dat de bestaande oude woning haar residentieel karakter verliest en in een paardefokkerij wordt ingeschakeld ?

— **Mevrouw Neyts- Uyttebroek, tweede ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.**

Caudron

Ten zevende, beseft de minister dat hij hier door de burgemeester en zijn eigen hoofdbestuur, met diezelfde burgemeester als ambtenaar, werd bedrogen aangezien in de paardenhandel deze paardenfokkerij niet bekend staat ?

Ten achtste, is het waar dat , volgens de bewering van de burgemeester, de schepen van Middenstand niet hoofdzakelijk in de gemeente Zwalm verblijft en derhalve ontslag moet nemen, zelfs als gemeenteraadslid ?

Als illustratie verwijs ik naar het gelijkaardig geval Caudron, die in mei 1992 de gemeenteraad van Aalst moest verlaten, niettegenstaande zijn domicilie in Aalst gevestigd was, net zoals zijn secretariaat en zijn zetel voor sociaal dienstbetoon. Vanwaar die twee maten en gewichten ?

Ten negende, strookt het met de waarheid dat het transportbedrijf Raoul Petit zich in een agrarisch gebied met woonzone bevindt en dat daarin, zonder vergunning, loodsen en kantoren zijn opgetrokken die nu, met actieve steun van de burgemeester-Arohmbambtenaar geregulariseerd worden ? Is dit geen sociaal dienstbetoon met een kwalijke geur ten voordele van zijn partijgenoot, tevens OCMW voorzitter ?

Tiende vraag, is het juist dat, naargelang de politiek kleur van de aanvrager, de ene varkensstal wel en de andere niet gunstig geadviseerd wordt door het schepencollege voor een vestiging in de gemeente Zwalm ?

Elfde vraag, is het waar dat de burgemeester, op kosten van de gemeenschap, aan een spoorwegovergang een weg liet afleiden en verharden omdat dat voordelig was en is voor de bouwgronden die hij daar in eigendom heeft ?

Twaalfde vraag, liet de burgemeester een openbare wandelweg afsluiten die langs het domein van zijn broer loopt ?

Dertiende vraag, kan het zijn dat in het natuurgebied Vijverbos, zonder vergunning, 2,5 hectaren volgestort

werden met afval, ondermeer afkomstig van gemeentewerken ?

Veertiende vraag, bestaan er in **Zwalm** gemeentelijke sluikstorten ?

Vijftiende vraag, negeert de burgemeester het bermbesluit bij het beheer van de Stamkotbeek ?

Zestiende vraag, is het waar dat een vrachtwagen van de gemeentedienst van **Zwalm** de kerkhofmuur met zijn waardevolle smeedijzeren hekken platgewalst heeft en ook hier vanzelfsprekend, zonder vergunning ?

Zeventiende vraag, zet de burgemeester-ambtenaar zijn ondergeschikten van Arohmbambtenaar onder druk om te voorkomen dat hij de onwettelijkheden die hij als burgemeester afwerkt, weer moet rechtzetten ?

Achttiende vraag, is het waar dat de provinciale overheid tegen al deze overtredingen niet reageert omdat de burgervader ook daar zijn politieke vrienden heeft ?

Ten slotte, welke maatregelen zal de minister nemen om al deze beschuldigingen grondig te onderzoeken ?

Mijnheer de minister, wij hebben hier blijkbaar te doen met een klassiek voorbeeld van nepotisme waarbij een handig burgemeester, de legitimiteit voor zijn wanbeleid put uit de voorkeurstemmen van een aantal families en belangengroepen die hij bevoordeligt op de rug van de gemeenschap en ten koste van het leefmilieu, de ruimtelijke ordening en andere waardevolle principes.

Een vergelijkbaar voorbeeld van machtswellust is ons bekend in de gemeente Haaltert waar een **ex-burgemeester** denkt met geld en geschenken alles te kunnen arrangeren.

De man in kwestie werd verdacht van fiscale fraude van 232 miljoen frank, waarvoor hij, dankzij de fameuze verjaring, niet veroordeeld werd.

Aangemoedigd door deze verjaring maakte de keizer van de gokwereld zich op om opnieuw de burgemeesterssjerp te omgorden. Gelukkig heeft de federale minister **van Binnenlandse Zaken**, na inzage van het

strafblad, wijselijk besloten dergelijk individu niet tot burgemeester te benoemen.

Mijnheer de minister, in naam van de vele burgemeesters in dit land die hun belangrijke functie op een voorbeeldige manier trachten waar te maken, vraag ik u met aandrang het kaf van het koren te scheiden en de nodige maatregelen die zich opdringen — te treffen om de wet te eerbiedigen en de democratie te vrijwaren.

De voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol (op de tribune) : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het dossier **Zwalm** of Basiel Eeckhout kan als voorbeeld dienen hoe, in ruimtelijke ordening, met de wettelijkheid wordt omgesprongen.

Op alle beleidsniveaus wordt ruimtelijke ordening als een vast ingrediënt van politiek dienstbetoon beschouwd.

De meest kromme redeneringen, de meest onwettelijke beslissingen vliegen er voor de gepaste vrienden zo door.

Het aanklagen van dit gesjoemel wordt bijna als een *faits divers* beschouwd waarover men zich vooral niet druk moet maken.

Zelfs als de onwettelijkheid wordt aangeklaagd en formeel bewezen, leidt dit slechts zelden tot een vervolging of bestraffing.

Men zou zich in dit dossier — maar ook in andere waarin amtenaren worden vernoemd — toch de vraag moeten stellen waarom deze amtenaren niet uitdrukkelijk aan de minister vragen een recht van antwoord te publiceren. Het is toch de logica zelve wanneer zij sterk in hun schoenen staan en menen dat hier zaken worden verteld die pertinent onjuist zijn. Wanneer zij dit niet doen, meen ik dat het geraadzaam is verder te gaan kijken. Wanneer dit niet gebeurt, blijkt er duidelijk iets fout te zitten met onze rechtsstaat. Een rechtsstaat beschouwen als het favoriete jachtterrein voor dienstbetoon en sjoeme-

De Mol

laars, is wellicht niet het ideaal waarvan wij dromen ! Men moet ook beseffen dat hetgeen aan de grote klok wordt gehangen maar het topje van de ijsberg is. Men moet immers weten dat tegen een onwettelijk toegekende vergunning geen beroep kan worden ingesteld ; de gewone burger of belanghebbende derde kan alleen via een lange en moeilijke procedure voor de Raad van State de onwettelijkheid ongedaan maken.

Dit permanent knoeien met vergunningen is nog steeds even sterk aanwezig als in het verleden. Het begint meestal op het laagste niveau, de gemeente. Daarna probeert men het dossier op de provinciale directie aanvaardbaar te maken. Indien dit niet lukt — en wonder boven wonder gebeurt dit nog — is er vervolgens nog de bestendige deputatie, die er als het ware een mouw aanpast. Op dat terrein zou men de vraag moeten stellen in welke mate de bestendige deputatie het nog ernstig meent met ruimtelijke ordening. Men kan aanvoeren dat de wetgeving sluitend is, want de gemachtigde ambtenaar kan eventueel beroep aantekenen. Dit kan, maar het gebeurt zelden. Wanneer het dan toch fout loopt en de gemachtigde ambtenaar in beroep gaat, dan is er nog altijd het hoofdbestuur, dienst beroepen die daaraan wel een mouw weet aan te passen. Het gaat van het voorleggen van doelbewust verkeerde plannen, tot het flagrant en moedwillig interpreteren van decreten, besluiten of omzendbrieven. Alles kan blijkbaar in dit land. Enkele weken geleden heb ik daaromtrent nog uitgebreid geïnterpelleerd, maar blijkbaar wordt daaraan weinig gedaan. Ik meen dat het onvoldoende is bepaalde feiten hier of in kranten en weekbladen aan te klagen ; het wordt tijd dat er wordt opgetreden. Ik meen dat wanneer men enkele sprekende dossiers grondig opklaart, wij inzake ruimtelijke ordening een stap verder staan.

Mijnheer de minister, u tekent in vele gevallen deze onwettelijke besluiten. U kan uiteraard niet alles weten ; u heeft gezegd niet voor alle zaken de passer te kunnen hanteren. Vele dos-

siers zijn echter dermate sprekend dat men zich soms de vraag kan stellen in welke mate ook op u druk wordt uitgeoefend !

Wanneer een ambtenaar fouten maakt zoals zij hier worden voorgesteld, zijn vanuit zijn beroepsfunctie twee zaken mogelijk : ten eerste, het gerechtelijk onderzoek en eventuele sancties ; ten tweede, de tuchtprocedure. Dit laatste heeft u zelf in handen, en de procedure moet dan ook zonder meer worden ingeleid.

Het geval-Basiel Eeckhaut kan worden aangevuld met nog andere straffe verhalen, recht uit het stedenbouwkundige leven gegrepen. Mogen wij herinneren aan de flagrante beschuldigingen van de provinciale directeur van de provincie Antwerpen of van directeur-generaal Vermeulen die een eigen kabinet had voor sociaal-politiek dienstbetoon, en waar voor elk geval een gepaste oplossing werd bedacht. Wij herinneren ook aan de formele beschuldigingen en het gerechtelijk onderzoek ten aanzien van de vorige minister bevoegd voor Ruimtelijke Ordening. Al die dossiers zijn verdwenen en niemand hoort er nog van. Zij zijn verdwenen bij het Hoog Comité van Toezicht.

Mijnheer de minister, ik herinner u eraan dat u naar aanleiding van een interpellatie van de heer Vautmans, ooit zei dat tijdens de periode dat de heer Vautmans kabinetschef was, u kennis had van tweehonderd onwettelijke toepassingen van één regel, met name de opvulregel. Terloops gaf u toe dat u er zelf vijf onwettelijk afleverde. **(Onderbreking door minister Kelchtermans)**

Het ging toen om onwettelijke toepassingen. Trouwens ik stelde dienaangaande ook een schriftelijke vraag waarbij ik u verzocht mij alle referentienummers van die dossiers mee te delen, teneinde, in toepassing van de wet op de openbaarheid van bestuur, al die dossiers ten gronde na te kijken. Tot op heden mocht ik nog steeds niets ontvangen, Ik wacht nochtans al drie maand op die gegevens.

Eerder dan al die gevallen afzonder-

lijk te beschouwen, is het aangewezen de kwaal bij de wortel aan te pakken. Het gaat immers niet meer op deze praktijken enkel vast te stellen en aan te klagen ; nu gaat het erom iets te ondernemen teneinde dergelijke situaties te voorkomen.

De bedoeling van een rechtsstaat is toch onwettelijke handelingen te sanctioneren ? Wordt dat niet gedaan, dan leven wij niet in een rechtsstaat.

In Vlaanderen kent men het Italiaanse woord **mafia** niet, al worden er wel mafiapraktijken toegepast. In Italië worden wel onderzoeken ingesteld die weliswaar vaak mank lopen, maar er wordt toch iets ondernomen om deze praktijken te bestrijden. Bij ons gebeurt dat zelfs niet.

Mijnheer de minister, ik raad u aan samen met andere collega's de stallen van de ruimtelijke ordening eens degelijk te kuisen. Het wordt immers tijd voorbeelden te stellen aan de hand van een aantal in het oog springende dossiers en de dubbele procedure in te spannen tegen ambtenaren die doelbewust onwettelijk optreden. Bovendien kent uw kabinet de bewuste dossiers.

Deze maatregel is, noodzakelijk wil men een trendbreuk tot stand brengen op het vlak van de ruimtelijke ordening. Het is niet voldoende beleidsverklaringen af te leggen wanneer de administratie doelbewust — en ik beklemtoon dat laatste woord — en permanent onwettelijke vergunningen aflevert.

Ik ben er zeker van dat eenieder die momenteel in dit halfroond aanwezig is hiervan tientallen voorbeelden kan geven.

Volgens mij begint het herstel van de geloofwaardigheid in het beleid inzake ruimtelijke ordening met een dergelijk maatregel. Wanneer de minister permanent verkeerd wordt ingelicht door zijn administratie, meen ik dat hij de passende maatregelen moet treffen, wil u niet in hij niet in dezelfde boot terechtkomen.

Het is tijd om paal en perk te stellen aan de permanente misbruiken ter

De Mol

zake. Daartoe vormt een administratie die het respect voor de wettelijkheid als een minimale doelstelling beschouwt, een absolute voorwaarde.

Mijnheer de minister, in die zin suggestie ik, minstens wat uw ambtenaren betreft, een tuchtprocedure voor te stellen voor de voornoemde gevallen.

Kan de minister ons meedelen of de betrokken ambtenaren — zowel degenen die hier werd vernoemd als de anderen waarvan vroeger sprake was — bij hem ooit een verzoek indienen om eventueel te kunnen reageren op deze aantijgingen. Deze informatie zou immers van belang zijn voor het samen te stellen dossier.

Mevrouw de voorzitter, tot slot wens ik duidelijk te maken dat in een aantal gevallen meer nodig is dan enkel een tuchtprocedure. Volgens mij is zelfs een gerechtelijke procedure hiervoor best geschikt. Het herstellen van de geloofwaardigheid in het beleid inzake ruimtelijke ordening begint met een administratie die zelf strikt de hand houdt aan de wettelijkheid. Enkel op die manier kunnen de andere beleidsniveaus — gemeenten en provincies, waar al even erge zaken gebeuren — ervan overtuigd worden dat politiek dienstbetoon en gesjoemel niet thuishoren op het gebied van de ruimtelijke ordening.

Mijnheer de minister, de geloofwaardigheid van uw beleidsverklaring en alle mooie ronkende verklaringen van de Executieve zijn pas zinvol wanneer zij kunnen worden nageleefd. Het is die onmogelijkheid om gelijkheid na te streven die het ongelof van de burger in de politiek voeden. Telkens opnieuw moet men vaststellen dat sommigen alles voor mekaar kunnen krijgen. Hieraan moet absoluut een einde worden gesteld wil men een inhoudelijke kans geven aan de ruimtelijke ordening.

De voorzitter : De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé (op de tribune) : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het aangehaalde

artikel in **Knack** heeft ons niet verbaasd. Immers, collega Cuyvers houdt zich al jarenlang met deze problematiek bezig en heeft ter zake een heel dossier aangelegd en een drukke briefwisseling met de minister gevoerd.

Collega De Mol heeft gelijk wanneer hij beweert dat dit geen uitzondering is. Er zijn voorbeelden van soortgelijke situaties in Vlaanderen te over. Van de fameuze trendbreuk inzake ruimtelijke ordening en kwaliteit van bestuur, waarover wij de regering altijd horen spreken, merken wij heel weinig.

Dit dossier heeft twee aspecten : één van ruimtelijke ordening en één van politieke cultuur. Ten eerste, enerzijds horen wij de regering verklaren dat er een trendbreuk moet komen inzake ruimtelijke ordening, dat de open ruimte moeten worden beschermd en de wetgeving dienaangaande gerespecteerd. Anderzijds zien wij in het dossier Eeckhout-Zwalm net het tegenovergestelde gebeuren. Ik veronderstel dus, mijnheer de minister, dat u het hiermee bijzonder moeilijk heeft.

Ten tweede, het is toch wel heel kras dat het uitgerekend gaat om een politicus, lid van de partij van de burger die het er altijd over heeft dat de belangenvermenging moet worden gestopt, dat de lobby's aan de kant moeten worden geschoven en dat de kwaliteit van de democratie moet worden verbeterd. (**Protest bij de heer Platteau**) Ik denk dat de opsmukoperatie is gelukt, maar dat de eigenlijke sanering nog moet beginnen. De betrokkenen waarvan sprake, vormen overigens geen uitzondering. Ik kan hier ook interpellieren over andere leden van die partij, burgemeesters.

Hier kan het blijkbaar dat een gemeente een kerkmuur sloopt zonder vergunning, nochtans een vergunningsplichtige handeling. Daarenboven beweerde de burgemeester, zelf dus ook ambtenaar van het departement Ruimtelijke Ordening en iemand die dus de wetgeving ter zake perfect kent, dat hij daarvoor geen vergunning nodig had.

Wij hebben dat tegengesproken en collega Cuyvers heeft u daarover een brief geschreven, waarop u op 28 mei jongstleden bevestigend hebt geantwoord. U hebt de betrokkene ongelijk gegeven en meegedeeld dat de werken wederrechtelijk werden aangevangen. Dat is ook een van de bewijzen dat men hier flagrant over de schreef gegaan is.

Voorts liet een schepen van Zwalm een villa bouwen zonder vergunning. Dat kan zo maar. Achteraf wordt er zwaar gelobbyd om toch een vergunning te krijgen, die uiteindelijk door u, mijnheer de minister, wordt afgeleverd, weliswaar met de clausule dat het om een bedrijfsgebouw gaat. In de praktijk woont de schepen daar echter wel. Als zij daarover wordt aangesproken, heeft zij plots een adres in Aalst of een andere gemeente. Ik meen dat enige klaarheid in deze zaak ook op zijn plaats is.

Ik kom nu tot mijn vragen ; de belangrijkste zijn al gesteld.

Ten eerste vragen wij opheldering wat hier nu allemaal van aan is.

Ten tweede, welke tuchtmaatregelen tegen de betrokken ambtenaar heeft u genomen ? Misschien kunt u optreden als minister van Binnenlandse Aangelegenheden én als minister van Ruimtelijke Ordening ?

Ten derde, zoals de heer De Mol meen ik dat er meer nodig is dan een tuchtmaatregel. Uiteraard moet dit geval keihard worden aangepakt. Het moet echter wel in een ruimere context worden geplaatst, want er zijn tientallen soortgelijke dossiers op te noemen, vooral als de regering werk wil maken van de dubbele doelstelling, bescherming van de open ruimte en kwaliteit van de democratie en de invoering van een nieuwe cultuur ter zake. (**Applaus bij AGA-LEV, VU en SP**)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Gelet op het gevorderde uur stel ik voor dat wij vandaag nog de interpellatie van respectievelijk de heren Pierco en Van Vaerenbergh afhandelen en onze werkzaamheden uiterlijk tegen 19.30 uur stopzetten.

Uiteraard hoeft u dat niet te beschouwen als een uitnodiging om werkelijk tot 19.30 uur te vergaderen. Ik meen dat wij, wanneer wij gezamenlijk ons best doen, rond 19.10 uur kunnen afronden.

Is iedereen het daarmee eens ? (*Instemming*)

INTERPELLATIES (Regl. art. 89)
(Voortzetting)

Interpellatie van de heer J. Caudron tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm

De voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van de bespreking van de interpellatie van de heer Caudron tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm.

Minister Kelchtermans heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans (op de tribune) : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, ik zal mijn best doen. Ik vraag u wel om enig begrip voor mijn uiteindelijk antwoord. Ik trek zeker niet in twijfel dat de verschillende vragen belangrijk zijn en een afzonderlijk antwoord verdienen.

Ook ik heb het betreffende artikel gelezen. Onmiddellijk heb ik een verslag hierover gevraagd, mee aange-

spoord door de aangekondigde interpellatie van de heer Caudron. Dit verslag moet alle concrete feiten behandelen die in het artikel worden vermeld. Ik heb hierop een aantal antwoorden gekregen, waarvan sommige bij komende vragen oproepen. Ik zal dan ook de secretarissen-generaal van de LIN (Leefmilieu, Infrastructuur en Natuurbehoud) en van Binnenlandse Aangelegenheden — sommige vragen van de heer Caudron inzake ruimtelijke ordening ressorteren eerder onder dit departement — vragen uitdrukkelijk een onderzoek op korte termijn in te stellen, eveneens gebaseerd op het verslag dat mij ter beschikking werd gesteld. Ik zal tevens de federale minister van Binnenlandse Zaken contacteren over de inschrijving in het bevolkingsregister van de schepen van Middenstand. Ook daarover werd immers een vraag gesteld, waarop ik nu nog niet kan antwoorden. Zodra ik de antwoorden heb, zal ik ze overmaken hetzij aan de voorzitter van de Vlaamse Raad om dit eventueel te laten opnemen in de parlementaire Handelingen, hetzij aan de hoofdinterpellant of aan de verschillende interpellanten. Ik laat u de keuze. Op basis van dit verslag ben ik echter nog niet geneigd antwoorden te verstrekken, vermits een aantal vragen hieruit eigenlijk rechtstreeks voortspruiten. Ik meen inderdaad dat ik de secretarissen-generaal nog bijkomende vragen moet stellen.

Mevrouw de voorzitter, ik beperk mij thans hiertoe en ben niet bij machte om precies te antwoorden op de nauwkeurige vragen die mij werden gesteld. De gegevens waarover ik beschik, volstaan daartoe niet. Ik zal de voorzitter van de Vlaamse Raad op de hoogte brengen zo gauw ik over het rapport beschik. Het initiatief tot een publiek antwoord dan wel een schriftelijk aan de interpellanten ligt dan bij hem.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de minister, ik vind dat u in een dergelijk belangrijk dossier met zoveel exacte beschuldigingen dat u inderdaad best ook met een exact ant-

woord komt, liever dan met geruchten en vermoedens voor de pinnen te komen. Ik vind dit uitstekend.

Wel heb ik een bijkomende vraag voor u. Zou het niet nodig zijn om het Hoog Comité van Toezicht in te schakelen wanneer zou blijken dat de vragen die door de heer Caudron en andere collega's werden gesteld, terecht zouden zijn ? Voor dergelijke dossiers, waarbij gefraudeerd wordt inzake ruimtelijke ordening — er is fiscale fraude, sociale fraude, maar ook ruimtelijke fraude, waarmee belangen en geld zijn gemoeid — moet ook de kwestie van financiële en andere belangen mede worden onderzocht.

Minister T. Kelchtermans : Ik heb daarmee geen enkel probleem. Indien er op basis van het rapport van de secretarissen-generaal enige aanleiding zou zijn om het Hoog Comité van Toezicht een uitdrukkelijke vraag te stellen, zal ik dat doen.

De voorzitter : De heer Caudron heeft het woord.

De heer J. Caudron : Mevrouw de voorzitter, ik dank de minister voor zijn kort antwoord. Ik heb alle begrip voor het feit dat hij geen antwoord geeft op de twintig door mij gestelde vragen. Het ligt voor de hand dat de minister een grondig onderzoek beveelt. Dat is nu beloofd. Ik geloof dat u uw belofte ernstig zal nemen.

Wat betreft mevrouw de schepen die niet in Zwalm zou wonen, maar ergens anders, en dus als dat waar is de gemeente zou moeten verlaten, en dus niet enkel als schepen maar ook als gemeenteraadslid ontslag zou moeten nemen, hebt u geantwoord te zullen kijken of zij is ingeschreven in de bevolkingsregisters. Dat is natuurlijk geen oplossing, want zij zal daar uiteraard ingeschreven staan.

Ik weet het maar te goed. Vorig jaar heb ik de gemeenteraad van Aalst moeten verlaten omdat ik niet in Aalst sliep, maar ik was wel ingeschreven in de bevolkingsregisters van Aalst. Omwille van het feit dat ik daar niet sliep, heeft men een onderzoek naar mij laten instellen. Als

Caudron

die dame wel mag blijven, terwijl ik ontslag heb moeten nemen, dan begrijp ik het niet meer. Dat zou toch een systeem van twee maten en twee gewichten zijn.

Het verwondert mij dat de aanwezige VLD-raadsleden vandaag niet reageren. Dat verwondert mij van een partij die een nieuwe politieke cultuur hoog in het vaandel draagt en het land op een deftige manier wil gaan regeren. Of moet ik dit stilzwijgen interpreteren als het beamen van mijn stelling? Of voelt de VLD zich nogal verveeld met het geval van de burgemeester van Zwalm?

De voorzitter : De heer De Mol heeft het woord.

De heer J. De Mol : Mijnheer de minister, waarom reageert men niet systematisch op dit soort van beschuldigingen? Als deze beschuldigingen kloppen, dat moet gerechtelijk worden opgetreden. Als de beschuldigingen niet kloppen, dan moet de betrokkenen een recht van antwoord vragen. De procedure bij de administratie kennende, weet ik dat zij daartoe toestemming moeten vragen? Is dat in dit geval en in de vroegere gevallen gebeurd?

Wat het onderzoek betreft, raad ik u aan, mijnheer de minister, dit met zeer bekwame spoed te laten uitvoeren. Het zou kunnen dat bepaalde zaken er op korte termijn anders gaan uitzien. Een intern onderzoek lijkt mij onvoldoende. Een gerechtelijk onderzoek lijkt mij onontbeerlijk. Of het Hoog Comité van Toezicht hieraan te pas moet komen, betwijfel ik wel. In elk geval moet men vlug te werk gaan.

Mijnheer de minister ten slotte, zou ik willen vernemen welke termijn u zich voor dit dossier oplegt en hoe u in de toekomst tegenover dit soort problemen zult optreden. Voor mij is dit niet zozeer een VLD-dossier. Praktijken als deze die hier vandaag zijn aangeklaagd, moeten bij de wortel worden aangepakt. De mogelijkheden om te sjoemelen moeten worden weggenomen, politiek dienstbe-

toon in ruimtelijk ordening moet worden afgeschaft. Alleen een aanpak ten gronde kan nieuwe problemen in de toekomst voorkomen.

De voorzitter : De heer Barbé heeft het woord.

De heer L. Barbé : Mijnheer de minister, het is alleszins een goede zaak dat u een onderzoek hebt gevraagd aan de twee secretarissen-generaal. Het is belangrijk dat dit onderzoek zo snel en zo goed mogelijk wordt afgerond. Dit dossier kent inderdaad een aantal nevenaspecten. Ik meen dat er een gerechtelijk onderzoek moet komen en misschien moet het Hoog Comité van Toezicht wel optreden.

In dit dossier zijn er duidelijk wets-overtredingen gebeurd. Ik heb al twee feiten aangehaald. Deze feiten wettigen volgens mij op zich al tuchtmaatregelen.

Blijft de vraag hoe je dit soort problemen in het algemeen zult aanpakken. Hoe maken we een eind aan krankzinnige situaties op gemeentelijk vlak, aan belangenvermenging, aan het volledig misgroeid sociaal dienstbetoon waarbij men zeker niet meer kan spreken van politieke cultuur en democratie?

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer S. Platteau : Ik zou de heer Caudron willen zeggen dat zijn hele interpellatie uiteindelijk is gebaseerd op een persartikel.

U weet dat ik de plenaire vergadering zeer vaak bijwoon. Net als u heb ik het bewuste artikel gelezen en het onderwerp ervan interesseerde mij. Nochtans werd er tot nu toe nog niets bewezen.

U hebt de minister vragen gesteld en het benieuwt mij ten eerste wat het uiteindelijk antwoord van de minister is.

Ik waardeer de reactie van uw fractieleider, de heer Van Grembergen, die de minister bijtreedt in zijn voornemen om de zaken te onderzoeken vooraleer hij een antwoord geeft.

Indien de feiten worden bewezen, zal ik de eerste zijn om ze te veroordelen.

De heer J. Caudron : Mevrouw de voorzitter, ik zou de heer Platteau willen zeggen dat sommige van deze aantijgingen wel degelijk zijn bewezen. De kerkhofmuur ligt er en de burgemeester geeft schriftelijk toe dat hij hiervoor geen vergunning nodig heeft. Er is dus bewezen dat de wet op een flagrante manier werd overtreden. Hiervan kunnen nog talrijke andere voorbeelden worden aangehaald.

De heer S. Platteau : Voor mij is er niets bewezen, ik wacht af.

De heer J. Caudron : U wacht af en u verwondert zich wellicht over het feit dat een weekblad als Knack, dat bekend staat als VLD-vriendelijk, een dergelijk artikel publiceert. Ik begrijp ten volle dat dit u geen plezier doet.

De heer S. Platteau : Mijnheer Caudron, ik ben ook burgemeester geweest en ik hoef van u geen lessen te ontvangen. Wij mogen in deze zaak in alle vertrouwen het antwoord van de minister afwachten.

De voorzitter : Mijnheer de minister, heeft u hieraan nog iets toe te voegen na de replieken die u heeft gehoord?

Minister T. Kelchtermans : De afspraken omtrent het onderzoek zijn duidelijk. Het administratief onderzoek zal zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd en ik zal hierover verslag uitbrengen in overeenstemming met de afspraken die in dat verband werden gemaakt. De heer De Mol vraagt of de ambtenaren hebben verzocht om een publiek antwoord. Een dergelijk verzoek werd niet ingediend.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heren De Mol, Van Hooland en Van Vaerenbergh en mevrouw Creyf werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens

Voorzitter

een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer L. Pierco tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het geldelijk statuut van het gemeentepersoneel

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Pierco tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het geldelijk statuut van het gemeentepersoneel.

De heer Pierco heeft het woord.

De heer L. Pierco (op de tribune) :

Mevrouw de voorzitter, heren ministers, collega's, net als ik heeft u kunnen vaststellen dat eind juni in de pers heel wat aandacht werd besteed aan het feit dat de minister voor Binnenlandse Aangelegenheden een nieuw sectoraal akkoord heeft afgesloten met de drie traditionele vakbonden die het gemeentelijk en het provinciaal personeel vertegenwoordigen. Ik citeer uit de kranten van die periode : Dit is het resultaat van een akkoord tussen de Vlaamse minister, de Vlaamse gemeenten en de vakbonden. Einde citaat.

Dit onderstelt uiteraard dat de Vlaamse gemeenten akkoord gaan met de voor sommige categorieën vrij forse weddeaanpassing — zeg maar loonsverhoging. Ik voeg hier onmiddellijk aan toe dat deze maatregel vooral geldt voor de laagste **barema's**. In principe hebben wij er geen enkel bezwaar tegen dat deze mensen een beter loon ontvangen.

Wij zijn het er echter niet mee eens dat het akkoord afgesloten werd met de gemeenten vermits de lokale en provinciale besturen niet zijn verte-

genwoordigd in het Vlaams comité C, dat bevoegd is voor deze materie.

Wel werd de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten via een technische werkgroep betrokken bij de voorbereiding van dit akkoord, dat meer dan alleen maar een **loon**-aanpassing is.

Voor zover ik echter meen te weten, is de WSG statutair niet in de mogelijkheid om in deze namens de gemeenten op te treden, was ze niet gemandateerd door de gemeenten en zelfs indien dit zo was zou dit niet hebben gekund zonder een wijziging van de wet van 1976 op het syndicaal statuut.

Mijnheer de minister, in hoeverre zijn de gemeenten door dit akkoord gebonden en is dit te nemen of te laten ? Zijn er varianten mogelijk, wetende dat elke gemeente afzonderlijk via de bevoegde onderhandelingscomités zal moeten beslissen ? Een weddeschaalverhoging van 1 percent die voor alle ambtenaren, van welk niveau ook, door het akkoord gewaarborgd is, brengt voor de gemeenten van het Vlaamse Gewest een meeruitgave mee die door de WSG wordt geraamd op 652 miljoen frank. Voor de OCMW's kan die weerslag worden geraamd op 400 miljoen frank. Vermits de loonaanpassing zich, globaal genomen, situeert tussen 2 tot 4 percent — nadat er reeds een aanpassing van 6 percent is gebeurd — kan u zelf gemakkelijk uitcijferen dat het hier gaat over een aantal miljarden franken meeruitgaven voor de gemeenten en OCMW's. Het is duidelijk dat de budgettaire ruimte voor weddeverhogingen in veel gemeenten niet aanwezig is. De Vlaamse Executieve heeft in het kader van de budgettaire orthodoxie de gemeenten enerzijds verplicht een begroting in evenwicht in te dienen, maar keurt anderzijds een dergelijke meeruitgave goed. Bovendien zullen de vakbonden het argument van dit centraal getekend akkoord aangrijpen om hun eisen kracht bij te zetten. Dat is dan het zoveelste voorbeeld van de centralistische tendens die de huidige Vlaamse Executieve tentoonspreidt. Daarbij wordt de gemeentelijke autonomie weliswaar wettelijk

gerespecteerd, maar ze wordt door allerlei decreten, convenanten, sectoriële akkoorden, enzovoort, voortdurend aangetast.

Mijnheer de minister, in uw beleidsnota bij de begroting voor Binnenlandse Aangelegenheden voor 1993 schreef u zelf : Het is verheugend vast te stellen dat mede dank zij decretale maatregelen alle begrotingen van de Vlaamse steden en gemeenten in evenwicht zijn, hoewel niet ontkend kan worden dat de druk op de begrotingen in een aantal gevallen opnieuw zeer groot wordt. De evolutie van de personeelsuitgaven is zeker niet vreemd aan deze ontwikkeling. Einde citaat.

Een studie, uitgevoerd door het VEV en een aantal Kamers voor Handel en Nijverheid bevestigden dit en beweerden dat de druk het zwaarst is voor de middelgrote en regionale steden. Met de gemeenteraadsverkiezingen voor de deur zal enerzijds de druk van de syndicaten om het sectorieel akkoord uit te voeren zeer groot zijn terwijl anderzijds de voor bepaalde gemeenten reeds hoge fiscaliteit niet kan worden opgevoerd. Tegen die verhoging verzetten wij ons trouwens ronduit. De gemeenten staan dus voor zware keuzen. Naast het financiële aspect bevat het akkoord ook nog andere bepalingen die vooral het administratief statuut wijzigen waar de VLD achter kan staan — zoals de herindeling van de niveaus, de objectivering van de aanwervingen en bevorderingen, de functiebeschrijvingen enzovoort.

Gelet op de koppeling van de weddeaanpassingen aan de wijzigingen van het administratief statuut houdt dit in dat alle gemeenten niet alleen hun administratief statuut dienen aan te passen, maar dat zij ook een nieuwe personeelsformatie moeten opstellen, met daaraan gekoppeld een nieuw geldelijk statuut door de herindeling van de niveaus en het invoeren van de functionele loopbaan. Is deze interpretatie correct ?

Hoeveel tijd hebben de gemeenten hiervoor en wat gebeurt er intussen ? Kan men de nieuwe loonschalen reeds toepassen of moet men wacht-

Pierco

ten tot alle administratieve formaliteiten zijn vervuld om eventueel met terugwerkende kracht en ten vroegste vanaf 1 januari 1994 de nieuwe weddeschalen in te voeren? Ik beoef in ieder geval de gemeenten veel plezier bij de goedkeuring van deze nieuwe statuten gelet op de niet alleen door de VLD geuite waarschuwing tegen de splitsing van het toezicht op de personeelsformatie door de Vlaamse Executieve enerzijds en op het administratief en geldelijk statuut door de provincie anderzijds, gelet bovendien op de korte termijnen van goedkeuring en de vloed aan nieuwe statuten die zowel de Vlaamse Executieve als de provincies zullen moeten verwerken ingevolge de uitvoering van de sectorieel akkoord.

Tot slot kom ik nog even terug op de vormingsplicht en het vormingsrecht van de ambtenaren die eveneens in dit akkoord zijn opgenomen.

Niemand zal het belang van vorming nog ontkennen. Iedereen ging dan ook akkoord met het feit dat in de begroting voor 1993 op het programma 53.1 een bedrag van vijf miljoen frank werd ingeschreven voor toelagen voor initiatieven inzake vorming van lokale ambtenaren. Op het ogenblik van de bespreking in de commissie had de minister nog geen duidelijk zicht op de precieze besteding van dit krediet. Ondertussen zijn er evenwel een aantal maanden verstreken. Mijnheer de minister, graag vernam ik welke de criteria zijn om van deze toelage te kunnen genieten en welke initiatieven of instellingen die vorming voor lokale ambtenaren verzorgen, reeds voor dergelijke toelagen in aanmerking kwamen en welk het bedrag is dat reeds werd uitbetaald of vastgelegd.

De voorzitter : Minister Kelchtermans heeft het woord.

De heer T. Kelchtermans (op de tribune) : Mevrouw de voorzitter, ik bevestig dat ik op 18 juni 1993 in de onderafdeling van het comité C voor het personeel van de gemeenten, de OCMW's en de provincies met de drie representatieve vakorganisaties, CCOD, ACOD en VSOA een secto-

raal akkoord heb afgesloten. Dit akkoord dat kadert in de intersectoriële overeenkomst van 21 mei 1991 en die geldt voor al het overheidspersoneel, zal weldra samen met een toelichtende omzendbrief aan alle betrokkenen worden overhandigd.

Dit akkoord is inhoudelijk zeer belangrijk. Voor het eerst werd namelijk via sectorale onderhandelingen voor het personeel van de lokale en provinciale besturen een akkoord gesloten dat niet louter betrekking heeft op weddeherzieningen, maar waarin ook een bijzondere aandacht werd besteed aan het globale personeelsbeleid en de inpassing ervan in de werking van de gemeentelijke administratie. Er werden concrete maatregelen uitgewerkt die betrekking hebben op de kwaliteit van het bestuur en dus ook van de dienstverlening.

Zoals terecht werd opgemerkt, werd dit akkoord gesloten met de drie representatieve vakorganisaties, vertegenwoordigd in het comité C. Even belangrijk is evenwel het feit dat voor het eerst de gemeenten en de provincies zelf en niet uitsluitend de toezichthoudende overheid het akkoord mee hebben voorbereid. Tijdens de bespreking in de technische werkgroep hebben zij via hun verenigingen rechtstreeks overleg gepleegd met de representatieve vakorganisaties.

De gemeenten en de provincies zijn inderdaad niet effectief vertegenwoordigd in het comité C. Een zodanig belangrijke aanpassing van de geldende statutaire bepalingen van het personeel kon evenwel niet worden gerealiseerd zonder de actieve inbreng van de gemeenten en de provincies. De representatieve werknemersorganisaties hebben dit aangevraagd. In de toekomst moeten de gemeenten en de provincies structureel een plaats in dit onderhandelingscomité krijgen.

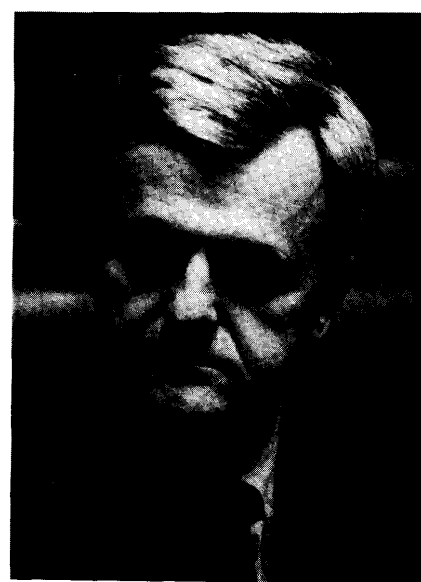
Inhoudelijk is het akkoord verregaand vernieuwend. Het moet de lokale besturen stimuleren tot het voeren van een modern personeelsbeleid. Het principiële uitgangspunt is dat een minder hiërarchische loop-

baanstructuur wordt gecreëerd met een beperking van het aantal graden en waarbij waardevolle personeelsleden via een systeem van functionele loopbanen kunnen doorstoten naar een hogere weddeschaal, met behoud van dezelfde graad, naar analogie van de regeling in de Vlaamse administratie.

Het aantal graden per niveau wordt bijgevolg strikt beperkt. Aan eenzelfde graad kunnen evenwel meerdere weddeschalen worden verbonden en binnen de statutaire bepalingen wordt bovendien op basis van vooraf vastgestelde criteria een veralgemeende evaluatie van ieder personeelslid ingevoerd.

De functionele loopbaan wordt doorlopen via de toekenning binnen eenzelfde graad van een tweede en een derde weddeschaal, rekening houdend met de anciënniteit, de vorming en ook een gunstige beoordeling.

De voorwaarden voor het doorlopen van de loopbaan en vooral de vorming en de evaluatie bieden ruimte om ervaring en aanvullende kennis, inzet en creativiteit te belonen.

VU-Kamerlid Jan Caudron interpeleerde de minister van Binnenlandse Aangelegenheden Theo Kelchtermans (CVP) over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm

Kelchtermans

Via dit stelsel wordt het tevens mogelijk, aan iedere ambtenaar een loopbaanperspectief te bieden, wat belangrijk is voor de motivatie van het personeel.

Vervolgens ga ik in op de concrete vragen. Krachtens de wetgeving op het syndicaal overleg wordt over de aangelegenheden die betrekking hebben op het personeel voorafgaand overleg gepleegd met de vertegenwoordigers van het personeel. Alle representatieve vakorganisaties hebben het akkoord ondertekend en ook de vertegenwoordigers van de gemeenten hebben ermee ingestemd.

De gemeenten moeten uiteraard zelf de beslissing inzake de concrete toepassing nemen. De aangeboden krachtlijnen inzake het personeelsbeleid en de statutaire bepalingen vormen een gemeenschappelijk minimaal kader voor het geheel van het personeel van de lokale en provinciale overheden.

De besturen zullen dit kader vrij aanvullen, rekening houdend met de grootte van het bestuur, specifieke situaties, omvang van het personeelsbestand en de functionele organisatie van het bestuur. In het akkoord is bepaald dat het ten vroegste van toepassing wordt op 1 januari 1994. De gemeenteraden kunnen bijgevolg besluiten tot een toepassing op een latere datum. Daarnaast is uitdrukkelijk bepaald dat de besturen kunnen besluiten de toepassing per niveau van het personeel in de tijd te spreiden, zodat de invoering geleidelijk verloopt en de financiële weerslag wordt gemilderd via een gefaseerde uitvoering.

Wat de financiële weerslag betreft tonen simulaties aan dat de bruto loonkost tengevolge van het akkoord verhoogt met 2 tot 4 percent, de patronale bijdrage inbegrepen. De vertegenwoordigers van de gemeenten hebben terzake gesteld dat zij het eens zijn met het principe van een betere honorering van de ambtenaren. Het staat hen vrij om het aantal te verminderen ten voordele van de kwaliteit.

Tot slot stelden de vertegenwoordigers van de gemeenten dat zij dit akkoord volop steunen, doch dat de gemaakte afspraken inzake de groei van het Gemeentefonds moeten worden nagekomen. Wij wensen onze engagementen onverkort na te komen. In 1994 groeit het Gemeentefonds conform de decretaal bepaalde parameters met 4,28 percent bij een inflatie van 2,93 percent. Dat is een groei met 1,6 miljard frank tegenover 1993.

Ook de gemeenten zelf moeten hun verantwoordelijkheid nemen op het financiële vlak. Het is duidelijk dat krachtens artikel 252 van de nieuwe Gemeentewet de begrotingen in geen geval deficitair mogen zijn. De toezichhoudende overheid zal daar consequent op toezien. De gemeenten die dit sectoriaal akkoord invoeren, moeten bijgevolg in de nodige financiële middelen voorzien, zoniets is de begroting niet voor goedkeuring vatbaar.

Wat het administratief en geldelijk statuut betreft, kan ik het volgende zeggen. Het nieuwe stelsel houdt naast een nieuwe indeling in graden ook nieuwe wervings- en bevorderingsvoorwaarden en nieuwe weddeschalen in. Ook worden bepaalde toelagen afgeschaft. Het is ook logisch dat de gemeentelijke en provinciale overheden hun personeelsformatie en het administratief en geldelijk statuut van hun personeel aanpassen. Het is trouwens essentieel dat de gemeenten en provincies de rechten en de plichten van hun personeel in het statuut vaststellen. Ik herhaal dat het sectoriaal akkoord terzake een raamkader biedt dat de besturen verder zelf binnen hun autonomie zullen moeten invullen.

Op uw derde vraag in verband het begrotingskrediet voor de vorming kan ik zeggen dat in mijn begroting Binnenlandse Aangelegenheden inderdaad een bedrag van 5 miljoen frank werd ingeschreven voor initiatieven in het kader van de vorming van lokale ambtenaren. Het ligt in mijn bedoeling dit krediet te besteden en ook uit te breiden, rekening houdende met het huidige sectorale akkoord. Daarin bekleedt de vor-

ming van de ambtenaren een belangrijke plaats. Zoals u weet, werden er in de meeste Vlaamse gemeenten op ons initiatief ambtenaren aangesteld die als coördinatoren verantwoordelijk zijn voor de vorming binnen hun bestuur. Zij overleggen per provincie en samen met mijn administratie en mijn kabinet. Voor de vorming van die coördinatoren wordt binnen het krediet van 5 miljoen frank een toelage vrijgemaakt van maximaal 2,5 miljoen frank voor het Instituut Administratie Universiteit. Deze toelage wordt toegekend in het kader van een vormingscyclus voor gemeentelijke vormingscoördinatoren, georganiseerd door het IAU, in samenwerking met de administratie Binnenlandse Aangelegenheden van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Ook het Gemeentekrediet werkt daaraan mee en de afdeling sociale pedagogie van de KUL. De toelage bedraagt de helft van het inschrijvingsgeld. Per deelnemer zal zo 15.000 frank worden toegekend. Daarnaast zal een vademecum voor alle vormingscoördinatoren in alle Vlaamse gemeenten worden ontwikkeld op basis van deze vormingscyclus. Het krediet dat op mijn begroting is ingeschreven voor vormingsinitiatieven zal dus uitsluitend worden gebruikt voor initiatieven die kaderen in de uitvoering van het gedeelte vorming, beschreven in het sectoraal akkoord van 18 juni 1993. De juiste modaliteiten liggen nog niet helemaal vast, maar er wordt wel reeds ernstig overlegd binnen de stuurgroep inzake de vorming, waarin vertegenwoordigers zitten van mijn kabinet en mijn administratie, van de provincies en de gemeenten.

De voorzitter : De heer Pierco heeft het woord.

De heer L. Pierco : Mevrouw de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord.

Enerzijds blijf ik het een beetje moeilijk hebben met de bewering dat de gemeenten bij de onderhandelingen werden betrokken. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten heeft immers van geen enkele gemeente een mandaat gekregen om in hun naam te onderhandelen en dat

Pierco

akkoord te ondertekenen. Als we dit in de toekomst willen vermijden, moeten wij een aantal maatregelen nemen om dit wettelijk te maken.

Anderzijds had ik gevraagd of er nog alternatieven waren. Ik verneem van de minister dat het enige alternatief eigenlijk is te trachten de financiële weerslag van de loonsverhogingen in de tijd te spreiden. Bovendien neem ik nota van het feit dat men inderdaad naar een nieuwe personeelsformatie moet evolueren vermits er nu eenmaal andere niveaus bestaan.

In ieder geval stel ik met vreugde vast dat, wat betreft de toepassing van het krediet van vijf miljoen frank, er al heel wat werk is geleverd. Ik neem eveneens nota van het feit dat de minister dit krediet ook in de toekomst wil bestendigen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, en mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het taalgebruik in de Brusselse ziekenhuizen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Vaerenbergh tot de heer Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, en mevrouw Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het taalgebruik in de Brusselse ziekenhuizen.

De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer E. Van Vaerenbergh (op de tribune) : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, in het jaar 1983 heeft het Verbond voor het

Vlaams Overheidspersoneel (VVO) een klacht ingediend bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in verband met de taaltoestanden in de Brusselse OCMW-ziekenhuizen. In 1991 heeft de Vaste Commissie voor Taaltoezicht een éénparig advies uitgebracht over deze toestand. De vaststellingen van deze commissie en de adviezen die zij uitbracht, luiden als volgt.

De betrekkingen in de OCMW-ziekenhuizen, die gelijk zijn aan of hoger zijn dan die van afdelingschef, moeten in principe op gelijke mate zijn verdeeld, fifty-fifty. Men heeft echter vastgesteld dat dit niet het geval was.

Een tweede vaststelling was dat de private medewerkers — onder andere de geneesheren — die omgang hebben met het publiek, een aan die functie aangepaste kermis van de tweede taal moeten bezitten ongeacht de aard van de rechtsverhouding van de bekleeder van het ambt en de opdrachtgever. Met andere woorden, of het nu statutair personeel, contractueel aangeworven personeel of zelfs personeelsleden betreft die in vrij dienstverband staan en dus per prestatie worden betaald, zij dienen minstens een aangepaste taalkennis te hebben.

Een derde vaststelling was dat de patiënten, zowel de Nederlandstaligen als de Franstaligen, het recht hebben om in hun eigen taal te worden ontvangen en behandeld door de beoefenaars der geneeskunde van de OCMW-ziekenhuizen gelegen in Brussel-hoofdstad.

Een volgende aanbeveling was dat de overheid statutaire geneesheren moet aanwerven die voldoen aan de taalwetgeving, waarbij het inschakelen van zelfstandige geneesheren de uitzondering moet blijven.

Ten slotte stelde de Vaste Commissie voor Taaltoezicht dat het numeriek gebrek aan evenwicht, in de Brusselse OCMW-ziekenhuizen, ten nadele van de Nederlandstaligen, dient te worden weggewerkt.

Dit zijn dus de vijf vaststellingen en

aanbevelingen die de Vaste Commissie voor het Taaltoezicht overmaakte aan de klager, het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel. Deze vaststellingen werden echter ook meegedeeld aan de Brusselse hoofdstedelijke instellingen, aan de vice gouverneur van Brabant — die bevoegd is voor het taaltoezicht in de 19 gemeenten van Brussel — en aan de minister van Sociale Zaken.

Mijnheer de minister, tot op dit ogenblik heeft men nog altijd geen gevolg gegeven aan de aanbeveling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht omdat één van de Brusselse ministers, de heer Gosuin, weigert deze aanbeveling over te maken aan de OCMW-besturen en aan de OCMW-ziekenhuizen. Deze situatie is onvoorstelbaar.

Uit onderzoeken van de KU-Leuven en de ULB over de taaltoestanden in de Brusselse ziekenhuizen, blijkt dat ongeveer 58 percent van de Nederlandstaligen die naar de Brusselse OCMW-ziekenhuizen worden doorverwezen, op een niet-correcte manier ontvangen worden en dat zij verplicht zijn zich in het Frans uit te drukken om zich verstaanbaar te maken.

Uit dezelfde onderzoeken blijkt eveneens dat ongeveer 38 percent van de mensen de Franse taal niet machtig is. Deze ziekenhuizen zijn sterk deficitair.

Men kan zich dus vragen stellen over de manier van subsidiëring van deze ziekenhuizen. Het staat immers ontegensprekelijk vast dat de taalwetgeving in ons land van openbare orde is en door elke overheid gerespecteerd moet worden.

Naar aanleiding van de inspanningen van onze gemeenschap om vreemdelingen in onze maatschappij te integreren en de mogelijkheid om bij eventueel ziekenhuisbezoek, van een tolk gebruik te maken, heb ik aan minister Demeester een schriftelijke vraag gesteld over de taaltoestanden in de Brusselse ziekenhuizen.

De minister heeft mij geantwoord dat zij heeft vastgesteld dat de inrichten-

Van Vaerenbergh

de machten, de lagere besturen die de ziekenhuizen beheren en de voogdijinstanties niet bij machte zijn om corrigerend op te treden. Zij stelde duidelijk dat de moraliteit van de ondergeschikte besturen en van de hogere overheid die met het toezicht belast is, in vraag moet gesteld worden.

Deze elementen zijn de aanleiding voor mijn interpellatie. Wij hebben vastgesteld dat de Franstalige Gemeenschapsraad de procedure van het belangenconflict inroept omdat de Vlaamse Raad een decreet wil uitvaardigen inzake het woonrecht. Wij stellen ook vast dat de taalwetgeving die ongeveer 30 jaar geleden uitgevaardigd werd, tot op heden nog niet correct nageleefd wordt.

De Rechten van de Mens waarmee de Franstaligen zo graag schermen, gelden ook voor de Brusselse Vlamingen en voor de talrijke Vlamingen die beroep doen op de OCMW-ziekenhuizen en de private instellingen in het Brusselse die aan het bi-communautaire stelstel onderworpen zijn.

De Volksunie vraagt zich ondermeer af of de Vlaamse regering, als uiterste middel om de aandacht van de publieke opinie te vestigen op de situatie waarbij met de rechten van de zieken een loopje wordt genomen, niet moeten overwegen om het belangenconflict in te roepen om de mensenrechten en de taalwetgeving die in de federale Grondwet en in vele internationale verdragen verankerd zijn, te laten respecteren. Men kan zich inderdaad de vraag stellen of de federale regering en de Vlaamse regering geen overleg moeten plegen over de situatie in de Brusselse ziekenhuizen. Ik ben van mening dat deze mogelijkheid moet onderzocht worden.

De Volksunie is bereid aan de Vlaamse regering te vragen of dit niet het uiterste middel is om de taalwetgeving in de Brusselse ziekenhuizen te doen respecteren.

De **voorzitter** : Mevrouw Creyf heeft het woord.

Mevrouw S. Creyf (op de tribune) :

Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik ben het in grote lijnen eens met de heer Van Vaerenbergh. De ingediende tekst van de interpellatie van de heer Van Vaerenbergh is de tekstuele weergave van een persbericht van het Overlegplatform Vlaamse Gezondheidszorg Brussel, waarnaar hij trouwens in zijn uiteenzetting heeft verwezen.

Daarmee wil ik vooral zeggen dat collega Van Vaerenbergh in goed gezelschap verkeert, want het Overlegplatform Vlaamse Gezondheidszorg Brussel levert bijzonder goed werk in de verdediging van de fundamentele rechten van de Nederlandstalige patiënten in de ziekenhuizen van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

De Nederlandstalige patiënten vertegenwoordigen ongeveer 30 percent van alle patiënten, Brusselse Vlamingen en Vlamingen van buiten Brussel, in de Brusselse ziekenhuizen. Uit studies en getuigenissen blijkt dat er taalproblemen bestaan en dat Nederlandstaligen niet altijd en overal worden onthaald met respect voor hun eigen taal.

Dat sommige Nederlandstaligen de kwaliteit van de verzorging het belangrijkste vinden en de taal minder belangrijk, doet niets af van het feit dat in sommige Brusselse ziekenhuizen, en vooral in de OCMW-ziekenhuizen, de Nederlandstaligen minder goed worden onthaald en dat er een ondervertegenwoordiging is van Nederlandstalige artsen en Nederlandstalig personeel.

De vraag die wij in deze vergadering moeten stellen is, of de Vlaamse Gemeenschap over middelen beschikt om in deze aangelegenheid een rol te spelen. Het is duidelijk dat de Vlaamse regering niet bevoegd is voor de Brusselse ziekenhuizen. De Brusselse ziekenhuizen behoren immers tot de bi-communautaire sector in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest — met uitzondering van de universitaire ziekenhuizen en een kleiner psychiatrisch ziekenhuis met 44 bedden dat voor de Vlaamse Gemeenschap heeft gekozen.

Het is de Gemeenschappelijke Ge-

meenschapscommissie en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie die voor de Brusselse ziekenhuizen bevoegd zijn.

Wat kan de Vlaamse Gemeenschap dan doen ?

Ik meen dat het goed is een onderscheid te maken tussen, enerzijds, de OCMW-ziekenhuizen die bi-communautair zijn krachtens de wet en, anderzijds, de particuliere ziekenhuizen die kozen voor het bi-communautair statuut.

De OCMW-ziekenhuizen vallen onder de toepassing van de taalwetgeving in de openbare sector. De taalwetten worden overtreden en tot nog toe is er in feite geen middel gevonden om de correcte uitvoering van de taalwetten af te dwingen.

Na onderzoek van klachten heeft de Vaste Commissie voor Taaltoezicht op 30 mei 1991 een eenparig advies uitgebracht. Collega Van Vaerenbergh heeft dit advies voorgelezen. Volgens mijn informatie zou de brief die moest worden verstuurd naar de OCMW-voorzitters met de opdracht ervoor te zorgen dat Nederlandstaligen in hun eigen taal worden opgevangen, niet zijn verzonden omdat één lid van het Verenigd College deze brief niet — of nog niet — heeft ondertekend.

Mijnheer de minister, kan u die met adviserende stem deel uitmaakt van het Verenigd College, hieraan iets doen ?

Voor de particuliere ziekenhuizen bestaat stricto **sensu** geen wettelijke verplichting inzake taalgebruik. Vermits de ziekenhuizen echter zelf kozen voor het bi-communautaire statuut, mag een openheid naar de beide gemeenschappen worden verondersteld en vereist.

Het is de vraag welke middelen er ter beschikking zijn om dit af te dwingen.

Mijnheer de minister, denkt u dat er op een of andere manier repressief kan worden opgetreden, of moet er vooral via stimulansen worden ge-

Creyf

werkt om het onthaal van Nederlandstaligen te verbeteren. Wat in geen geval zou mogen gebeuren, is dat de Vlamingen op basis van die toestanden uit de Brusselse ziekenhuizen zouden wegblijven. Wij mogen het terrein niet opgeven en volledig overlaten aan de Franstaligen.

Uitsluitend Nederlandstalige ziekenhuizen zijn evenmin een oplossing.

De enige oplossing is en blijft dat de beide gemeenschappen in taal en cultuur worden gerespecteerd.

De voorzitter : De heer De Boeck heeft het woord.

De A. De Boeck (op de tribune) :

Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, waarde collega's, ik richt mij in het bijzonder tot de heer Van Vaerenbergh om te zeggen dat het vandaag precies een jaar geleden is dat het Agalev-Raadslid Dolf Cauwelier, zetelend in de Brusselse Raad, de kat de bel aanbond in verband met de problematiek die u daar net uiteenzette.

U haalde omzeggens alle punten die in het rapport staan aan en mevrouw Creyf vulde dit aan.

Ik zal mij dan ook beperken tot het formuleren van enkele ideeën van mijn fractie ter zake.

Het unaniem advies van 30 mei 1991 van de tweetalige Vaste Commissie voor Taaltoezicht, drong er bij het College op aan spoedig maatregelen te treffen opdat het OCMW ervoor zou zorgen dat de zieken die in hun instellingen worden behandeld, zowel door het administratief en het verplegend personeel als door het medisch korps volgens hun wens in het Nederlands of in het Frans worden opgevangen. Dit verzoek bleef tot op heden dode letter.

Ten aanzien van de private bicommunautaire instellingen werd geen enkele systematische actie ondernomen om hen erop te wijzen dat zij ook de Nederlandstalige patiënten in hun moedertaal moeten onthalen en verzorgen, althans indien zij het statuut

en de betoelaging van een bicommunautaire instelling willen bewaren.

Dergelijke actie werd nochtans in het vooruitzicht gesteld door de Brusselse regeringsverklaring van 1989.

Bovendien stellen wij vast dat de Brusselse gewestregering reeds de nodige wettelijke schikkingen trof om het deficit van sommige OCMW-ziekenhuizen te financieren met geld afkomstig van de gewesten. In officiële taal wordt dit de ordonnantie herfinancieringsfonds van de gemeentelijk ke thesaurieën genoemd. Dat gebeurde zonder dat daarbij een sanering van de onwettige taaltoestanden als voorwaarde werd gesteld, hetgeen nochtans best had gekund en volgens ons trouwens had moeten gebeuren.

Wij suggereren het volgende. Ten eerste, dat het College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie onverwijld het advies van 30 mei 1991 van de tweetalige Vaste Commissie van Taaltoezicht ten aanzien van de OCMW-ziekenhuizen loyaal en integraal zou uitvoeren.

Ten tweede, dat de gewestregering bij het eventueel toekennen van gewestgeld aan deficitaire OCMW-ziekenhuizen in het opgelegde saneringsplan expliciet controleerbare richtlijnen zou inschrijven om de toepassing van de taalwetten te garanderen.

Ten derde, dat het College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, verantwoordelijk voor de bicommunautaire instellingen, zelf het initiatief zou nemen voor een actieve sensibiliseringscampagne ten aanzien van de zorgenverstrekkers en de directies van deze instellingen, teneinde hen te helpen zich dusdanig te organiseren dat zij in feite een volwaardige gezondheidszorg kunnen bieden aan beide taalgroepen.

Ten slotte, dat de verantwoordelijken van zowel de Nederlandstalige als Franstalige organisaties van zorgenverstrekkers — de artsen, de thuiszorg, de ziekenhuisverpleging, de rusthuiszorg, de AIDS-hulp, de drugsbehandeling, en andere — op

een serene maar overtuigende wijze hun leden zouden oproepen zich in alle omstandigheden taalhoffelijk te gedragen.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer J. Van Hauthem (op de tribune) : Mevrouw de voorzitter, ik sluit mij graag aan bij de interpellatie van de heer Van Vaerenbergh in verband met de taalmistoestanden in de Brusselse ziekenhuizen, meer bepaald in de Brusselse OCMW-ziekenhuizen. Ik zal geen opsomming meer geven van de resultaten van de studies over deze problematiek. Die zijn hier reeds aan bod gekomen.

Feit is dat de taalwetgeving nog steeds niet wordt nageleefd, noch naar de letter, noch naar de geest van de wet. Wij spreken hier wel degelijk over de taalwet van begin van de jaren zestig, waarvan een vooraanstaand redacteur van De Standaard nog niet zo lang geleden beweerde dat alles in orde was en dat er absoluut geen verenigingen meer nodig waren om een correcte toepassing ervan te eisen en eventueel af te dwingen.

De klacht dat de taalwetten niet worden nageleefd, is niet nieuw. Zij is zo oud als de taalwetten zelf. Inderdaad, de taalwetgeving is nooit correct toegepast, noch bij het begin, noch op dit ogenblik, nu wij ongeveer 30 jaar verder zijn. En dan maar spreken over federale loyaliteit !

Intussen zijn er het Brusselse Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie die inzake de OCMW-ziekenhuizen bevoegd is. Men kent ons standpunt over de hele Brusselse constructie. Wij hebben er altijd voor gewaarschuwd dat in dat geval de taalwetgeving waarschijnlijk nooit correct zou worden toegepast en dat de middelen om dat af te dwingen, ons ontnomen waren.

Vandaag stellen wij vast dat er in de Vlaamse Raad wordt geïnterpelleerd over deze wantoestanden. Welnu, ik heb niets tegen zo'n interpellatie. Integendeel. Men moet echter beseffen dat de Vlaamse Raad inzake

Van Hauthem

OCMW-ziekenhuizen in Brussel helemaal niet bevoegd is, omdat de huidige Sint-Michielspartijen bij de vorige staatsvorming die materie aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie hebben overgedragen.

Men zal wel opwerpen dat alle verordeningen in de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie met een dubbele meerderheid moeten worden genomen, namelijk in elke taalgroep, en dat het College paritair is samengesteld uit de leden van het College van enerzijds de Vlaamse en anderzijds de Franse Gemeenschapscommissie.

Wij zien vandaag, mijnheer de minister, wat die zogenaamde garanties inhouden. Ik heb ook de discussie over de regeringsverklaring van het Verenigd College bijgewoond en inderdaad, op papier staat dat de taalwetgeving ook inzake de OCMW-ziekenhuizen moet worden gerespecteerd. Wat is er in de vier jaar dat de Brusselse asssemblées werken — zij werden in juli 1989 geïnstalleerd — eigenlijk verbeterd? Ik denk bijzonder weinig. Erger, ik meen dat de toestand er nog op achteruit is gegaan!

Daar zitten wij dan met een meerderheid in beide taalgroepen! Daar zitten wij dan met een pariteit in het College! Wanneer de heer Van Vaerenbergh terecht meldt dat de heer Gosuin weigert het advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht naar de bevoegde instanties, in dit geval de OCMW-besturen, door te sturen, dan vraag ik mij af wat de Nederlandstalige leden van het College daar eigenlijk doen. Immers, zonder hen kan er geen beslissing worden genomen op welk vlak ook.

Waarom gebruiken zij het feit dat er pariteit moet zijn, dat er bij consensus moet worden beslist, niet om te zeggen dat zij hun medewerking niet langer verlenen als op hun eis niet wordt ingegaan?

Met andere woorden men heeft theoretisch nu eens de mogelijkheid

om een aantal dingen te realiseren en men doet het dan nog niet. Die pariteit is dus eigenlijk een schijnpariteit, dit is een maatregel geweest om ons zand in de ogen te strooien en ons te zeggen hoe goed de waarborgen wel waren voor de Nederlandstaligen in het toen opgerichte Brusselse gewest.

Meer nog: als ik de teksten van de bijzondere wet op de staatsvorming goed kan lezen, gaat het Verenigd College veranderen. Het zal worden aangevuld met de gewestelijke staatssecretarissen. Als ik mij vergis, moet u mij tegenspreken, maar dat betekent volgens mij dus dat er geen N2-F2 verhouding meer zal zijn, maar een N3-F5 verhouding. Het zal dus uit zijn met de pariteit in het Verenigd College.

De voorzitter: Mevrouw Creyf vraagt het woord.

Mevrouw S. Creyf: De staatssecretarissen worden toegevoegd aan het college van de gemeenschap waartoe ze behoren, maar niet aan het Verenigd College, zodat inderdaad de pariteit wordt bewaard. De minister-voorzitter blijft toegevoegd aan het Verenigd College als waarnemer en als voorzitter. De staatssecretarissen worden niet toegevoegd aan het Verenigd College.

De heer J. Van Hauthem: Ik zou er graag de teksten nog eens op nalezen. Als ik mij vergis, dan vergis ik mij en wil ik dat gerust aannemen.

Mevrouw S. Creyf: Deze zaken werden na het leescomité en in de commissie gewijzigd. Men had dit over het hoofd gezien, maar ik ben zeker dat wat ik zeg, klopt.

De heer J. Van Hauthem: Als die na de bespreking in de commissie werden gewijzigd, zou ik zeggen: des te beter. Het feit echter dat men alleen al hieraan had durven denken, dat men in het begin, toen de grote krachtlijnen van het Sint-Michielsakkoord bekend waren, er aan dacht ook de voorzitter van de Brusselse Gewestexecutieve lid te laten worden van het college van zijn taalgroep en dan dus ook van het Verenigd College, zegt al genoeg. Het feit dat hij

dan eist dat in de gewestelijke executieve allerlei aan bod zou komen, zoals vermeld door een collega van Agalev, en zou dienen als voorwaarde voor allerlei verdere subsidiëring, roept bij mij de vraag op: waarom is dit nog niet gebeurd op dit ogenblik?

Ik herhaal mijn stelling dat het in theorie — wellicht niet in de praktijk, want dat is altijd een ander paar mouwen — beter ware geweest alles inzake Brussel, wat dan toch niet aan ons toekwam, onder federale voogdij te laten. Dan hadden wij misschien ook wel de pariteit, maar hadden wij ten minste als Vlamingen een parlementaire meerderheid. Nu bevinden wij ons in een situatie met een zogezegd paritair samengestelde executieve, waar wij blijkbaar de macht die wij krijgen niet kunnen of willen gebruiken. Daarnaast hebben wij dan nog een minderheidsparlement.

Ik ben het dus volledig eens met de interpellatie van de heer Van Vaerenbergh. Ik zou er wel aan toevoegen: berouw komt na de zonde!

De voorzitter: De minister heeft het woord.

Minister H. Weckx (op de tribune): Mevrouw de voorzitter, dames en heren, de heer Van Vaerenbergh heeft gelijk, dit probleem is een oud zeer. Ik ben gedurende vijftien jaar voorzitter geweest van de Nederlandse Cultuurcommissie (NCC) in Brussel en heb dus van in het begin van de jaren zeventig dit probleem op het politieke terrein kunnen volgen.

Ik erken dat er tot op vandaag weinig vooruitgang is geboekt in deze in de eerste plaats humanitaire kwestie. Toch wil ik erop wijzen dat Vlaamse beleidsverantwoordelijken getracht hebben via humanitaire motiveringen een oplossing af te dwingen bij consensus, want zoals u weet, ligt de afdwingbaarheid van ons wettelijk arsenaal voor Brussel bijzonder moeilijk. Wij zijn daar tot dusver niet in geslaagd. In het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie is dit probleem herhaaldelijk door de Vlaamse ministers ter sprake gebracht. Door

Weckx

het feit echter dan één minister, die een beslissende stem heeft in deze zaak, een circulaire die al maanden klaar ligt, weigert te ondertekenen zijn de OCMW-ziekenhuizen — want daar gaat het hier alleen over — nog niet in gebreke kunnen worden gesteld, ten einde eventueel maatregelen te nemen na een ingebrekestelling.

Deze kwestie die inderdaad zeer penibel is, is dus tot op vandaag nog niet opgelost. Ik hoor in de wandelingen van collega's die wel een beslissende stem hebben in het College — en ik geef toe dat een stem die louter adviserend is nogal frustrerend is, vooral in humanitaire materies als deze — dat er na het reces een deblokkering zou komen.

Indien de betrokken minister blijft weigeren om te tekenen, dan zouden andere ministers die ook een bevoegdheid voor de ziekenhuizen in Brussel hebben, gezamenlijk een initiatief nemen. Men zoekt dus naar een oplossing en ik hoop samen met u dat die er vlug komt.

Als het dan toch allemaal zo moeilijk is, zou men zich kunnen afvragen of het wel zin heeft de bicommunautaire sector in Brussel aan te houden. Een voorzichtige houding lijkt hier geboden. Toen de Brussel-wet instellingen uit de welzijns- en gezondheidssector de mogelijkheid bood te kiezen voor een Frans regime, een Vlaams regime of een bi-communautair regime, hebben van de 344 toen in Brussel aanwezige rusthuizen 242 voor het bi-communautaire regime gekozen. Van de 56 ziekenhuizen — algemene ziekenhuizen, psychiatrische ziekenhuizen en zogenaamde V-diensten zijn er 51 bi-communautair gebleven, 2 hebben voor de Vlaamse Gemeenschap gekozen en 3 voor de Franse Gemeenschap.

Indien wij dus een einde zouden willen stellen aan het bicommunautaire stelsel in Brussel omdat het niet functioneert — hoewel niemand dit tot dusver ooit heeft beweerd — zouden wij het gevaar lopen dat de Vlamingen in en rond Brussel, die zich willen

laten verzorgen in een Brussels ziekenhuis, niet voldoende instellingen meer vinden om hen de zorgen toe te dienen waarop zij recht hebben.

Ik weet dat hierover reeds een langdurig debat is gevoerd, ook in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Deze zaak is reeds ontelbare malen te berde gebracht in het Verenigd College en er werden talrijke humanitaire argumenten aangevoerd.

Wij moeten ons daarom thans de vraag stellen welke inbreng de Vlaamse Gemeenschap heeft in deze problematiek. Ik heb deze zaak nog niet helemaal onderzocht, de heer Van Vaerenbergh heeft mij echter geïnspireerd tot nader onderzoek met betrekking tot de problematiek van het belangenconflict. Wij kunnen het belangenconflict echter niet inroepen voor de taalwetproblematiek, vermits deze een federale bevoegdheid is gebleven.

Er bestaat misschien wel een andere mogelijkheid om het belangenconflict in te roepen. Ik stel trouwens vast dat de andere gemeenschap soms belangenconflicten inroept voor materies waarvoor zij geenszins bevoegd is. Ik verwijs in dat verband naar de geschiedenis rond het vliegveld van Grimbergen.

Wij hebben echter te maken met een bijzonder delicate aangelegenheid. Men zou ook kunnen overwegen om de toevoer van toelagen af te snijden voor de bicommunautaire instellingen die de toepassing van de taalwetgeving niet respecteren. Men moet zich er echter van bewust zijn dat in de gezondheidszorgen en in de ziekenhuizen de toelagen worden vastgelegd op basis van de ligdagprijs, die nog steeds behoort tot de federale bevoegdheid. Voor de dagelijkse exploitatie worden de ziekenhuizen dus vergoed via de voorschotten op grond van de ligdagprijs.

De bouwsubsidies van de ziekenhuizen behoren echter wel tot de bevoegdheid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van het Verenigd College. Op dit ogenblik zijn er echter bijzonder weinig

kredieten, die dan nog bestemd zijn voor twee ziekenhuizen : een privé-ziekenhuis, dat niet onderworpen is aan de taalwetgeving, en één van de grote Brusselse OCMW-ziekenhuizen.

Indien men in het Verenigd College een akkoord zou bereiken om deze methode toe te passen, wat ik ten zeerste betwijfel, zou men toch sterk benadeeld zijn omdat er uiteraard protest zou rijzen indien men de investeringskredieten voor een bepaald ziekenhuis zou verminderen of afschaffen. Uiteindelijk zou dit ziekenhuis nog grotere verliezen boeken en op de duur de deuren moeten sluiten, waardoor het niet langer in staat is om verzorging te bieden.

Het is met andere woorden een vrij ingewikkelde situatie, niet alleen op juridisch vlak, maar ook en vooral op het terrein zelf. Het is een bijzonder pijnlijke geschiedenis, maar ik wil wel vanuit de Vlaamse regering onderzoeken hoe wij, eventueel langs de procedure van de belangenconflicten, op onze beurt de kat de bel kunnen aanbinden om duidelijk te maken dat deze toestanden op humanitair vlak totaal onaanvaardbaar zijn en moeten ophouden te bestaan. Het gaat toch om periodes in het leven van de mens waarin hij in grote nood verkeert en dan nog gebruik moet maken van een andere taal dan zijn moedertaal om zich uit te drukken. Ondanks de beperkte bevoegdheden die de Vlaamse Gemeenschap op dat vlak heeft — en we zullen nog moeten onderzoeken welke die zijn — moeten wij alles in het werk stellen om een oplossing te vinden. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer E. Van Vaerenbergh : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben het natuurlijk met u eens dat het hier gaat om een zeer delicaat probleem. Ook de manier waarop het Vlaams parlement en de Vlaamse regering zouden kunnen optreden, is uiterst delicaat. Ik denk aan drie zaken. Ik zal volgende vrijdag dezelfde interpellatie houden tot de federale minister van Binnenlandse Zaken die het taaltoezicht onder

Van Vaerenbergh

zijn bevoegdheid heeft langs de vice-gouverneur van Brabant en tot de federale minister van Sociale Zaken. Ik ben namelijk van oordeel dat de taalwetgeving van openbare orde is. Wij zijn beiden advocaat en wij weten dat ook in de vonnissen gezegd wordt dat de vonnissen nietig zijn indien de taalwetgeving niet wordt gerespecteerd. Ook in de materie de we vandaag behandelen geldt het principe dat iedere beslissing die niet conform is met de taalwetgeving, in se ook nietig is. Ik ga zeer ver wat dat betreft en ik zal dat ook aan de federale ministers mededelen.

Ten tweede, is de bevoegdheid van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht uitgebreid. Ik vraag u na te gaan in hoeverre de Vaste Commissie voor Taaltoezicht dit met een advies, dat voordien afgeleverd is geworden, in de toekomst afdwingbaar zou kunnen maken. Het is belangrijk te weten dat de Sint-Michielsakkoorden op dat vlak bepaalde mogelijkheden inhouden.

Ten derde, ben ik van oordeel, samen met een aantal andere collega's, dat wij de procedure van de belangenconflicten kunnen invoeren. Wij zijn toch ook bevoegd voor de Vlamingen in Brussel. De minister van Welzijn en Gezin en Gezondheidsinstellingen moet ervoor zorgen dat de mensen in hun totaliteit worden opgevangen. Het is onze taak erover te waken dat de Brusselse Vlamingen inzake gezondheid niet benadeeld worden. De internationale verdragen die worden gesloten, waarborgen voor iedereen de toegang tot de openbare besturen, administraties, gezondheidsinstellingen, enzovoort. Ik ben van oordeel dat wij hier het belangenconflict moeten invoeren. Ik zal dus samen met heel wat collega's in deze Vlaamse Raad een met redenen omklede motie indienen waarin ik vraag dat de Vlaamse regering alles zou doen om de rechten van de Vlamingen in Brussel af te dwingen en om het belangenconflict in te roepen en een overleg tussen federale regering en executieve zou aanvragen.

De voorzitter : De heer Van Hautem heeft het woord.

De heer J. Van Hautem : Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het antwoord van de minister bevestigt dat de Vlaamse Raad terzake geen enkele bevoegdheid heeft.

Mijnheer de minister, sta mij toe dit nogmaals te herhalen. U doet namelijk een aantal suggesties aan de Nederlandstalige leden van het Verenigd College. U zegt dat misschien via de bouwtoelage kan worden gewerkt of dat de toevoer van financiële middelen, meer bepaald met betrekking tot de investeringskredieten, kan worden afgesneden.

Geloof u dit werkelijk ? Indien men er ondanks de concensusregel en het vetorecht niet in slaagt een wetgeving afdwingbaar te maken, hoe kan dan als sanctie de toevoer van de financiële middelen aan bepaalde ziekenhuizen worden afgesneden, of druk worden uitgeoefend via de bouwtoelagen. Dit is onmogelijk.

Mijnheer Van Vaerenbergh, uw partij zetelt samen met de heer Gosuin van het FDF in de gewestexecutieve. Deze man ligt dwars en ik vraag mij af waarom de Nederlandstaligen bij andere dossiers ook niet gaan dwarsliggen, ten einde hun eisen af te dwingen. Zij kunnen dit, maar zij willen het niet doen. Er is namelijk een verschil in mentaliteit. In het verleden is reeds gebleken dat de Franstaligen de taalwetgeving niet willen toepassen en dat de Nederlandstaligen hiertegen niet willen ingaan omdat anders de communautaire vrede in het gedrang zou komen.

Mijnheer de minister, een ander taaldossier is dat van het openbaar vervoer in Brussel. Dit probleem is u bekend, ook daar is er pariteit in de Brusselse Gewestexecutieve, maar ook daar wordt er niets verwezenlijkt. De minister president kan als prioritaire voorwaarde voor nieuwe ontmoetingen met de voorzitter van de Brusselse Gewestexecutieve de naleving van de taalwetgeving aan de dagorde stelt.

De voorzitter : De heer De Boeck heeft het woord.

De heer A. De Boeck : Mevrouw de voorzitter, ik dank de minister omdat hij onderzoekt welke mogelijkheden de Vlaamse Executieve kan aanwenden om in deze problematiek op te treden.

Sta mij toe een kleine suggestie te doen. Is het niet noodzakelijk dat vanuit de Vlaamse Executieve werk wordt gemaakt van een sensibiliseringscampagne voor de Vlamingen in Brussel en vooral voor de Vlamingen in Vlaanderen opdat zij in Brussel hun taal zouden spreken ? Indien ik de resultaten van de studie lees, meen ik dat het zwak is dat 58 procent van de Nederlandssprekenden antwoorden dat zij overschakelen naar het Frans indien zij begrepen willen worden. Is deze appreciatie niet wat subjectief ?

Ik ervaar dikwijls dat vele Vlamingen veel te snel overschakelen naar een andere taal. Dat is niet altijd uit hoffelijke redenen. Dat is soms uit de denigrerende reden van hou je mond, ik spreek beter Frans dan jij.

Mijnheer Van Hautem, u zult zeker kunnen getuigen dat de belangstelling van de Vlaamse Executieve voor Brussel heel zwak is. Dat kunt u zien aan de aanwezigheid bij de besprekingen in de commissie over het statuut van Brussel. Ik acht een sensibiliseringscampagne nuttig.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Creyf en de heren Peeters, Van Grembergen, Van Vaerenbergh en Dielens werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Door de heer G. Annemans werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

De Raad zal zich daarover tijdens

Voorzitter

een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Mijnheer de minister, de laatste interpellatie die eveneens aan u was gericht, zal morgen plaatsvinden na de hoofdelijke stemmingen. Wij komen morgen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

Geen bezwaar ? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.50 uur.*
